

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

Kristiina Manderbacka
Martti Arffman
Reijo Salmela
Pirjo Räsänen
Ilmo Keskimäki

Somaattisen erikoissairaanhoidon käytön sosioekonomiset erot alueittain 1998-2010

TYÖPAPERI

TYÖPAPERI 2/2013

Kristiina Manderbacka, Martti Arffman, Reijo Salmela, Pirjo Räsänen, Ilmo Keskimäki

Somaattisen erikoissairaanhoidon käytön sosioekonomiset erot alueittain 1998-2010

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

© Kirjoittajat ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos

ISBN 978-952-245-820-9 (verkkojulkaisu)
ISSN 2323-363X (verkkojulkaisu)
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-245-820-9>
Helsinki, 2013

Lukijalle

Suomen terveystalitiikan keskeisinä tavoitteina ovat viime vuosikymmeninä olleet mahdollisimman hyvä terveyden taso koko väestössä keskimäärin ja väestöryhmien välinen tasa-arvo. Terveystenhuollon osalta perusperiaatteena on ollut tarjota ilman syrjintää jokaiselle Suomessa asuvalle yhtäläiset, laadukkaat ja riittävät, hänen terveydentilansa edellyttämät palvelut riippumatta sosioekonomisesta asemasta, asuinalueesta, taloudellisista edellytyksistä tai muista palvelujen käyttöä rajoittavista tekijöistä. Tutkimuksissa on kuitenkin havaittu suuria sosiaaliryhmien välisiä eroja terveyspalvelujen käytössä. Aiemmat tutkimustulokset terveyspalvelujen käytöstä väestöryhmittäin on yleensä julkaistu koko maan kattavina eikä eroja ole juuri tarkasteltu alueellisesti. Alueellisia eroja koskevat tulokset taas on yleensä julkaistu ottamatta mukaan tarkasteluun sosioekonomista asemaa.

Tässä raportissa selvitetään, onko Suomessa asuvilla sosioekonomisia eroja somaattisen erikoissairaanhoidon palveluiden käytössä eri alueiden välillä sekä sitä, millaista kehitystä jakaumissa on tapahtunut 1990-luvun lopusta vuoteen 2010. Raportissa arvioidaan, onko palvelujen käyttö jakautunut samalla tavalla maan eri osissa. Tarkastelun kohteena ovat käytön erot sinänsä, hoitojaksojen jakautuminen kirurgisiin ja ei-kirurgisiin jaksoihin, yleisimmät elektiiiviset toimenpiteet sekä hoidon jakautuminen tärkeimpien sairausryhmien osalta.

Suomesta ei aiemmin ole raportoitu alue-eroja sosioekonomisissa eroissa näin pitkältä ajanjaksolta. Siksi oli mielestämme tärkeää tuottaa mahdollisimman konkreettisia tuloksia erojen kehityksestä. Niinpä raportoinnissa on käytetty yksinkertaisia ikävakioituja käyttölukuja tuloviidenneksittäin, minkä toivomme auttavan lukijaa arvioimaan oikeudenmukaisuuden kehitystä maassamme. Toivomme, että tutkimustuloksista on apua erikoissairaanhoidon oikeudenmukaisuuden kehityksen arvioinnissa myös terveydenhuoltoa suunnitteleville ja arvioiville tahoille sairaanhoitopiireissä ja erityisvastuualueilla.

Tekijät

Tiivistelmä

Kristiina Manderbacka, Martti Arffman, Reijo Salmela, Pirjo Räsänen, Ilmo Keskimäki. Somaattisen erikoissairaanhoidon käytön sosioekonomiset erot alueittain 1998-2010. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Työpapereita 2/2013. 55 sivua. Helsinki 2013.
ISBN 978-952-245-820-9 (verkkojulkaisu), ISSN 2323-363X (verkkojulkaisu).

Suomen terveystalouden keskeisinä tavoitteina ovat viime vuosikymmeninä olleet väestön terveyden mahdollisimman hyvä taso ja mahdollisimman pienet terveyserot väestöryhmien välillä. Terveystalouden osalta peruserätyksenä on ollut tarjota jokaiselle Suomessa asuvalle yhtäläiset, laadukkaat ja tarpeenmukaiset palvelut riippumatta sosioekonomisesta asemasta, asuinalueesta tai muista palvelujen käyttöä rajoittavista tekijöistä. Aiemmat tutkimukset ovat kuitenkin raportoineet sosioekonomisia eroja palvelujen käytössä koko maan tasolla. Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, onko Suomessa sosioekonomisia eroja somaattisen erikoissairaanhoidon palveluiden käytössä eri alueiden välillä sekä sitä, millaista kehitystä jakaumissa on tapahtunut 1990-luvun lopulta vuoteen 2010.

Tutkimusaineisto muodostettiin THL:n ylläpitämästä Hoitoilmoitusrekisteristä vuosilta 1998–2010. Siitä poimittiin tiedot somaattisen erikoissairaanhoidon käytöstä ja niihin yhdistettiin Tilastokeskuksen vuosittaisen työssäkäyntitilastotietokantojen tiedot sosiodemografisista tekijöistä. Tulokset esitetään ikävakioituina käyttöluvuina 100 000 henkilövuotta kohden miehille ja naisille erikseen.

Koko maassa todettiin sekä somaattisessa erikoissairaanhoidossa olleiden osuuksissa että useimmissa sairausryhmissä ja tarkastelluissa elektiivisissä toimenpiteissä käänteinen yhteys sosioekonomisen aseman ja hoitojaksojen välillä: mitä alempi tuloryhmä sitä useammin sairaalahoidon ja sitä suurempi hoitojaksojen ja toimenpiteiden määrä. Poikkeuksen teki alin tuloryhmä, jolla hoitojaksoja oli monissa tarkastelluissa sairausryhmissä sekä toimenpiteissä vähemmän kuin toiseksi alimmalla. Portaittainen yhteys sairaalahoidon ja tulojen välillä vastaa aiemmista tutkimuksista saatua kuvaa sairastavuudesta ja vastaa aiempien tutkimusten tuloksia. Aiemmissä tutkimuksissa on kuitenkin raportoitu, että eräitä kirurgisia toimenpiteitä on tehty enemmän varakkaimmille väestöryhmille. Tilanne näyttää tältä osin ainakin jossain määrin korjaantuneen.

Sekä somaattisen erikoissairaanhoidon käytössä että hoitojaksoissa ja toimenpiteissä oli paikoin suuria alueellisia eroja. Sosioekonomiset erot vaihtelivat myös jonkin verran alueittain. Vaikka lukuja laskettaessa on otettu huomioon väestön ikärakenne, näiden tulosten valossa ei vielä voida arvioida johtuvatko erot alueellisista eroista sairastavuudessa vai hoitokäytäntöjen eroista.

Avainsanat: oikeudenmukaisuus, erikoissairaanhoidon, alueelliset erot, terveydenhuoltotutkimus

Sammandrag

Kristiina Manderbacka, Martti Arffman, Reijo Salmela, Pirjo Räsänen, Ilmo Keskimäki. Somaattisen erikoissairaanhoidon käytön sosioekonomiset erot alueittain 1998-2010 [Regionala och socioekonomiska skillnader i somatisk specialiserad hälsovård 1998-2010]. Institutet för hälsa och välfärd (THL). Arbetspapper 2/2013. 55 sidor. Helsingfors, Finland 2013. ISBN 978-952-245-820-9 (nätpublikation), ISSN 2323-363X (nätpublikation).

De två huvudmålsättningarna inom den finländska hälsopolitiken har under de senaste decennierna varit att uppnå den bästa möjliga hälsolivån för hela befolkningen med minsta möjliga hälsoskillnader mellan befolkningsgrupperna. Principerna inom hälso- och sjukvården har varit att erbjuda alla invånare jämlik vård av hög kvalitet oberoende av socioekonomisk status, hemort eller andra faktorer som begränsar utnyttjandet av hälso- och sjukvårdstjänster. Tidigare undersökningar har emellertid rapporterat socioekonomiska skillnader bland utnyttjandet av hälso- och sjukvårdstjänster i hela landet.

Syftet med denna undersökning var att undersöka om det finns regionala skillnader eller socioekonomiska skillnader inom utnyttjandet av den somatiska specialiserade sjukvården mellan människor som bor i Finland och hurudan utvecklingen var från 1990-talets slut fram till året 2010.

Forskningsmaterialet har tagits fram från det finländska vårdanmälningsregistret (1998–2010) som förs av THL. Ur detta material lyftes fram information om utnyttjandet av den somatiska specialiserade sjukvården som kombinerades med Statistikcentralens sociodemografiska data från den årliga yrkesverksamhetsstatistiken. Resultatet presenteras som åldersstandardiserade tal per 100 000 personår separat för män och kvinnor.

I hela landet fanns ett omvänt samband mellan den socionomiska ställningen och vårdutnyttjandet: ju lägre inkomst desto större vårdutnyttjande åren 1998–2010. Det fanns dock ett undantag: den lägsta inkomstgruppen hade låga numeriska värden i vårdutnyttjandet speciellt för vissa ingrepp, och vårdperioder till följd av några sjukdomar. Detta trappstegsvisa samband mellan sjukhusvården och inkomsterna motsvarar de tidigare resultaten om förekomsten av socioekonomiska skillnader i sjukligheten. Tidigare undersökningar har emellertid rapporterat att vissa kirurgiska ingrepp har utförts i större omfattning bland befolkningsgrupper som har större förmögenhet. Våra resultat tyder på att situationen i detta avseende rättats till åtminstone i någon omfattning.

Vi upptäckte ställvis till och med stora regionala skillnader både i utnyttjandet av den somatiska specialiserade sjukvården och i vårdperioderna och ingreppen. Även de socioekonomiska skillnaderna varierade något beroende på region. Även om befolkningens åldersstruktur beaktades vid beräkandet av sifferuppgifterna, kan man i ljuset av dessa resultat ännu inte bedöma huruvida skillnaderna beror på regionala skillnader i sjuklighet eller på skillnader i vårdpraxis.

Nyckelord: jämlikhet, specialiserad hälsovård, regionala skillnader, hälsovårdsforskning

Abstract

Kristiina Manderbacka, Martti Arffman, Reijo Salmela, Pirjo Räsänen, Ilmo Keskimäki. Somaattisen erikoissairaanhoidon käytön sosioekonomiset erot alueittain 1998-2010 [Regional variations in socioeconomic differences in the use of somatic specialist care in Finland 1998-2010]. National Institute for Health and Welfare (THL). Working paper 2/2013. 55 pages. Helsinki, Finland 2013. ISBN 978-952-245-820-9 (online publication), ISSN 2323-363X (online publication).

The main goals of Finnish health policy have for decades been the best possible level of health for the whole population and equity in health between socioeconomic groups. In health care the main goal has been to offer equal access to high quality health care for all residents according to need independent of the residents' socioeconomic position, region of residence or other non-medical factors. Earlier research has, however, reported socioeconomic differences in utilisation of health services in national level. The aim of this study was to examine whether there are regional differences in the socioeconomic distribution of specialist inpatient care and whether these possible differences have changed from the late of 1990s to 2010.

The data for the study were obtained from the Finnish Care register maintained by THL for the years 1998–2010. All hospital discharges for specialised level somatic care were individually linked to socio-demographic data from the Employment statistics maintained by Statistics Finland. The results are presented as age-standardised rates per 100 000 person years for men and women separately.

In the whole country in both the proportion of persons in hospital care and in most disease categories and in most elective surgical procedures an inverse association was found for income: the lower the income the higher the use of care. There was, however, one exception: the lowest income group had low use of hospital care for some disease groups and procedures. The stepwise gradient found between income and hospital care is consistent with earlier research concerning morbidity. Earlier research has reported that some procedures have been distributed pro-rich. The current results suggest improvements in equity.

Large regional variation was found both in the use of somatic specialised inpatient care and in some common elective procedures. Additionally, socioeconomic differences were found to vary regionally. The current results do not enable us to evaluate whether the differences are due to regional differences in need for care or differences in health care practices.

Keywords: equity, socioeconomic differences, specialist health care, regional differences, health services research

Sisällys

Lukijalle.....	3
Tiivistelmä.....	4
Sammandrag.....	5
Abstract.....	6
Johdanto.....	8
Tutkimuksen tavoitteet.....	9
Aineisto ja menetelmät.....	9
Aineisto.....	9
Menetelmät.....	10
Tulokset.....	11
Sosioekonomiset erot somaattisen erikoissairaanhoidon käytössä koko maassa.....	11
Alue-erot koko maassa.....	12
Sairaalahoidon käyttö.....	12
Toimenpiteet.....	13
Sairausryhmittäiset hoitajaksot.....	16
Sosioekonomisten erojen alue-erot.....	19
Sairaalahoidon käyttö.....	19
Toimenpiteet.....	21
Sairausryhmittäiset hoitajaksot.....	24
Pohdinta.....	28
Kiitokset.....	30
Lähteet.....	31
Liitetaulukot.....	32

Johdanto

Suomen terveystalouden keskeisinä tavoitteina ovat viime vuosikymmeninä olleet mahdollisimman hyvä terveyden taso koko väestössä keskimäärin ja mahdollisimman pienet terveyserot väestöryhmien välillä. Terveystalouden osalta perustajajärjestyksenä on ollut tarjota ilman syrjintää jokaiselle Suomessa asuvalle yhtäläiset, laadukkaat ja riittävät, hänen terveydentilansa edellyttämät palvelut riippumatta sosioekonomisesta asemasta, taloudellisista edellytyksistä, asuinalueesta tai muista palvelujen käyttöä rajoittavista tekijöistä. Tutkimuksissa on kuitenkin havaittu suuria sosiaaliryhmien välisiä eroja ja sairastavuus- ja kuolleisuuserojen on raportoitu kasvaneen viime vuosina (Mackenbach ym. 2008, Tarkiainen ym. 2011).

OECD:n maavertailuissa on toistuvasti todettu, että terveyspalvelujen käytön eriarvoisuus sosiaaliryhmien välillä on Suomessa yksi OECD-maiden suurimmista. Vuonna 2011 julkaistun OECD:n raportin mukaan lääkäripalvelujen käyttö painottui Suomessa suurituloisiin, kun palvelujen tarve otettiin huomioon; palvelujen käyttö oli Suomessa eriarvoisinta Yhdysvaltain ja Viron jälkeen (OECD 2011). Aiemmissa tutkimuksissa on todettu myös, että sairaalahoidon käyttö on Suomessa jakautunut samansuuntaisesti kuin sairastavuus – eli alempiin sosioekonomisiin ryhmiin kuuluvat käyttävät palveluja ylempiä enemmän (Keskimäki 2003). Eräitä kirurgisia toimenpiteitä (mm. sepelvaltimotoimenpiteet, kaihileikkaukset ja lonkan tekonivelleikkaukset) on kuitenkin tehty enemmän varakkaimmille väestöryhmille (Keskimäki 2003), vaikka joidenkin elektiivisten toimenpiteiden jakauman on todettu tasoittuneen 1990-luvulta 2000-luvun alkuun (Manderbacka ym. 2009).

Palvelujen käyttötietojen lisäksi on sosioekonomisten saatavuuserojen tutkimuksessa käytetty myös joitakin epäsuoria arviointimenetelmiä. Terveystalouden keinoin vältettävissä olevassa kuolleisuudessa on todettu varsin pysyviä eroja niin, että kuolemia, jotka voitaisiin välttää oikea-aikaisen ja tehokkaan hoidon avulla tapahtuu todennäköisemmin alemmissä kuin ylemmissä sosiaaliryhmissä ja erojen on myös todettu olevan kasvamassa (Lumme ym. 2012). Sosioekonomiset erot kasvoivat 1990-luvulta 2000-luvulle erityisesti erikoissairaanhoidon keinoin vältettävissä olevassa kuolleisuudessa. Allin ja Masseria (2009) raportoivat väestön arvioimasta tyydyttämättömästä terveyspalvelujen tarpeesta EU-maissa ja totesivat Suomessa tyydyttämättömän palvelutarpeen keskittyvän alempiin tuloryhmiin, vaikka tarve-erot otettiin huomioon.

Väestöryhmien väliset sairastavuus- ja kuolleisuuserot johtunevat suurelta osin eroista elinolosuhteissa ja elintavoissa, mutta myös terveyspalvelujen saatavuus ja käyttö vaikuttavat näihin eroihin (Commission of Social... 2008, Nolte ja McKee 2004). Terveystalouden vaikutuksen väestön terveyteen ja kuolleisuuteen on arvioitu kasvaneen tehokkaiden hoitomuotojen kehittymisen myötä 1900-luvun loppupuolelta etenkin joidenkin syöpätautien ja monien kansansairauksien hoidossa. Terveystalouden teknologian ja hoitomuotojen kehittyminen vaikuttanee myös jatkossa samaan suuntaan (Nolte ja McKee 2004). Aiemmat tutkimustulokset terveyspalvelujen käytöstä väestöryhmittäin on yleensä julkaistu koko maata koskien eikä eroja ole juuri tarkasteltu alueellisesti. Alueellisia eroja koskevat tulokset taas on yleensä julkaistu ottamatta mukaan tarkasteluun sosioekonomista asemaa.

Tutkimuksen tavoitteet

Tutkimuksessa päätavoitteenamme on selvittää, onko Suomessa asuvilla eroja somaattisen erikoissairaanhoidon palveluiden käytössä sosioekonomisen ryhmän mukaan, vaihtelevatko sosioekonomisten ryhmien väliset erot eri alueiden välillä sekä se, millaista kehitystä jakaumissa on tapahtunut 2000-luvun taitteesta vuoteen 2010. Kysymme, onko palvelujen käyttö jakautunut samalla tavalla maan eri osissa. Tarkastelun kohteena ovat kokonaiskäytön erot, hoitojaksojen jakautuminen kirurgisiin ja ei-kirurgisiin jaksoihin, jotkin yleisimmät elektiiviset toimenpiteet sekä hoidon jakautuminen tärkeimpien sairausryhmien osalta.

Aineisto ja menetelmät

Aineisto

Tutkimusaineisto kerättiin useista rekistereistä. THL:n ylläpitämästä Hoitoilmoitusrekisteristä poimittiin tiedot vuosilta 1998 - 2000, 2003 - 2005 ja 2008 - 2010 kaikesta somaattisen erikoissairaanhoidon käytöstä, elektiivisistä kirurgisista toimenpiteistä sekä hoitojaksoista sairauspääluokittain. Hoitojaksot luokiteltiin erikseen kirurgisiin ja ei-kirurgisiin hoitojaksoihin eli jaksoihin, joihin ei sisällynyt mitään kirurgista toimenpidettä. Synnytykseen liittyvät hoitojaksot, geriatriset ja kuntoutushoitojaksot sekä pitkäaikaishoidon erikoisaloihin kuuluvat hoitojaksot rajattiin pois. Asuntoväestöön kuulumattomat henkilöt (laitosväestö) rajattiin myös pois, sillä heille ei voitu määrittää sosioekonomista asemaa luotettavasti käytetyistä rekistereistä. Hoitojaksojen, jotka jatkuivat kahden päivän sisällä edellisestä hoitojaksosta, määriteltiin kuuluvan samaan hoitojaksoon, jos jaksoilla oli sama päädiagnoosiryhmä (MDC). Suurista sairausryhmistä selvitettiin hoidon jakautumista hermoston taudeissa, silmätaudeissa, korva-, nenä-, suu- ja kurkkusairauksissa, hengityselinten sairauksissa, verenkiertoelinten sairauksissa, ruoansulatuselinten taudeissa, maksan ja haiman taudeissa, TULE-sairauksissa sekä sukuelinten taudeissa. Hoidon jakautumista tarkasteltiin 25-84 – vuotiaassa väestössä.

Toimenpiteistä selvitettiin sepelvaltimotoimenpiteitä (sekä ohitusleikkaukset että pallolaajennukset), lonkan ja polven primaaria tekonivelleikkausta, selän välilevyleikkausta, alaselän luudutusleikkausta, kohdun poistoa, eturauhastoimenpiteitä, alaraajan amputaatioita ja umpilisäkkeen poistoleikkauksia. Lonkan tekonivelleikkauksista tarkasteluun ei otettu murtuman yhteydessä tehtyjä toimenpiteitä. Saman toimenpiteen sisältäneet hoitojaksot yhdistettiin, jos ne jatkuivat päivän sisällä edeltäneestä hoitojaksosta.

Hoitoilmoitusaineisto yhdistettiin henkilötunnusten avulla Tilastokeskuksen vuosittaisen työssäkäynti-tilastotietokantojen kutakin henkilöä koskeviin tietoihin. Keskeiseltä tietosisällöltään työssäkäynti-tilastotiedot vastaavat väestölaskentoja. Jokaiseen hoitojaksoon yhdistettiin hoitojaksoa edeltäneen vuoden viimeisen päivän tiedot. Ne, jotka eivät asuneet vakituisesti Suomessa tai olivat alle 25 tai yli 84 vuotta tarkasteluvuoden alussa, poistettiin aineistosta. Toimenpiteiden osalta tarkka toimenpidepäivä ei kaikissa tapauksissa ollut tiedossa ja toimenpidepäivä määriteltiin sairaalaan saapumispäivän mukaan.

Aineisto luokiteltiin viisivuotisikäryhmiin. Sosioekonomisen aseman mittarina käytettiin perheen käytävissä olevia tuloja. Perheen nettotulot suhteutettiin perheen kokoon käyttäen OECD:n kulutusyksikköluvun laskentakaavaa (OECD 2012). Tuloryhmät muodostettiin koko väestön tulojakauman kvintiliirajojen mukaan tuloviidenneksiin. Aineiston analyysissä käytettiin kahta aluetasoa: yliopistosairaaloiden erityisvastuualueita sekä sairaanhoitopiirejä. Suurin sairaanhoitopiiri eli Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS) jaettiin lisäksi sairaanhoitoalueisiin (rajat eivät täysin vastaa sairaanhoitoalueiden rajoja,

koska Inkoo yhdistettiin terveystieteiden keskeistyksensä mukaisesti Lohjan sairaanhoitoalueeseen). Erityisvastuualue- ja sairaanhoitopiirijako perustuu vuoden 2010 tilanteeseen. Ahvenanmaan lukuja ei voitu tarkastella, koska tapausmäärät jäivät liian pieniksi – luvut ovat kuitenkin mukana liitetaulukoissa niiltä osin kuin tapausmäärät ovat suurempia kuin 10. Myöskään muiden sairaanhoitopiirien lukuja ei raportoida, jos kolmivuotiskauden tapahtumamäärä jäi kymmeneen tai sen alle. Riskiväestöaineisto muodostettiin vuoden 2010 samanikäisestä väestöstä. Rekisteritiedot yhdistettiin henkilötunnuksen avulla tilastoviranomaisten toimesta ja tutkimusryhmälle luovutettiin tunnistetun yksinkertaisella satunnaisotannalla muodostettu 25 prosentin otos aineistosta analyysikoodien ja alustavien analyysien tekoon. Lopulliset analyysit tehtiin tunnistetun kokonaisaineistosta Tilastokeskuksessa tutkimusryhmän tuottamilla koodeilla.

Menetelmät

Erikoissairaanhoidon käytön yleisyyttä ja kehitystä tarkasteltiin laskemalla ikävakioituneet käyttöluvut kolmelle aikajaksolle. Analyysit tehtiin erikseen miehille ja naisille, alueiden ja tuloryhmien mukaan. Tulokset raportoidaan 100 000 henkilövuotta kohden.

Tulokset

Sosioekonomiset erot somaattisen erikoissairaanhoidon käytössä koko maassa

Sairaalahoidossa olleiden henkilöiden määrissä miehillä oli 2000-luvun taitteessa selviä sosioekonomisia eroja: mitä alempi tulotaso sitä suurempi sairaalassa olleiden osuus 100 000 henkilövuotta kohden (Liite-
taulukko 1). Sairaalassa olleiden osuus väheni tarkastelukaudella tasaisesti. Vuosituhannen vaihteessa (1998-2000) sairaalahoidossa olleiden naisten osuus oli kaikissa tuloryhmissä suurempi kuin miehillä, mutta 2008-2010 sukupuolten väliset erot olivat pieniä. Erot olivat selvät ja systemaattiset 2000-luvun taitteessa: mitä alempi tuloryhmä sitä suurempi sairaalassa olleiden osuus ja vaikka sairaalahoidossa olleiden määrät vähenivät, säilyivät sosioekonomiset erot koko tarkastelukauden. Erot olivat samansuuntaiset tarkasteltaessa *ei-kirurgisia hoitojaksoja*. Myös *kirurgisissa hoitojaksoissa* tulokset olivat samansuuntaiset, mutta kahden alimman tuloryhmän välillä ei ollut juuri eroja ja miehillä ylimmällä tuloryhmällä kirurgiset hoitojaksot 100 000 henkilövuotta kohden kasvoivat 2000-luvun puoliväliin. Naisilla kirurgisissa hoitojaksoissa oli samansuuntaisia eroja kuin miehillä. Vaikka sekä kirurgiset että ei-kirurgiset hoitojaksot olivat yleisempiä alemmilla tuloryhmillä ja kirurgisten jaksojen suhteellinen osuus kasvoi tarkastelukaudella kaikissa tuloluokissa, oli kuitenkin kirurgisten hoitojaksojen suhteellinen osuus suurempi ylemmällä tuloluokilla.

Sepelvaltimoiden revaskularisaatiotoimenpiteitä (pallolaajennus tai ohitusleikkaus) miehille tehtiin koko tarkastelujakson enemmän kuin naisille, mutta erot olivat samansuuntaiset: mitä alempi tuloryhmä sitä suurempi revaskularisaatiotoimenpiteiden osuus (naisilla kahden alimman tuloryhmän luvut olivat samansuuruiset ja miehillä erot kahden alimman tuloryhmän välillä olivat käänteiset). Revaskularisaatiomäärät kasvoivat 2000-luvun taitteesta vuosiin 2003-05, mutta vähenivät taas hieman vuosiin 2008-10 molemmilla sukupuolilla tulorojen säilyessä ennallaan.

Lonkan ja erityisesti polven tekonivelleikkauksia miehille tehtiin vähemmän kuin naisille erityisesti alimmissa tuloluokissa koko tarkastelukauden. Sosioekonomiset erot olivat molemmilla sukupuolilla selvät: mitä alempi tuloryhmä sitä suurempi tekonivelleikkausten määrä 100 000 henkilövuotta kohti. Alimmalla tuloryhmällä lukumäärä oli kuitenkin miehillä myös tekonivelleikkauksissa pienempi tai yhtä suuri kuin toiseksi alimmalla tuloryhmällä.

Eturauhastoimenpiteet vähenivät koko tarkastelukauden, mutta sosioekonomiset erot säilyivät samalaisina: toimenpiteiden määrät olivat alimmissa tuloluokissa suuremmat kuin ylemmissä. Vuosina 2008-10 eroja oli kuitenkin enää alimman ja muiden tuloluokkien välillä.

Kohdun poistoissa oli tarkastellun jakson alussa loiva positiivinen yhteys tuloluokan ja kohdun poistojen määrän välillä: erityisesti ylimpään tuloluokkaan kuuluvilla toimenpiteiden määrä oli muita suurempi ja alimpaan tuloluokkaan kuuluvilla niitä tehtiin vähiten väestöön suhteutettuna. Kohdun poistot vähenivät koko tarkastelukauden ajan eikä sosioekonomisia eroja enää juuri ollut vuosiin 2008-10 tultaessa.

Selän välilevytoimenpiteissä ei juuri havaittu sosioekonomisia eroja tarkastelukaudella (tosin miehillä alimmalle tuloviidennekselle niitäkin tehtiin vähemmän kuin muille) ja määrä väheni hiukan tarkastelujaksolla erityisesti miehillä. *Alaselän luudutusleikkaukset* lisääntyivät hieman tarkastelujaksolla ja molemmilla sukupuolilla alimmalle tuloryhmälle tehtiin jakson puoliväliin asti ja miehillä koko tarkastelujakson ajan muita vähemmän luudutusleikkauksia.

Alaraaja-amputaatioiden määrät pysyivät tarkastelukaudella melkein samalla tasolla ja luvut olivat miehillä suuremmat kuin naisilla. Sosioekonomiset erot olivat molemmilla sukupuolilla jyrkät: mitä alempi tuloryhmä sitä suurempi väestöön suhteutettu amputaatioiden määrä.

Umpilisäkkeen leikkaukset pysyivät melko samalla tasolla eikä niissä juuri ollut sosioekonomisia eroja miehillä eikä naisilla.

Naisilla oli miehiä useampia hoitojaksoja tuki- ja liikuntaelinten taudeissa, silmätaudeissa ja sukupuolielinten taudeissa, miehillä taas enemmän sydän- ja verisuonitauteihin, hengityselinten sairauksiin sekä ruoansulatuselinten sairauksiin liittyviä hoitojaksoja. Sairauspääryhmiä tarkasteltaessa todettiin järjestelmällinen portaittainen väheneminen sairaalahoidotarkastelujaksojen määrässä väestöön suhteutettuna alimmasta ylimpään tuloryhmään koko tarkastelukauden ajan. Miehillä kuitenkin alimpaan tuloryhmään kuuluvat olivat olleet hoidossa harvemmin kuin toiseksi alimpaan viidennekseen kuuluvat miehet korva-, nenä ja kurkkutaudeissa, sydän- ja verisuonitaudeissa, TULE-sairauksissa ja sukuelinten taudeissa vuosikymmenen puoliväliin asti. Tämän jälkeen alimpaan tuloryhmään kuuluvilla miehillä oli toiseksi alimpaan tuloryhmään kuuluvia enemmän hoitojaksoja, jotka liittyivät sydän- ja verisuonitauteihin sekä sukuelintauteihin. Naisilla sama todettiin TULE-sairauksissa ja sukuelinten sairauksissa sekä tarkastelujakson alussa korva-, nenä- ja kurkkutaudeissa.

Alue-erot koko maassa

Sairalahoidon käyttö

Sairalahoidon käyttäneiden väestöön suhteutettu määrä (liitetaulukko 2) väheni tarkastelujaksolla koko maassa mutta vaihteli alueittain. Sairalahoidon käyttäneitä oli vähiten HYKS:n erityisvastuualueella koko tarkastelukauden ajan sekä miehillä että naisilla ja suurimmat TYKS:n ja OYS:n erityisvastuualueella. HYKS:n erä-alueella luvut olivat sekä miehillä että naisilla pieniä erityisesti jakson lopussa HUS:n sairaanhoitopiirissä. TAYS:n erityisvastuualueella sairaalassa olleiden määrä oli suurin miehillä Kanta- ja Päijät-Hämeen sairaanhoitopiireissä koko tarkastelujakson ajan ja naisilla Kanta-Hämeen ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiireissä erityisesti jakson alussa. TYKS:n erä-alueella sairaalahoidossa olleiden määrät olivat molemmilla sukupuolilla suuremmat Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä. KYS:n erä-alueella luvut olivat matalia Keski-Suomen ja korkeita Itä- ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiireissä. OYS:n sairaanhoitopiirissä käyttäjien määrä oli korkein Länsi-Pohjan ja Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiireissä sekä miehillä että naisilla.

Ei-kirurgiset hoitojaksot (liitetaulukko 3) vähenivät myös tarkastelukaudella ja niitä oli erityisvastuualueista vähiten HYKS:n erä-alueella sekä miehillä että naisilla koko tarkastelujakson ajan. Myös TAYS:n erä-alueella jaksoja oli muita erä-alueita vähemmän koko tarkastelujakson ajan sekä miehillä että naisilla. HYKS:n erä-alueella jaksoja oli vähiten HUS:n sairaanhoitopiirissä ja eniten Kymenlaaksossa kummallakin sukupuolella. TAYS:n erä-alueella ei-kirurgisia hoitojaksoja oli vähiten Pirkanmaalla ja Päijät-Hämeessä ja myös Etelä-Pohjanmaalla jakson loppupuolella sekä miehillä että naisilla. TYKS:n erä-alueella luvut olivat samaa suuruusluokkaa molemmissa sairaanhoitopiireissä. KYS:n erä-alueella ei-kirurgisia jaksoja sekä miehillä että naisilla oli vähiten Keski-Suomessa ja miehillä eniten Pohjois- ja Itä-Savon ja naisilla Pohjois-Savon sairaanhoitopiireissä. OYS:n erä-alueella ei-kirurgisia hoitojaksoja oli väestöön suhteutettuna vähiten Kainuun sairaanhoitopiirissä ja eniten Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirissä.

Kirurgisten hoitojaksojen määrä (liitetaulukko 4) sen sijaan kasvoi miehillä jonkin verran mutta väheni naisilla koko maassa tarkastelujaksolla. Niitä oli erityisvastuualueista eniten TYKS:n erä-alueella ja vähiten HYKS:ssä. HYKS:n erä-alueella muista sairaanhoitopiireistä poikkesi sekä miehillä että naisilla HUS:n sairaanhoitopiiri, jossa hoitojaksojen määrä kasvoi miehillä vähemmän kuin muissa sairaanhoitopiireissä, naisilla HUS:n sairaanhoitopiirissä hoitojaksoja oli jakson alussa enemmän ja lopussa vähemmän kuin muissa sairaanhoitopiireissä. TAYS:n erä-alueella kirurgisia hoitojaksoja oli miehillä jakson alussa vähiten Pirkanmaan ja Vaasan sairaanhoitopiireissä, mutta erityisesti Pirkanmaalla hoitojaksojen määrä kasvoi selvästi tarkastelujaksolla. Myös naisilla kirurgisia hoitojaksoja oli vähiten Pirkanmaalla ja Vaasassa, joskin sairaanhoitopiirit erot pienenevät tarkasteltavan ajanjakson loppua kohden. TYKS:n erä-alueella miehillä kirurgisia hoitojaksoja oli hieman enemmän Varsinais-Suomessa, naisilla sairaanhoitopiirien välillä ei juuri ollut eroja tarkastelujaksolla. KYS:n erä-alueella kirurgisia jaksoja oli sekä miehillä että naisilla vähiten Keski-Suomen sairaanhoitopiirissä. OYS:n erä-alueella oli kirurgisten jaksojen luku-

määrä Kainuussa muita sairaanhoitopiirejä selvästi matalampi koko tarkastellun ajan. Muissa sairaanhoitopiireissä luvut ylittivät koko maan keskiarvon koko tarkastellun ajanjakson ajan.

Toimenpiteet

Sepelvaltimoiden *revaskularisaatiotoimenpiteiden* (liitetaulukko 5) määrät olivat sekä miehillä että koko tarkastelujakson ajan suurimmat KYS:n ja OYS:n erityisvastuualueilla sekä tarkastelujakson alussa myös HYKS:n erva-alueella. Siellä luvut kuitenkin laskivat tarkastelujakson lopussa koko maan pienimmiksi, kun taas OYS:n erva-alueella luvut kasvoivat koko tarkastelujakson ajan. HYKS:n erva-alueella luvut olivat 2000-luvun taitteessa miehillä pienimmät Etelä-Karjalan sairaanhoitopiirissä, mutta kasvoivat sekä Etelä-Karjalassa että Kymenlaaksossa HUS:n sairaanhoitopiiriä nopeammin jakson puoliväliin, ja vähenivät erityisesti HUS:n sairaanhoitopiirissä jakson lopussa voimakkaasti. Naisilla luvut olivat 2000-luvun taitteessa pienimmät Etelä-Karjalassa. Luvut kasvoivat tarkastelujakson puoliväliin Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa ja vähenivät selvästi jakson lopussa HUS:n ja Kymenlaakson sairaanhoitopiireissä. TAYS:n erva-alueella luvut olivat koko tarkastelujakson ajan sekä miehillä että naisilla suurimmat Etelä-Pohjanmaan ja Vaasan sairaanhoitopiireissä ja miehillä erityisesti jakson lopussa ja naisilla koko tarkastelujakson ajan pienet Kanta- ja Päijät-Hämeessä. TYKS:n erva-alueella revaskularisaatiotoimenpiteitä tehtiin miehillä 2000-luvun taitetta lukuun ottamatta useammin Satakunnan sairaanhoitopiirissä, vaikka luvut kasvoivat molemmissa sairaanhoitopiireissä koko tarkastelujakson ajan. Naisilla toimenpiteiden määrä kasvoi Satakunnan sairaanhoitopiirissä enemmän kuin Varsinais-Suomessa. KYS:n erva-alueella sepelvaltimotoimenpiteitä tehtiin miehille 2000-luvun taitteessa vähiten Itä-Savossa ja Pohjois-Karjalassa, mutta tarkastelujakson lopussa erot sairaanhoitopiirien välillä olivat pienet lukuun ottamatta Keski-Suomen sairaanhoitopiiriä, jossa toimenpiteitä tehtiin vähemmän kuin muissa sairaanhoitopiireissä. Naisilla toimenpiteitä tehtiin muita vähemmän Itä-Savossa tarkastelujakson alussa ja toimenpiteiden määrä kasvoi kaikissa sairaanhoitopiireissä vuosiin 2003-5. Vuosina 2008-10 eroja ei sairaanhoitopiirien välillä juuri ollut. OYS:n erva-alueella toimenpiteiden määrä kasvoi molemmilla sukupuolilla koko tarkastelukauden ajan Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin sairaanhoitopiireissä ja luvut olivat Kainuussa jakson lopussa melkein puolitakertaisia koko maan lukuihin verrattuna.

Lonkan tekonivelleikkausten (liitetaulukko 6) määrä kasvoi sekä miehillä että naisilla kaikilla erityisvastuualueilla jonkin verran tarkastelujakson aikana, mutta se oli koko jakson ajan molemmilla sukupuolilla pienin HYKS:n erva-alueella. Vaikka HYKS:n erva-alueella leikkausten määrä kasvoi jonkin verran kaikissa sairaanhoitopiireissä, olivat luvut molemmilla sukupuolilla selvästi pienimmät HUS:n sairaanhoitopiirissä. TAYS:n erva-alueella leikkausmäärä oli miehillä hieman muita sairaanhoitopiirejä matalammalla tasolla Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirissä koko tarkastelujakson ajan, naisilla luvut olivat samaa suuruusluokkaa kaikissa sairaanhoitopiireissä. TYKS:n erva-alueella luvut olivat samansuuntaiset molemmissa sairaanhoitopiireissä sekä miehillä että naisilla. KYS:n erva-alueella ei kummallakaan sukupuolella ollut toimenpiteiden määrässä selviä sairaanhoitopiirittäisiä eroja, tosin toimenpidemäärä oli miehillä pieni Pohjois-Karjalassa jakson alussa, mutta määrä kasvoi voimakkaasti tarkastelujakson loppuun. OYS:n erva-alueella miehillä lonkan tekonivelleikkausten määrä oli Keski-Pohjanmaalla melkein kaksinkertainen muihin sairaanhoitopiireihin verrattuna 2000-luvun taitteessa ja määrä pysyi koko tarkastelujakson korkealla tasolla. Luvut olivat muita sairaanhoitopiirejä jonkin verran pienemmät Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirissä. Myös naisilla toimenpidemäärä oli korkea erityisesti 2000-luvun taitteessa Keski-Pohjanmaalla ja pysyi samalla tasolla koko tarkastelujakson ajan. Kainuun sairaanhoitopiirissä toimenpiteiden määrä oli pieni tarkastelujakson alussa mutta kohosi samalle tasolle muiden sairaanhoitopiirien kanssa tarkastelujakson aikana.

Polven tekonivelleikkauksia (liitetaulukko 7) tehtiin HYKS:n erityisvastuualueella miehille vähemmän kuin muilla alueilla koko tarkastelujakson ajan ja luku oli myös matala TAYS:n erityisvastuualueella tarkastelujakson alussa, mutta kasvoi samalle tasolle muiden alueiden kanssa. Naisilla toimenpidemäärät oli-

vat muita erityisvastuualueita suuremmat KYS:n erityisvastuualueella ja HYKS:n alueella muita pienem-
mät koko tarkastelujakson ajan. HYKS:n erva-alueella tehtiin miehille vähemmän toimenpiteitä HUS:n
sairaanhoitopiirissä koko tarkastelujakson ajan ja Etelä-Karjalassa 2000-luvun taitteessa. Etelä-Karjalassa
toimenpiteiden määrä kuitenkin yli kolminkertaistui tarkastelukauden aikana. Naisilla luvut olivat hieman
suuremmat ja toimenpidemäärien erot ja kehitys olivat samansuuntaiset kuin miehillä. TAYS:n erva-
alueella toimenpiteiden määrässä ei miehillä ollut suuria eroja sairaanhoitopiirien välillä, joskin luvut olivat
pienet 2003-05 Päijät-Hämeen ja Vaasan sairaanhoitopiireissä etenkin 2000-luvun taitteessa. Sairaanhoito-
piirittäiset erot eivät myöskään naisilla olleet kovin suuria, mutta vaikka toimenpiteiden määrä kasvoi kai-
kissa sairaanhoitopiireissä, kasvu oli erityisen voimakasta Pirkanmaan ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoito-
piireissä tarkastelujakson aikana. TYKS:n erva-alueella sairaanhoitopiirittäiset toimenpidemäärät olivat
erityisesti miehillä hieman alemmat Satakunnan sairaanhoitopiirissä, mutta määrän kehitys tarkastelujak-
solla oli samansuuntainen sekä miehillä että naisilla molemmissa sairaanhoitopiireissä. KYS:n erva-alueella
toimenpidemäärät olivat 2000-luvun taitteessa miehillä Pohjois- ja Itä-Savon sairaanhoitopiireissä miltei
kaksinkertaiset verrattuna Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan lukuihin. Toimenpidemäärät olivat samoissa
sairaanhoitopiireissä suurimmat myös jakson lopulla vaikka toimenpiteiden määrä kasvoi kaikissa sairaan-
hoitopiireissä. Luvut olivat samansuuntaiset myös naisilla. OYS:n erva-alueella toimenpidemäärät olivat
naisilla huomattavasti suuremmat kuin miehillä kaikissa sairaanhoitopiireissä 2000-luvun taitteessa. Toi-
menpidemäärät kasvoivat tarkastelujaksolla kaikissa sairaanhoitopiireissä.

Eturauhastoimenpiteiden (liitetaulukko 8A) määrä oli HYKS:n, TAYS:n ja KYS:n erityisvastuualueilla
pienempi kuin OYS:n ja TYKS:n alueilla tarkastelujakson alussa. Toimenpiteiden määrä pysyi TAYS:n
erva-alueella samalla tasolla koko tarkastelujakson ajan, mutta pieneni muilla erva-alueilla. Toimenpiteiden
määrä olikin pienin KYS:n erva-alueella 2008-10. HYKS:n erva-alueella toimenpiteiden määrä oli samaa
suuruusluokkaa tarkastelujakson alussa kaikissa sairaanhoitopiireissä ja pysyi Etelä-Karjalan sairaanhoito-
piirissä vakaana, mutta HUS:n sairaanhoitopiirissä ja Kymenlaaksossa toimenpiteiden määrä väheni tarkas-
telujakson lopussa. TAYS:n erva-alueella luvut olivat selvästi muita sairaanhoitopiirejä korkeammalla
tasolla Vaasan ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiireissä sekä Pirkanmaalla, jossa toimenpiteiden määrä
kasvoi tarkastelujaksolla. Myös Vaasan sairaanhoitopiirissä toimenpiteiden määrä kasvoi jakson puolivä-
liin, mutta väheni jakson lopussa. TYKS:n erva-alueella toimenpiteiden määrä oli 2000-luvun taitteessa
Satakunnassa selvästi pienempi kuin Varsinais-Suomessa, mutta luvut olivat samaa suuruusluokkaa 2003-
05 eteenpäin. KYS:n erva-alueella toimenpiteitä tehtiin Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan sairaanhoitopi-
reissä enemmän kuin muissa erityisesti tarkastelujakson alkupuolella ja Keski-Suomen sairaanhoitopiirissä
vähemmän kuin muissa koko tarkastelujakson ajan. OYS:n erva-alueella toimenpidemäärät olivat Kainuun
sairaanhoitopiirissä selvästi muita pienempiä 2000-luvun taitteessa. Toimenpidemäärät kuitenkin vähenivät
muissa sairaanhoitopiireissä tarkastelujakson aikana.

Kohdun poistojen (liitetaulukko 8B) määrä oli 2000-luvun taitteessa suurin TYKS:n erityisvastuualueel-
la ja pienin OYS:n erityisvastuualueella. Kohdun poistot vähenivät kaikilla erityisvastuualueilla voimak-
kaasti tarkastelujakson aikana. HYKS:n erva-alueella toimenpiteiden määrä oli 2000-luvun taitteessa samaa
suuruusluokkaa kaikissa sairaanhoitopiireissä. Toimenpiteet vähenivät kaikissa sairaanhoitopiireissä ja
määrä oli tarkastelukauden lopussa pienin HUS:n sairaanhoitopiirissä. TAYS:n erva-alueella kohdun pois-
tojen määrä oli väestöön suhteutettuna poikkeuksellisen suuri Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirissä ja
Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirissä pienempi kuin muissa sairaanhoitopiireissä 2000-luvun taitteessa. Vaik-
ka kohdunpoistot vähenivät kaikissa sairaanhoitopiireissä, olivat luvut vielä tarkastelujakson lopussa mui-
hin sairaanhoitopiireihin verrattuna suuremmat Vaasassa ja Etelä-Pohjanmaalla. TYKS:n erva-alueella
kohdun poistojen määrä oli 2000-luvun taitteessa Varsinais-Suomessa suurempi kuin Satakunnan sairaan-
hoitopiirissä, mutta kohdun poistot vähenivät nopeammin Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä. KYS:n
erva-alueella toimenpiteiden määrä vaihteli voimaakkasti 2000-luvun taitteessa: eniten toimenpiteitä tehtiin
Itä-Savon ja vähiten Pohjois-Savon sairaanhoitopiirissä. Vaikka toimenpiteiden määrä väheni kaikissa sai-
raanhoitopiireissä, olivat luvut muita suurempia vielä 2008-10 Itä-Savon ja Pohjois-Karjalan sairaanhoito-
piireissä. OYS:n erva-alueella toimenpiteiden määrä vaihteli samansuuntaisesti kaikissa sairaanhoitopiireis-
sä, mutta eniten kohdun poistoja tehtiin 2000-luvun taitteessa Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirissä.

Määrä väheni kaikissa sairaanhoitopiireissä tarkastelujaksolla, ja oli 2008-10 pienin Lapin sairaanhoitopiirissä.

Selän välilevytyrjän leikkausten (liitetaulukko 9) määrä oli miehillä väestöön suhteutettuna muita erityisvastuualueita suurempi KYS:n ja OYS:n erityisvastuualueella koko tarkasteltavan jakson ajan. Naisilla luvut olivat suurimmat KYS:n ja pienimmät HYKS:n ja TAYS:n erva-alueilla. HYKS:n erva-alueella toimenpiteiden määrä vaihteli sekä miehillä että naisilla samansuuntaisesti kaikissa sairaanhoitopiireissä. TAYS:n erva-alueella toimenpidemäärä oli miehillä Vaasan sairaanhoitopiirissä pienempi kuin muissa koko tarkastelukauden ajan. Vaikka toimenpiteiden määrä väheni kaikissa sairaanhoitopiireissä, luku puollittui Pirkanmaalla. Myös naisilla toimenpiteitä tehtiin muita sairaanhoitopiirejä harvemmin Vaasan sairaanhoitopiirissä. Paitsi Vaasan myös Etelä-Pohjanmaan ja Päijät-Hämeen luvut säilyivät samalla tasolla koko tarkastellun jakson ajan. TYKS:n erva-alueella toimenpiteiden määrä vaihteli samalla tavalla kummassakin sairaanhoitopiirissä sekä miehillä että naisilla. KYS:n erva-alueella toimenpiteitä tehtiin miehille muita sairaanhoitopiirejä harvemmin Keski-Suomen sairaanhoitopiirissä koko tarkastellun jakson ajan ja myös Pohjois-Karjalassa 2003-05. Pohjois-Savossa toimenpiteiden määrä ei laskenut tarkastelujaksolla. Naisilla luvut olivat samaa suuruusluokkaa 2000-luvun taitteessa kaikissa sairaanhoitopiireissä, mutta toimenpidemäärät pienenivät jakson aikana vain Keski-Suomen, Itä-Savon ja Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiireissä. OYS:n erva-alueella selän välilevytoimenpiteet vaihtelivat molemmilla sukupuolilla samansuuntaisesti kaikissa sairaanhoitopiireissä lukuun ottamatta Kainuun sairaanhoitopiiriä naisilla, jossa toimenpiteiden määrä kasvoi hieman tarkastelukauden aikana. Miehillä luvut pienenivät eniten Länsi-Pohjan ja Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiireissä.

Alaselän luudutusleikkauksia (liitetaulukko 10) tehtiin 2000-luvun taitteessa sekä miehille että naisille KYS:n ja TYKS:n erityisvastuualueilla useammin kuin muilla erityisvastuualueilla. Toimenpidemäärä kasvoi kaikilla erityisvastuualueilla ja jäi muita alemmalle tasolle TAYS:n erityisvastuualueella molemmilla sukupuolilla. Naisilla toimenpiteiden määrä pieneni TYKS:n erityisvastuualueella 2005 jälkeen. HYKS:n erva-alueella toimenpiteiden määrä oli 2000-luvun taitteessa molemmilla sukupuolilla samaa suuruusluokkaa eri sairaanhoitopiireissä, mutta toimenpiteiden määrä kasvoi vähiten HUS:n sairaanhoitopiirissä. TAYS:n erva-alueella toimenpiteiden määrä vaihteli huomattavasti sairaanhoitopiireittäin sekä miehillä että naisilla ja jäi koko jakson ajan Vaasan sairaanhoitopiirissä pienemmäksi kuin muissa sairaanhoitopiireissä. Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirissä toimenpiteiden määrä ei kasvanut kummallakaan sukupuolella. TYKS:n erityisvastuualueella luvut olivat erityisesti tarkasteltavan jakson alussa sekä miehillä että naisilla Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä selvästi suuremmat kuin Satakunnassa. KYS:n erva-alueella toimenpiteiden määrä oli sekä miehillä että naisilla Pohjois-Karjalassa suurempi kuin muissa sairaanhoitopiireissä 2000-luvun alussa, mutta toimenpidemäärät kasvoivat muissa sairaanhoitopiireissä voimakkaasti lukuun ottamatta Keski-Suomen sairaanhoitopiiriä. OYS:n erva-alueella luvut olivat 2000-luvun taitteessa melkein kaksinkertaiset muihin sairaanhoitopiireihin verrattuna sekä miehillä että naisilla Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiirissä; muilla alueilla luvut kuitenkin kasvoivat voimakkaasti tarkastellulla jaksolla ja pysyivät Keski-Pohjanmaalla samalla tasolla.

Alaraaja-amputaatioissa (liitetaulukko 11) ei miehillä havaittu systemaattista vaihtelua erityisvastuualueiden välillä ja luvut pysyivät jokseenkin samalla tasolla tai laskivat hieman tarkasteltavan jakson ajan. Myöskään naisilla ei mitään systemaattista eroa erityisvastuualueiden välillä ollut, luvut ovat ehkä hieman pienempiä TAYS:n ja HYKS:n erityisvastuualueilla kuin muilla alueilla ja toimenpiteet vähenivät jonkin verran kaikilla erityisvastuualueilla. HYKS:n erva-alueella luvut olivat miehillä samansuuntaiset ja pysyivät laskivat hieman koko jakson ajan lukuun ottamatta Etelä-Karjalaa, jossa amputaatioiden määrä oli suuri 2008-10. Naisilla alaraaja-amputaatioiden määrä väheni erityisesti Kymenlaakson sairaanhoitopiirissä ja oli koko jakson ajan matala HUS:n sairaanhoitopiirissä. TAYS:n erva-alueella toimenpiteiden määrä vaihteli sekä miehillä että naisilla samansuuntaisesti muissa sairaanhoitopiireissä, mutta oli selvästi muita pienempi Vaasan sairaanhoitopiirissä. TYKS:n erva-alueella luvut vaihtelivat samansuuntaisesti sairaanhoitopiireittäin sekä miehillä että naisilla. KYS:n ja OYS:n erva-alueilla luvuissa ei myöskään ollut systemaattista vaihtelua kummallakaan sukupuolella.

Umpilisäkkeen toimenpiteissä (liitetaulukko 12) ei juuri ollut eroja erityisvastuualueiden välillä kummallakaan sukupuolella ja toimenpiteet vähenivät kaikilla erityisvastuualueilla 2000-luvun alusta vuosiin

2008-10. HYKS:n ja TAYS:n erva-alueilla ei miehillä havaittu systemaattisia eroja sairaanhoitopiirien välillä. Naisilla HYKS:n erva-alueella Kymenlaakson sairaanhoitopiirissä toimenpiteiden määrä oli suurempi kuin muissa sairaanhoitopiireissä. TAYS:n erva-alueella ei havaittu systemaattisia eroja sairaanhoitopiirien välillä. TYKS:n erva-alueella toimenpiteitä tehtiin Satakunnan sairaanhoitopiirissä enemmän kuin Varsinais-Suomessa sekä miehillä että naisilla. KYS:n erva-alueella toimenpidemäärä oli sekä miehillä että naisilla muihin sairaanhoitopiireihin verrattuna hieman pienempi Keski-Suomen sairaanhoitopiirissä. OYS:n erva-alueella ei miehillä sairaanhoitopiirittäisiä eroja ollut, mutta naisilla toimenpidemäärä oli Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirissä suurempi kuin muissa sairaanhoitopiireissä.

Sairausryhmittäiset hoitajakset

Hoitajaksia *hermoston sairauksissa* (liitetaulukko 13) oli sekä miehillä että naisilla eniten KYS:n ja OYS:n erityisvastuualueilla ja vähiten HYKS:n erityisvastuualueella. Hoitajaksien määrä pieneni tarkastelujakson aikana miehillä kaikilla erityisvastuualueilla ja naisilla HYKS:n ja OYS:n erityisvastuualueilla. HYKS:n erva-alueella hoitajaksia oli miehillä vähemmän HUS:n sairaanhoitopiirissä muihin sairaanhoitopiireihin verrattuna. Luvut olivat naisilla samansuuntaiset. TAYS:n erva-alueella miehillä hoitajaksia oli vähiten Pirkanmaan sairaanhoitopiirissä ja jakson lopussa Etelä-Pohjanmaalla, mutta myös muissa sairaanhoitopiireissä hoitajaksien määrä vähentyi tarkasteltavalla jaksolla lukuunottamatta Päijät-Hämettä. Myös naisilla hoitajaksia hermoston sairauksien takia oli vähiten Pirkanmaalla. Vaasan ja Etelä-Pohjanmaan, sekä miehillä Kanta-Hämeen, luvut pienenevät tarkastelukauden loppuun tultaessa, kun taas muissa sairaanhoitopiirissä luvut kasvoivat jonkin verran. TYKS:n erva-alueella luvut olivat sekä miehillä että naisilla samaa suuruusluokkaa 2000-luvun taitteessa, mutta kasvoivat tarkastelujaksolla Satakunnassa ja säilyivät ennallaan tai pienenevät Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä. KYS:n erva-alueella luvut olivat molemmilla sukupuolilla pienimmät Keski-Suomen sairaanhoitopiirissä tarkastelujakson alussa ja puolivälissä, tarkastelujakson lopussa luvut olivat pienimmät Itä-Savon sairaanhoitopiirissä. OYS:n erva-alueella jaksojen lukumäärä oli sekä miehillä että naisilla suurin Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirissä sekä Pohjois-Pohjanmaalla 2000-luvun taitteessa. Hoitajaksia oli tarkastelukauden alussa vähän Kainuun ja Lapin sairaanhoitopiireissä sekä miehillä että naisilla. Hoitajaksien määrä pysyi ennallaan Kainuun ja Lapin sairaanhoitopiireissä miehillä ja kasvoi naisilla. Muissa sairaanhoitopiireissä hoitajaksien määrä väheni tarkastelukaudella.

Silmätaudeissa (liitetaulukko 14) hoitajaksia oli sekä miehillä että naisilla 2000-luvun taitteessa vähiten TAYS:n ja HYKS:n erityisvastuualueilla, muilla erityisvastuualueilla luvut olivat samaa suuruusluokkaa. Hoitajaksien määrä kuitenkin kasvoi selvästi kummallakin sukupuolella vuosiin 2008-10 TAYS:n, TYKS:n ja HYKS:n erityisvastuualueilla. HYKS:n erva-alueella hoitajaksien määrä oli 2000-luvun taitteessa sekä miehillä että naisilla pieni Kymenlaakson sairaanhoitopiirissä muihin sairaanhoitopiireihin verrattuna, mutta hoitajaksien määrä kasvoi tarkastelujakson aikana kaikissa sairaanhoitopiireissä. TAYS:n erva-alueella silmätautien hoitajaksia oli miehillä muita sairaanhoitopiirejä enemmän Pirkanmaan sairaanhoitopiirissä ja vähiten Vaasan sairaanhoitopiirissä 2000-luvun taitteessa. Naisilla hoitajaksia oli eniten Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirissä ja vähiten Vaasan sairaanhoitopiirissä. Hoitajaksien määrä kasvoi tarkasteltavana aikana molemmilla sukupuolilla Pirkanmaan, Päijät-Hämeen ja Vaasan sairaanhoitopiireissä. TYKS:n erva-alueella hoitajaksia oli 2000-luvun taitteessa sekä miehillä että naisilla enemmän Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä, mutta erot tasoittuivat tarkastelujakson loppua kohti. KYS:n erva-alueella luvut olivat miehillä koko tarkastelujakson ajan matalia Keski-Suomen sairaanhoitopiirissä ja korkeita Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiirissä. Myös naisilla hoitajaksien määrä oli 2000-luvun taitteessa pieni Keski-Suomen ja myös Etelä-Savon sairaanhoitopiirissä. Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiirissä hoitajaksia oli muihin sairaanhoitopiireihin verrattuna paljon 2000-luvun taitteessa, mutta jaksojen määrä väheni tarkastelujakson aikana molemmilla sukupuolilla. OYS:n erva-alueella hoitajaksia oli sekä miehillä että naisilla muita sairaanhoitopiirejä enemmän Länsi-Pohjan

sairaanhoitopiirissä ja vähiten Keski-Pohjanmaalla. Hoitojaksojen määrä väheni tai pysyi ennallaan muissa paitsi Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirissä miehillä.

Korva-, nenä- ja kurkkutautien (liitetaulukko 15) hoitojaksoja oli sekä miesten että naisten osalta muita erityisvastuualueita enemmän TYKS:n erityisvastuualueella ja hoitojaksojen määrät olivat muihin erityisvastuualueisiin verrattuna pieniä HYKS:n ja TAYS:n erityisvastuualueilla. Hoitojaksojen määrä väheni kaikilla erityisvastuualueilla tarkastelujaksolla, mutta vuosina 2008-10 TYKS:n erityisvastuualueen luvut olivat sekä miehillä että naisilla melkein kaksinkertaiset HYKS:n lukuihin verrattuna. HYKS:n erva-alueella hoitojaksojen määrä oli miehillä 2000-luvun taitteessa suurin HUS:n sairaanhoitopiirissä, mutta jaksojen määrä väheni tarkastelujakson aikana erityisesti HUS:n ja Etelä-Karjalan sairaanhoitopiireissä. Naisilla hoitojaksoja oli muita vähemmän Kymenlaakson sairaanhoitopiirissä tarkastelujakson alussa, mutta myös naisilla jaksojen määrä väheni erityisesti HUS:n ja Etelä-Karjalan sairaanhoitopiireissä. TAYS:n erva-alueella hoitojaksoja oli miehillä vähän Pirkanmaan sairaanhoitopiirissä. Hoitojaksojen määrä väheni kaikissa sairaanhoitopiireissä tarkastelujaksolla. Naisilla hoitojaksoja oli 2000-luvun taitteessa muita sairaanhoitopiirejä vähemmän Pirkanmaan ja Päijät-Hämeen sairaanhoitopiireissä. Myös naisilla hoitojaksojen määrä väheni kaikissa sairaanhoitopiireissä Päijät-Hämettä lukuun ottamatta. TYKS:n erva-alueella luvut olivat sekä miehillä että naisilla korkeampia Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä koko tarkastellun ajan, vaikka luvut pienenevät molemmilla sukupuolilla molemmissa sairaanhoitopiireissä. Myös KYS:n erva-alueella hoitojaksojen määrät vaihtelivat sekä miehillä että naisilla sairaanhoitopiirien välillä. Miehillä luvut olivat pienimmät 2000-luvun taitteessa Keski-Suomen ja Etelä-Savon sairaanhoitopiireissä ja muita suuremmat Itä-Savon ja Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiireissä. Hoitojaksojen määrä väheni kaikissa sairaanhoitopiireissä tarkastelujaksolla. Naisilla luvut olivat 2000-luvun taitteessa muita sairaanhoitopiirejä pienemmät Keski-Suomen ja Etelä-Savon sairaanhoitopiireissä. Hoitojaksojen määrä väheni myös naisilla kaikissa sairaanhoitopiireissä. OYS:n erva-alueella hoitojaksojen määrä oli sekä miehillä että naisilla muita sairaanhoitopiirejä pienempi Kainuun sairaanhoitopiirissä ja suurempi Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirissä 2000-luvun taitteessa. Hoitojaksojen määrä väheni sekä miehillä että naisilla kaikissa sairaanhoitopiireissä lukuun ottamatta Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin lukuja naisilla.

Myös hoitojaksot *hengityselinten taudeissa* (liitetaulukko 16) vaihtelivat erityisvastuualueittain. Hoitojaksoja oli sekä miehillä että naisilla muita alueita vähemmän HYKS:n erityisvastuualueella ja enemmän TYKS:n ja OYS:n erityisvastuualueilla. Hoitojaksoja oli miehillä kaikilla erityisvastuualueilla enemmän kuin naisilla. Hoitojaksot vähenivät kaikilla erityisvastuualueilla tarkastelujaksolla selvästi. HYKS:n erva-alueella hoitojaksoja oli miehillä eniten Etelä-Karjalan sairaanhoitopiirissä 2000-luvun taitteessa, mutta hoitojaksojen määrä väheni kaikissa sairaanhoitopiireissä tarkastelukaudella. Naisilla eniten hoitojaksoja oli HUS:n sairaanhoitopiirissä tarkastelujakson alussa, ja jaksot vähenivät kaikissa sairaanhoitopiireissä. Myös TAYS:n erva-alueella hoitojaksojen määrät vaihtelivat selvästi. Miehillä eniten hoitojaksoja oli 2000-luvun alussa Vaasan ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiireissä, mutta niissä hoitojaksojen määrä väheni muita enemmän vuosiin 2008-10. Naisilla hoitojaksoja oli 2000-luvun taitteessa muita sairaanhoitopiirejä vähemmän Pirkanmaan ja Päijät-Hämeen sairaanhoitopiireissä. Hoitojaksot vähenivät kaikissa sairaanhoitopiireissä myös naisilla vuosiin 2008-10. TYKS:n erva-alueella hoitojaksoja oli 2000-luvun alussa enemmän Satakunnassa sekä miehillä että naisilla, ja jaksojen määrä väheni siellä enemmän kuin Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä sekä miehillä että naisilla. KYS:n erva-alueella hengityselinten tautien hoitojaksoja oli miehillä muihin sairaanhoitopiireihin verrattuna runsaammin Itä-Savon sairaanhoitopiirissä koko tarkastellun jakson ajan. Naisilla hoitojaksoja oli tarkastelujakson alussa eniten Keski-Suomen sairaanhoitopiirissä ja siellä vähennys oli suurin, mutta hoitojaksojen määrä väheni kaikissa sairaanhoitopiireissä vuosiin 2008-10. Myös OYS:n erva-alueella oli sairaanhoitopiirien välillä vaihtelua hoitojaksojen määrässä. Sekä miehillä että naisilla jaksoja oli tarkasteltavan jakson alkupuolella vähiten Kainuun ja eniten Länsi-Pohjan ja Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiireissä ja hoitojaksot vähenivät kaikissa sairaanhoitopiireissä, Kainuussa naisten hoitojaksojen määrä kuitenkin pysyi samalla tasolla vuosiin 2008-10.

Sydän- ja verisuonitautien (liitetaulukko 17) hoitojaksot vähenivät kaikilla erityisvastuualueilla tarkasteltavana olevalla kaudella, mutta hoitojaksojen määrä vaihteli. Sekä miehillä että naisilla hoitojaksoja oli eniten KYS:n ja OYS:n erityisvastuualueilla ja vähiten HYKS:n erityisvastuualueella. HYKS:n erva-alueella hoitojaksoja oli sekä miehillä että naisilla muita vähemmän HUS:n sairaanhoitopiirissä

tarkastelujakson alussa ja hoitojaksot vähenivät kaikissa sairaanhoitopiireissä vuosiin 2008-10. TAYS:n erva-alueella hoitojaksoja oli miehillä vähiten Pirkanmaalla ja Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirissä ja eniten Vaasan ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiireissä 2000-luvun taitteessa. Myös naisilla jaksoja oli eniten Vaasan ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiireissä. Hoitojaksot vähenivät kaikissa sairaanhoitopiireissä tarkastellulla jaksolla. TYKS:n erva-alueella hoitojaksot vaihtelivat pääsääntöisesti samansuuntaisesti kummassakin sairaanhoitopiirissä. KYS:n erva-alueella hoitojaksoja oli muihin sairaanhoitopiireihin verrattuna vähän Keski-Suomen sairaanhoitopiirissä sekä miehillä että naisilla. Itä-Savon sairaanhoitopiirissä hoitojaksojen määrä oli suuri 1998-2000 sekä miehillä että naisilla. Hoitojaksot kuitenkin vähenivät sekä miehillä että naisilla vuosiin 2008-10. OYS:n erva-alueella luvut olivat sekä miehillä että naisilla suuret Keski-Pohjanmaan ja pienet Kainuun ja Lapin sairaanhoitopiireissä 2000-luvun taitteessa. Hoitojaksot vähenivät kaikissa sairaanhoitopiireissä vuosiin 2008-10.

Hoitojaksot *ruoansulatuselinten taudeissa* (liitetaulukko 18) vähenivät kaikilla erityisvastuualueilla tarkasteltavana olevalla jaksolla. Jaksoja oli sekä miehillä että naisilla koko tarkasteltavan ajanjakson vähiten HYKS:n erityisvastuualueella ja eniten TYKS:n ja OYS:n erityisvastuualueella. HYKS:n erva-alueella hoitojaksoja oli molemmilla sukupuolilla eniten Kymenlaakson sairaanhoitopiirissä 2000-luvun taitteessa. Hoitojaksot vähenivät kaikissa sairaanhoitopiireissä vuosiin 2008-10. TAYS:n erva-alueella hoitojaksoja oli 2000-luvun taitteessa sekä miehillä että naisilla vähiten Pirkanmaan ja Päijät-Hämeen sairaanhoitopiireissä. Kun hoitojaksot muissa sairaanhoitopiireissä vähenivät kummallakin sukupuolella, ne pysyivät Päijät-Hämeessä melkein samalla tasolla, ja 2008-10 luvut olivatkin pienimmät Pirkanmaan ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiireissä. TYKS:n erva-alueella hoitojaksojen määrät olivat miehillä hiukan suurempia Satakunnan kuin Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä, ja jaksot vähenivät molemmilla sukupuolilla tarkastellulla jaksolla. KYS:n erva-alueella hoitojaksoja oli miehillä vähiten Keski-Suomen ja eniten Pohjois-Savon ja etenkin jakson alussa Itä-Savon sairaanhoitopiireissä. Myös naisilla hoitojaksoja oli vähiten Keski-Suomen sairaanhoitopiirissä ja eniten Pohjois-Savon sairaanhoitopiirissä. Hoitojaksot vähenivät vuosiin 2008-10 kaikissa sairaanhoitopiireissä. OYS:n erva-alueella hoitojaksoja oli sekä miehillä että naisilla 2000-luvun taitteessa eniten Pohjois-Pohjanmaan ja Länsi-Pohjan sairaanhoitopiireissä. Hoitojaksot vähenivät kaikissa sairaanhoitopiireissä molemmilla sukupuolilla tarkasteltavalla ajanjaksolla.

Maksan ja haiman sairauksissa (liitetaulukko 19) hoitojaksoja oli koko tarkasteltavan ajanjakson sekä miehillä että naisilla vähiten HYKS:n erityisvastuualueella. Hoitojaksot vähenivät kuitenkin kaikilla erityisvastuualueilla lukuun ottamatta miesten hoitojaksoja KYS:n erityisvastuualueella. HYKS:n erva-alueella hoitojaksoja oli sekä miehillä että naisilla eniten Kymenlaakson sairaanhoitopiirissä. Hoitojaksojen väestöön suhteutettu määrä väheni kaikissa sairaanhoitopiireissä lukuunottamatta Etelä-Karjalan sairaanhoitopiiriä. TAYS:n erva-alueella hoitojaksoja oli miehillä vähiten Pirkanmaan ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiireissä. Hoitojaksojen määrä väheni muissa paitsi Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirissä. Naisilla hoitojaksoja oli tarkastelujakson alussa vähiten Pirkanmaan ja Päijät-Hämeen sairaanhoitopiireissä. Hoitojaksot vähenivät muissa sairaanhoitopiireissä paitsi Päijät-Hämeessä. TYKS:n erva-alueella hoitojaksot vaihtelivat samansuuntaisesti, mutta Satakunnan sairaanhoitopiirissä hoitojaksoja oli hieman enemmän kuin Varsinais-Suomessa sekä miehillä että naisilla koko tarkastellun jakson ajan. KYS:n erva-alueella hoitojaksoja oli miehillä 2000-luvun taitteessa eniten Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiirissä ja vähiten Keski-Suomessa. Hoitojaksojen määrä kasvoi tai pysyi ennallaan muissa paitsi Etelä-Savon sairaanhoitopiirissä. Naisilla hoitojaksoja oli vähiten Itä-Savon ja Keski-Suomen sairaanhoitopiirissä ja hoitojaksojen määrä pieneni muissa paitsi Itä-Savon sairaanhoitopiirissä. OYS:n erva-alueella hoitojaksoja oli miehillä eniten muihin sairaanhoitopiireihin verrattuna Pohjois-Pohjanmaalla 2000-luvun taitteessa. Hoitojaksot vähenivät Pohjois- ja Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiireissä, mutta pysyivät ennallaan muissa sairaanhoitopiireissä. Naisilla hoitojaksoja oli 2000-luvun taitteessa melko paljon muihin sairaanhoitopiireihin verrattuna Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiirissä. Hoitojaksot vähenivät myös naisilla Pohjois- ja Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiireissä.

Hoitojaksot *tuki- ja liikuntaelinten sairauksien* vuoksi (liitetaulukko 20) vaihtelivat myös erityisvastuualueittain. Sekä miehillä että naisilla hoitojaksoja oli vähiten HYKS:n ja eniten TYKS:n erityisvastuualueella tarkastelujakson alussa. Miehillä hoitojaksojen määrä väheni vain TYKS:n erva-

alueella. Naisilla hoitojaksojen määrä väheni kaikilla erva-alueilla. HYKS:n erva-alueella hoitojaksoja oli miehillä vähiten HUS:n ja eniten Kymenlaakson sairaanhoitopiirissä. Hoitojaksojen lukumäärä kasvoi miehillä Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan sairaanhoitopiireissä tarkastelujaksolla. Naisilla hoitojaksoja oli tarkastelukauden alussa eniten Kymenlaakson sairaanhoitopiirissä ja jaksojen määrä väheni vain HUS:n sairaanhoitopiirissä. TAYS:n erva-alueella hoitojaksoja oli sekä miehillä että naisilla vähiten Vaasan sairaanhoitopiirissä. Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirissä hoitojaksojen lukumäärä oli molemmilla sukupuolilla muita suurempi erityisesti tarkastelukauden alussa. TYKS:n erva-alueella luvut vaihtelivat samansuuntaisesti ja vähenivät kummassakin sairaanhoitopiirissä. KYS:n erva-alueella luvut olivat molemmilla sukupuolilla Pohjois-Savon sairaanhoitopiirissä suurempia kuin muissa sairaanhoitopiireissä. Hoitojaksot vähenivät vain Keski-Suomen sairaanhoitopiirissä kummallakin sukupuolella ja pysyivät samalla tasolla tai kasvoivat muissa sairaanhoitopiireissä. OYS:n erva-alueella luvut olivat miehillä pieniä muihin sairaanhoitopiireihin verrattuna Kainuun ja naisilla Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiireissä tarkastelujakson alussa. Hoitojaksojen määrä pieneni sekä miehillä että naisilla Pohjois- ja Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiireissä.

Sukuelinten sairauksien (liitetaulukko 21) hoitojaksot vaihtelivat myös erityisvastuualueittain; sekä miehillä että naisilla jaksoja oli vähiten HYKS:n ja KYS:n erityisvastuualueilla. Miehillä jaksoja oli eniten TYKS:n erityisvastuualueella ja naisilla TYKS:n ja OYS:n erva-alueilla. Hoitojaksojen määrä väheni kaikilla erva-alueilla tarkasteltavan jakson aikana. HYKS:n erva-alueella hoitojaksoja oli sekä miehillä että naisilla vähiten Etelä-Karjalan sairaanhoitopiirissä tarkastelukauden alussa. Hoitojaksot vähenivät kaikissa sairaanhoitopiireissä tarkasteltavana aikana. TAYS:n erva-alueella jaksoja oli miehillä vähiten Päijät-Hämeen ja naisilla vähiten Pirkanmaan sairaanhoitopiirissä 2000-luvun taitteessa. Hoitojaksot vähenivät kaikissa sairaanhoitopiireissä kummallakin sukupuolella. TYKS:n erva-alueella hoitojaksojen määrä vaihteli samansuuntaisesti molemmissa sairaanhoitopiireissä sekä miehillä että naisilla. KYS:n erva-alueella luvut olivat Keski-Suomen sairaanhoitopiirissä miehillä selvästi muita sairaanhoitopiirejä pienemmät. Naisilla luvut olivat muihin sairaanhoitopiireihin verrattuna pienemmät Etelä-Savon sairaanhoitopiirissä. Hoitojaksojen määrä väheni kaikissa sairaanhoitopiireissä vuosiin 2008-10. OYS:n erva-alueella luvut vaihtelivat miehillä runsaasti, mutta olivat alimmat Kainuun sairaanhoitopiirissä. Myös naisilla sairaanhoitopiirien välillä oli eroja hoitojaksojen lukumäärissä, ja jaksoja oli vähiten Kainuun ja Länsi-Pohjan sairaanhoitopiireissä. Hoitojaksot vähenivät tarkastelukaudella kaikissa sairaanhoitopiireissä.

Sosioekonomisten erojen alue-erot

Sairaalahoidon käyttö

Sosioekonomiset erot somaattisessa erikoissairaanhoidossa *sairaalahoidossa olleiden* määrissä olivat kaikilla erityisvastuualueilla samansuuntaiset kuin koko maassa: mitä alempi tulotaso, sitä useampi oli ollut sairaalahoidossa väestöön suhteutettuna kaikilla alueilla (liitetaulukko 2). Poikkeuksen muodostivat HYKS:n alueella alimman tuloryhmän miehet, joista harvempi oli ollut sairaalahoidossa kuin toiseksi alimmasta tuloryhmästä viimeistä jaksoa lukuunottamatta. Erityisen pieni sairaalahoidossa olleiden osuus oli HYKS:n erityisvastuualueella alimmassa tuloryhmässä, luku oli noin kymmenen prosenttia pienempi kuin koko maassa. Miehillä kahden alimman tuloryhmän luvut olivat kuitenkin samaa suuruusluokkaa kaikilla erityisvastuualueilla. Koko maahan verrattuna sairaalahoidossa olleiden osuus oli ylemmillä tuloryhmillä erityisen korkea (sekä miehillä että naisilla) TYKS:n ja OYS:n erva-alueilla.

HYKS:n erityisvastuualueella sairaalan vuodeosastohoidossa olleita oli kaikissa sairaanhoitopiireissä pääpiirteissään sama määrä kahdessa alimmassa tuloluokassa kaikilla tarkastelujaksoilla. Naisilla kahteen alimpaan tuloryhmään kuuluvat olivat olleet sairaalahoidossa yhtä usein vain HUS:ssa. TAYS:n erva-alueella kahteen alimpaan tuloluokkaan kuuluvat miehet olivat sairaalahoidossa yhtä usein Pirkanmaan sairaanhoitopiirissä koko tarkastelujakson ajan sekä Kanta- ja Päijät-Hämeen sairaanhoitopiireissä etenkin

tarkastelukauden alussa. Vaasan ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiireissä näkyi portaittainen aleneminen vuodeosastolla olleissa alimmasta ylimpään tuloluokkaan koko tarkastelukauden ajan. Naisilla luvut olivat kaikissa sairaanhoitopiireissä samansuuntaiset kuin koko TAYS:n erva-alueella. TYKS:n erva-alueella erot sosioekonomisissa eroissa Satakunnan ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin välillä olivat pienet sekä miehillä että naisilla. KYS:n erva-alueella sairaalahoidossa olleiden väestöön suhteutettu lukumäärä vaihteli, mutta erot olivat samansuuntaisia sekä miehillä että naisilla. Miehillä erot kahden alimman tuloluokan välillä olivat pienet Keski-Suomen ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiireissä erityisesti tarkastelujakson alussa. OYS:n erva-alueella luvut olivat samansuuntaiset sekä miehillä että naisilla kaikissa sairaanhoitopiireissä, vaikka taso vaihteli sairaanhoitopiireittäin.

Ei-kirurgisissa hoitajaksoissa (liitetaulukko 3) vaihtelu oli kaikilla erityisvastuualueilla samansuuntaista kuin koko maassa: mitä ylempi tuloryhmä sitä pienempi ei-kirurgisten hoitajaksojen osuus. HYKS:n erityisvastuualueella kahden alimman tuloryhmän välinen ero oli pienempi kuin muilla alueilla. HYKS:n erva-alueella vaihtelu sairaanhoitopiirien välillä oli suurta, ja luvut olivat matalimmat HUS:n sairaanhoitopiirissä, mutta vain HUS:n sairaanhoitopiirissä kahden alimman tuloryhmän luvut olivat samaa suuruusluokkaa. Naisilla luvut olivat samansuuntaiset kuin koko maassa. TAYS:n erityisvastuualueella miehillä näkyi koko maassa todettu systemaattinen portaittainen ei-kirurgisten jaksojen aleneminen alimmasta ylimpään tuloryhmään kaikissa sairaanhoitopiireissä. Naisilla sosioekonomiset erot eivät poikenneet koko maan tilanteesta missään sairaanhoitopiireistä, mutta Pirkanmaalla ja Päijät-Hämeessä kahden alimman tuloluokan luvut olivat erittäin matalia muihin sairaanhoitopiireihin verrattuna etenkin jakson alussa. TYKS:n erva-alueella tuloryhmittäisissä eroissa ei ollut eroja sairaanhoitopiirien välillä. KYS:n erva-alueella sekä miehillä että naisilla luvut ei-kirurgisissa hoitajaksoissa olivat kaikissa sairaanhoitopiireissä samansuuntaiset kuin koko maassa. OYS:n erva-alueella ei-kirurgisten jaksojen sosioekonomiset erot noudattelivat koko maan eroja kaikissa sairaanhoitopiireissä.

Kirurgisissa jaksoissa erot olivat eri alueilla samansuuntaiset vaikka taso vaihteli (liitetaulukko 4). Miehillä alimpaan tuloryhmään kuuluneet olivat olleet harvemmin kirurgisessa hoidossa kuin toiseksi alimpaan kuuluneet kaikilla erityisvastuualueilla. Erot kahden alimman tuloryhmän välillä kuitenkin tasoituivat jakson loppua kohden. Naisilla samansuuntainen ero kahden alimman tuloviidenneksen välillä havaittiin vain TYKS:n ja HYKS:n erva-alueilla, jos kohta muilla alueilla erot kahden alimman tuloryhmän välillä olivat pienet. Kirurgisissa hoitajaksoissa oli HYKS:n erityisvastuualueella miehillä kaikissa sairaanhoitopiireissä samansuuntaiset sosioekonomiset erot kuin koko maassa: lukuun ottamatta alinta tuloluokkaa väheni kirurgisten hoitajaksojen määrä (toiseksi) alimmasta ylimpään tuloryhmään. Naisilla erot olivat samansuuntaiset kuin miehillä ja myös kahden alimman tuloryhmän ero näkyi HUS:n sairaanhoitopiirissä 2005 asti, Kymenlaaksossa kahden alimman tuloluokan luvut olivat jakson alussa samansuuruiset ja jakson loppua kohden kirurgiset hoitajaksot vähenivät portaittain alimmasta ylimpään tuloryhmään ja Etelä-Karjalassa kahden alimman tuloryhmän erot vaihtelivat koko jakson ajan. TAYS:n erityisvastuualueella miehillä sosioekonomiset erot olivat samansuuntaiset kuin edellä lukuun ottamatta Vaasan ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirejä, joissa kahden alimman tuloryhmän välillä ei juuri ollut eroja hoitajaksojen määrässä. Naisilla hoitajaksojen määrä väheni portaittaisesti alimmasta ylimpään tuloryhmään, ja Pirkanmaalla, Päijät-Hämeessä ja Kanta-Hämeessä kahden alimman tuloryhmän välillä ei ollut juuri eroja tarkastelujakson alussa. TYKS:n erva-alueella ei sairaanhoitopiirien välillä ollut juuri eroja miehillä eikä naisilla. KYS:n erityisvastuualueella sosioekonomiset erot vastasivat koko maan eroja miehillä erityisesti Keski-Suomen ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiireissä, muissa sairaanhoitopiireissä erot kahden alimman tuloryhmän välillä olivat pienet. Naisilla luvut olivat pääosin samansuuntaiset kuin koko maassa, jos kohta naisilla alimman ja toiseksi alimman tuloryhmän välinen ero oli erittäin pieni. OYS:n erityisvastuualueella kirurgisten jaksojen sosioekonomiset erot vastasivat miehillä pääosin koko maan eroja kaikissa sairaanhoitopiireissä, tapausmäärät olivat kuitenkin joissakin sairaanhoitopiireissä niin pieniä että eroista on vaikea tehdä päätelmiä. Naisilla erot olivat samansuuntaiset kuin koko maassa, jos kohta kahden alimman tuloluokan erot olivat pienet.

Toimenpiteet

Revaskularisaatiotoimenpiteitä tehtiin koko tarkastelukauden alempiin tuloluokkiin kuuluville miehille ylempiin tuloluokkiin kuuluvia miehiä useammin ja toimenpiteet jakautuivat samansuuntaisesti kuin sairastavuus kaikilla viidellä erityisvastuualueella (liitetaulukko 5). Alimmalle tuloryhmälle tehtiin kuitenkin vähemmän toimenpiteitä 100 000 henkilövuotta kohden kuin toiseksi alemmalle kaikilla alueilla, ja useimmilla erva-alueilla toiseksi ja kolmanneksi alimman tuloryhmän välillä ei juuri ollut eroja. Koko maan lukuihin verrattuna alimmalle tuloryhmälle tehtiin eniten toimenpiteitä KYS:n ja OYS:n alueilla. Naisilla revaskularisaatiotoimenpiteitä tehtiin koko tarkastelujakson ajan harvemmin kuin miehille, ja pääsääntöisesti toimenpiteiden määrä väheni portaittaisesti alimmasta ylimpään tuloryhmään, vaikka kahden alimman tuloryhmän välinen ero oli pieni.

HYKS:n erityisvastuualueella sosioekonomiset erot olivat samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä miehillä. Kahden alimman tuloryhmän erot olivat muita pienemmät Etelä-Karjalassa. Naisilla toimenpiteet vähenivät portaittaisesti alemmista ylempiin tuloryhmiin, poikkeuksena HUS:n sairaanhoitopiiri, jossa erot olivat samansuuntaiset kuin miehillä jakson alussa. TAYS:n erityisvastuualueella sosioekonomiset erot miehillä olivat kaikissa sairaanhoitopiireissä samansuuntaiset kuin koko maassa. Luvut olivat koko maan tasoon verrattuna suuria Etelä-Pohjanmaan ja Vaasan sairaanhoitopiireissä. Naisilla sosioekonomiset erot olivat kaikissa sairaanhoitopiireissä samansuuntaiset kuin koko maassa, mutta kahden alimman tuloluokan välillä ei juuri ollut eroa. TYKS:n erityisvastuualueella erot olivat samansuuntaiset molemmissa sairaanhoitopiireissä sekä miehillä että naisilla. KYS:n erityisvastuualueella erot olivat miehillä samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä, joskin kahden alimman tuloryhmän välinen ero kääntyi Pohjois-Savossa niin, että jakson lopulla alimpaan tuloluokkaan kuuluneet miehet olivat muita useammin olleet revaskularisaatiotoimenpiteessä, muissa sairaanhoitopiireissä ei kahden alimman tuloluokan välillä ollut tarkastelujakson lopussa juuri eroja. Naisilla erot olivat samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä eikä eroja kahden alimman tuloluokan välillä juuri ollut ja Etelä- ja Itä-Savossa joissakin tuloryhmissä oli niin vähän tapauksia että eroista ei voida tehdä johtopäätöksiä. OYS:n erityisvastuualueella sosioekonomiset erot olivat miehillä samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä koko tarkastelujakson ajan. Naisilla tapauksia oli joissakin tuloluokissa Kainuussa ja Länsi-Pohjassa niin vähän, ettei eroista voi tehdä päätelmiä. Keski- ja Pohjois-Pohjanmaalla ja Lapissa erot noudattelivat pääsääntöisesti koko maan tuloksia.

Lonkan tekoniveltoimenpiteissä oli miehillä koko maassa samansuuntaiset erot kuin revaskularisaatioissa mukaan lukien kahden alimman tuloryhmän ero (liitetaulukko 6), mutta tuloryhmittäiset erot olivat kaikilla erva-alueilla pienet. Poikkeuksena TYKS:n erva-alue, jossa tarkastelujakson alussa alimpaan tuloryhmään kuuluville miehille tehtiin eniten toimenpiteitä. Naisilla toimenpiteiden määrä kasvoi pääsääntöisesti ylemmistä alempiin tuloryhmiin portaittaisesti, mutta erot tuloryhmien välillä olivat myös heillä kaikilla erva-alueilla pienet.

HYKS:n erityisvastuualueella miehillä sosioekonomiset erot olivat pääsääntöisesti samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä koko tarkastelujakson ajan. Kahden alimman tuloryhmän erot poikkesivat muista Etelä-Karjalan sairaanhoitopiirissä, missä leikkaukset vähenivät portaittaisesti alimmasta ylimpään tuloluokkaan jakson alussa, eikä jakson loppupuolella kahden alimman tuloluokan välillä ollut juuri eroja. Naisilla tuloluokkien väliset erot olivat pääosin samansuuntaiset, mutta pienet kaikissa sairaanhoitopiireissä. TAYS:n erityisvastuualueella erot olivat miehillä samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä. Alimman ja toiseksi alimman tuloryhmän välinen ero oli erityisen suuri Pirkanmaalla tarkastelujakson alussa, mutta ero tasoittui jakson aikana. Naisilla erot olivat pääsääntöisesti samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä: mitä ylempi tuloryhmä sitä pienempi leikkausten määrä väestöön suhteutettuna. TYKS:n erityisvastuualueella erot olivat samansuuntaiset molemmissa sairaanhoitopiireissä sekä miehillä että naisilla, tosin myös miehillä leikkaukset vähenivät portaittaisesti alimmasta toiseksi alimpaan tuloryhmään jakson alussa. KYS:n erityisvastuualueella erot olivat miehillä pääosin samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä, joskin luvut ovat paikoin niin pieniä, että päättely on epävarmaa. Keski-Suomessa sosioekonomisia eroja ei erityisesti jakson alussa ollut oikeastaan lainkaan ja jakson lopussakin ehkä vain ylimmän ja muiden tuloluokkien välillä. Naisilla sosioekonomiset erot vaihtelivat pääpiirteissään samansuuntaisesti kuin koko maassa, mutta erot eivät missään

sairaanhoitopiirissä olleet systemaattiset. Itä-Savon luvut olivat naisilla joissakin ryhmissä niin pienet, ettei sosioekonomisesta eroista voida tehdä päätelmiä. Myös OYS:n erityisvastuualueella luvut olivat miehillä kaikissa sairaanhoitopiireissä samansuuntaiset kuin koko maassa, mutta erot eivät missään sairaanhoitopiirissä olleet systemaattiset ja Kainuun ja Länsi-Pohjan luvut olivat joissakin ryhmissä niin pieniä ettei niistä voida tehdä selviä päätelmiä. Naisilla sairaanhoitopiirittäiset luvut olivat pääosin samansuuntaiset kuin koko maassa, mutta erot eivät olleet systemaattisia ja Kainuussa ja Keski-Pohjanmaalla luvut olivat joissakin ryhmissä niin pieniä, ettei niistä oikein voi tehdä päätelmiä.

Polven tekonivelleikkauksissa erot olivat miehillä samansuuntaiset kuin lonkan tekonivelleikkauksissa, mutta erot eivät olleet millään erva-alueella systemaattiset ja leikkausten määrä väestöön suhteutettuna oli alimmassa tuloviidenneksessä pienempi kuin toisessa tuloviidenneksessä (liitetaulukko 7). Naisilla erot olivat eri alueilla samansuuntaiset, leikkausten määrä laski portaittain alimmasta ylimpään tuloryhmään, mutta kahden alimman tuloryhmän erot eivät pääsääntöisesti olleet merkitseviä, vain HYKS:n erva-alueella oli keskimmaisella jaksolla samansuuntainen ero kuin miehillä.

HYKS:n erityisvastuualueella sosioekonomiset erot olivat miehillä samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä, ja toimenpiteiden määrä kasvoi alimmasta keskimmaiseen tuloluokkaan joillakin jaksoilla kaikissa sairaanhoitopiireissä, mutta vain HUS:n sairaanhoitopiirissä erot alimman ja toiseksi alimman tuloluokan välillä oli merkitsevä. Etelä-Karjalassa luvut olivat ensimmäisellä jaksolla joissakin tuloluokissa niin pienet, ettei niistä voi tehdä päätelmiä. Naisilla erot olivat kaikissa sairaanhoitopiireissä pääpiirteissään samansuuntaiset kuin HYKS:n erityisvastuualueella kokonaisuutena, tosin Kymenlaakson sairaanhoitopiirissä tarkastelujakson alussa alimman tuloluokan luvut olivat suurempia kuin toiseksi alimman. Molemmilla sukupuolilla Etelä-Karjalassa luvut olivat ensimmäisellä tarkastelujaksolla joissakin ryhmissä niin pienet, ettei niistä voida tehdä päätelmiä. TAYS:n erityisvastuualueella sosioekonomiset erot olivat miehillä samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä, mutta erot eivät olleet systemaattisia. Etelä-Pohjanmaalla ja Vaasassa luvut olivat ensimmäisellä tarkastelujaksolla niin pienet, ettei niistä voida tehdä päätelmiä. Naisilla luvut olivat pääosin samansuuntaiset kuin koko erityisvastuualueella kaikissa sairaanhoitopiireissä. Alimman ja toiseksi alimman ryhmän luvut olivat samaa suuruusluokkaa Pirkanmaalla, sekä Kanta- ja Päijät-Hämeessä jakson alkupuolella ja Vaasassa erityisesti jakson loppupuolella. TYKS:n erityisvastuualueella erot olivat pääsääntöisesti samansuuntaiset sekä miehillä että naisilla molemmissa sairaanhoitopiireissä. KYS:n erva-alueella sosioekonomiset erot olivat miehillä pääsääntöisesti samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä, tosin erot eivät olleet kaikilta osin systemaattiset ja Pohjois-Karjalassa ei tuloluokkien välillä tarkastelujakson lopussa ollut juuri eroja. Itä- ja Etelä-Savon miesten luvut olivat ensimmäisellä tarkastelujaksolla joissakin ryhmissä niin pienet, ettei eroista voida tehdä päätelmiä. Naisilla erot olivat pääsääntöisesti samanlaiset kuin koko erva-alueella: mitä alempi tuloluokka sitä suurempi väestöön suhteutettu toimenpiteiden määrä. OYS:n erva-alueella erot olivat miehillä pääosin samansuuntaiset kuin koko maassa mukaan lukien kahden alimman tuloryhmän ero, mutta erot eivät olleet kaikilta osin systemaattisia. Keski-Pohjanmaan ja Länsi-Pohjan luvut ovat erityisesti tarkastelujakson alussa ja Kainuun kahdella ensimmäisellä jaksolla niin pienet joissakin ryhmissä, ettei niistä voi tehdä päätelmiä. Naisilla erot olivat pääsääntöisesti portaittaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä: mitä ylempi tuloryhmä sitä pienempi leikkausmäärä, mutta erot eivät olleet kaikilta osin systemaattiset. Länsi-Pohjan ensimmäisen tarkastelujakson ja Kainuun kahden ensimmäisen jakson luvut ovat niin pieniä, ettei niistä voi tehdä päätelmiä.

Eturauhasen toimenpiteissä sosioekonomiset erot olivat samansuuntaiset eli toimenpiteitä tehtiin useammin alemmille kuin ylemmille tuloryhmille kaikilla erityisvastuualueilla, tosin kahden alimman ryhmän välillä ei juuri ollut eroja millään alueella (liitetaulukko 8A). Erot pääsääntöisesti tasaantuivat tarkastelukaudella.

Erot olivat HYKS:n erityisvastuualueella samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä. Erot käytännössä katosivat tarkastelukaudella HUS:n ja Etelä-Karjalan sairaanhoitopiirissä alinta tuloryhmää lukuun ottamatta. Myös TAYS:n erityisvastuualueella erot olivat samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä. Tuloryhmien väliset erot eivät olleet yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta merkitseviä missään sairaanhoitopiirissä. TYKS:n erva-alueella luvut olivat molemmissa sairaanhoitopiireissä samansuuntaiset kuin

koko maassa. KYS:n erva-alueella tuloryhmittäiset erot eivät olleet selkeitä missään sairaanhoitopiirissä. OYS:n erva-alueella erot olivat samansuuntaiset kuin koko maassa kaikissa sairaanhoitopiireissä.

Kohdun poistoissa toimenpiteiden määrä kasvoi pääsääntöisesti portaittain alimmasta ylempiin tuloluokkiin 2000-luvun vaihteessa OYS:n erva-alueella lukuunottamatta, joskaan erot eivät olleet systemaattiset eivätkä kattaneet kaikkia tuloluokkia. Tarkastelujakson puolivälissä jonkinlaisia eroja oli vielä havaittavissa kahden alimman tuloluokan välillä, mutta jakson lopussa toimenpiteiden vähennyttyä sosioekonomisia eroja ei havaittu millään erva-alueella vaikka toimenpiteiden määrät vaihtelivat alueittain (liitetaulukko 8B).

HYKS:n erityisvastuualueella kohdunpoistojen sosioekonomiset erot olivat samansuuntaisia kaikissa sairaanhoitopiireissä, joskin HUS:n sairaanhoitopiirissä eroja ei juuri ollut kuin kahden alimman tuloryhmän välillä. Erot tasoittuivat kaikissa sairaanhoitopiireissä tarkastelujaksolla. TAYS:n erva-alueella jonkinlaisia viitteitä samansuuntaisista eroista oli kaikissa sairaanhoitopiireissä vuosina 1998-2000, joskaan erot eivät olleet täysin systemaattiset. Erot kuitenkin tasoittuivat jakson loppuun kaikissa sairaanhoitopiireissä. TYKS:n erva-alueella oli myös viitteitä samansuuntaisista eroista erityisesti alempien tuloryhmien välillä molemmissa sairaanhoitopiireissä ja ne tasoittuivat tarkastelujaksolla. KYS:n erva-alueella kohdunpoistoja tehtiin kaikissa sairaanhoitopiireissä ylimmille tuloluokille alempia enemmän tarkastelukauden alussa, vaikka erot eivät olleet kaikissa tapauksissa merkitseviä – kauden lopussa eroja ei enää havaittu. OYS:n erva-alueella erot eivät missään sairaanhoitopiirissä olleet systemaattisia tarkastelujaksolla.

Selän välilevytyrjän leikkauksissa (liitetaulukko 9) sosioekonomiset erot olivat miehillä kaikilla alueilla samansuuntaiset koko tarkastelukauden ajan, vaikka leikkausmäärät vaihtelivat alueittain: toimenpiteet olivat yleisempiä ylemmillä tuloryhmillä. Vain alin tuloviidennes erottui muista selvästi alemmilla toimenpidemäärillä. Naisilla oli joitakin viitteitä samansuuntaisista eroista alimpien tuloryhmien osalta tarkastelujakson alussa, mutta erot tasoittuivat tarkastelujaksolla. HYKS:n erva-alueella toimenpidemäärät olivat selvästi koko maan lukuja pienemmät erityisesti alimmassa tuloluokassa ja KYS:n erva-alueella suuremmat.

HYKS:n erva-alueella sosioekonomiset erot olivat miehillä samansuuntaisia kaikissa sairaanhoitopiireissä eli alimmalle tuloryhmälle tehtiin muita vähemmän toimenpiteitä. Etelä-Karjalan sairaanhoitopiirissä luvut olivat joissakin ryhmissä niin pienet, ettei päätelmiä voi tehdä. Naisilla luvut olivat HUSissa ja Kymenlaaksossa samansuuntaiset tarkastelujakson alussa, mutta tasoittuivat tarkastelujaksolla ja Etelä-Karjalassa luvut olivat joissakin ryhmissä niin pienet, ettei päätelmiä voi tehdä. TAYS:n erva-alueella sosioekonomiset erot olivat miehillä samansuuntaiset kuin erva-alueella kaikissa sairaanhoitopiireissä lukuunottamatta Vaasan sairaanhoitopiiriä ja luvut tasoittuivat jonkin verran tarkastelujakson loppua kohden. Naisilla erot olivat Pirkanmaalla ja Päijät-Hämeessä sekä Kanta-Hämeessä samansuuntaiset 2000-luvun taitteessa. Erot tuloryhmien välillä tasoittuivat tarkastelujaksolla ja Etelä-Pohjanmaalla eroja tuloryhmien välillä ei juuri ollut. Vaasassa luvut olivat molemmilla sukupuolilla joissakin ryhmissä niin pienet, ettei päätelmiä voi tehdä. TYKS:n erva-alueella sosioekonomiset erot olivat samansuuntaiset molemmilla sukupuolilla molemmissa sairaanhoitopiireissä. KYS:n erva-alueella erot olivat samansuuntaiset miehillä kaikissa sairaanhoitopiireissä. Naisilla erot eivät vaihdelleet systemaattisesti. Itä-Savon luvut olivat molemmilla sukupuolilla joissakin ryhmissä niin pienet, ettei päätelmiä voi tehdä. OYS:n erva-alueella luvut olivat ensimmäisellä jaksolla samansuuntaiset Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirissä, mutta luvut olivat Keski-Pohjanmaalla, Kainuussa, Länsi-Pohjassa ja Lapissa joissakin ryhmissä niin pienet, ettei päätelmiä voi tehdä. Naisilla erot olivat samansuuntaiset Pohjois-Pohjanmaalla koko tarkastelujakson ajan. Muissa sairaanhoitopiireissä luvut olivat joissakin ryhmissä niin pienet, ettei päätelmiä voi tehdä.

Selän luudutusleikkauksissa (liitetaulukko 10) toimenpiteiden sosioekonominen jakauma oli miehillä eri erityisvastuualueilla samankaltainen vaikka toimenpiteiden määrät vaihtelivat. Toimenpiteitä tehtiin alimmalle tuloryhmälle vähemmän kuin muille, vaikka erot eivät juuri olleet merkitseviä. Naisillakin sosioekonominen jakauma oli kaikilla erityisvastuualueilla samansuuntainen. Sairaanhoitopiirittäiset luvut olivat kaikilla erva-alueilla joissakin ryhmissä niin pienet, ettei sairaanhoitopiirittäisiä vertailuja voida tehdä.

Alaraaja-amputaatioissa (liitetaulukko 11) sosioekonomiset erot olivat miehillä kaikilla erityisvastuualueilla jyrkät: mitä alempi tulotaso, sitä suurempi amputaatioiden väestöön suhteutettu määrä. Poikkeuksen tästä muodostivat HYKS:n ja TYKS:n erityisvastuualueilla kahden alimman tuloluokan luvut vuosilta 1998-2000. Naisilla erot olivat samansuuntaiset kaikilla erityisvastuualueilla. OYS:n ja TYKS:n erityisvastuualueella luvut olivat joissakin ryhmissä niin pienet, ettei sosioekonomisista eroista voi tehdä päätelmiä. Amputaatioiden sairaanhoitopiirittaiset luvut olivat myös melkein kaikissa sairaanhoitopiireissä joissakin ryhmissä niin pienet, ettei sairaanhoitopiirittäisiä vertailuja voida tehdä.

Umpilisäkkeen poistoissa (liitetaulukko 12) sosioekonomisia eroja ei ollut millään alueella. Toimenpiteiden määrä väheni kaikilla alueilla alemmissa tuloryhmissä tarkastelukaudella ja vaikka toimenpidemäärät vaihtelivat ajassa ja alueellisesti, ei sosioekonomisia eroja ollut. Erityisvastuualueittain ei eroja löytynyt eikä myöskään sairaanhoitopiirien väliltä.

Sairausryhmittäiset hoitojaksot

Hermoston sairauksissa (liitetaulukko 13) sosioekonomiset erot olivat kaikilla erwa-alueilla samantyyppiset, vaikka hoitojaksojen määrät 100 000 henkilövuotta kohden vaihtelivat. Hoitojaksojen määrä kasvoi portaittaisesti ylimmästä alimpaan tuloryhmään kaikilla alueilla sekä miehillä että naisilla.

HYKS:n erwa-alueella erot olivat sekä miehillä että naisilla samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä. TAYS:n erwa-alueella sekä miehillä että naisilla sosioekonomiset erot olivat pääosin samanlaiset kuin koko maassa koko tarkastelukauden ajan. TYKS:n erwa-alueella erot olivat samansuuntaiset kuin koko maassa sekä miehillä että naisilla molemmissa sairaanhoitopiireissä, tosin miehillä ensimmäisellä jaksolla kahden alimman tuloryhmän välillä ei ollut eroja. KYS:n erwa-alueella sosioekonomiset erot olivat miehillä samanlaiset kuin koko maassa koko tarkastelujakson ajan lukuunottamatta Etelä- ja Itä-Savon sairaanhoitopiirejä, joilla tarkastelujakson alussa ei ollut eroja kahden alimman tuloryhmän välillä. Tulokset olivat naisilla samanlaiset, ja heilläkään alimmat tuloluokat eivät eronneet toisistaan Etelä- ja Itä-Savon sairaanhoitopiireissä jakson alussa ja Keski-Suomen sairaanhoitopiirissä 2003-05. OYS:n erwa-alueella sosioekonomiset erot olivat pääpiirteissään samansuuntaiset kuin koko maassa sekä miehillä että naisilla kaikissa sairaanhoitopiireissä.

Silmätaudeissa (liitetaulukko 14) sosioekonomiset erot olivat myös pääsääntöisesti portaittaisesti alimmasta ylimpään tuloryhmään pieneneviä kaikilla erityisvastuualueilla sekä miehillä että naisilla.

HYKS:n erwa-alueella luvut olivat kaikissa sairaanhoitopiireissä samansuuntaiset kuin koko maassa molemmilla sukupuolilla. HUS:n sairaanhoitopiirissä alimpien tuloluokkien väestöön suhteutetut hoitomäärät eivät poikenneet toisistaan. TAYS:n erwa-alueella erot olivat sekä miehillä että naisilla pääsääntöisesti samansuuntaiset kuin koko maassa, joskaan vierekkäisten tuloluokkien luvut eivät kaikissa tapauksissa poikenneet toisistaan. TYKS:n erwa-alueella sekä miehillä että naisilla luvut olivat molemmissa sairaanhoitopiireissä samansuuntaiset kuin koko maassa. Miehillä kuitenkin erot näkyivät pääosin kahden alimman ja muiden tuloluokkien eroina molemmissa sairaanhoitopiireissä. Naisilla luvut olivat samansuuntaisia. KYS:n erwa-alueella miehillä sosioekonomiset erot olivat pääosin samansuuntaiset kuin koko maassa, mutta erot olivat pääsääntöisesti ylimpien ja alimpien tuloryhmien välisiä kaikissa sairaanhoitopiireissä, naisilla luvut olivat samansuuntaisia lukuun ottamatta Itä-Savoa, jossa vain ylin tuloviidennes erosi muista 2000-luvun taitteessa ja 2008-10, jolloin erot eivät olleet systemaattisia. Myös OYS:n erwa-alueella sekä miehillä että naisilla luvut olivat samansuuntaiset, joskaan vierekkäisten tuloluokkien luvut eivät kaikissa tapauksissa poikenneet toisistaan, eivätkä erot olleet kaikilta osin systemaattisia. Naisilla erot olivat kaikissa sairaanhoitopiireissä samansuuntaiset.

Korva-, nenä- ja kurkkutauksissa (liitetaulukko 15) kaikilla erwa-alueilla hoitojaksojen määrä pieneni portaittaisesti alemmista ylempiin tuloluokkiin molemmilla sukupuolilla – miehillä alimmalla tuloryhmällä oli pääsääntöisesti vähemmän tai saman verran hoitojaksoja väestöön suhteutettuna kuin toiseksi alimmalla. Naisilla sama havaittiin kaikilla erityisvastuualueilla 2000-luvun taitteessa, mutta erot tasoittuivat kohti tarkastelukauden loppua. Miehillä erot ylimpien tuloryhmien välillä olivat pienet kaikilla erwa-alueilla.

HYKS:n erva-alueella erot olivat miehillä kaikissa sairaanhoitopiireissä pääpiirteissään samansuuntaiset. Naisilla jaksot vähenivät portaittaisesti alimmasta ylimpään tuloryhmään HUS:n ja Kymenlaakson sairaanhoitopiireissä, tosin HUS:ssa alimmalla tuloryhmällä oli vähemmän hoitojaksoja kuin toiseksi alimmalla ja Kymenlaaksossa alimmalla tuloryhmällä oli enemmän tai saman verran hoitojaksoja kuin toiseksi alimmalla. Etelä-Karjalan sairaanhoitopiirissä vain alimmat tuloryhmät erottuivat selvästi muista. TAYS:n erva-alueella luvut olivat miehillä pääpiirteissään sairaanhoitopiireissä samansuuntaiset kuin koko maassa, mutta erot eivät olleet kaikilta osin systemaattisia. Naisillakaan erot eivät olleet kaikilta osin systemaattisia, ja tarkastelujakson alussa eroja ei juuri ollut Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirissä. TYKS:n ja KYS:n erva-alueilla erot olivat molemmilla sukupuolilla samansuuntaiset mutta epäsystemaattiset kaikissa sairaanhoitopiireissä. OYS:n erva-alueella erot kahden alimman tuloryhmän välillä olivat miehillä suuret etenkin tarkastelujakson alussa Länsi-Pohjan ja Lapin sairaanhoitopiireissä ja viitteitä samansuuntaisista eroista löytyi kaikista sairaanhoitopiireistä, mutta erot olivat epäsystemaattisia.

Hengityselinten taudeissa (liitetaulukko 16) kaikilla alueilla havaittiin hoitojaksojen selvä portaittainen väheneminen alimmasta ylimpään tuloryhmään molemmilla sukupuolilla, tosin miehillä HYKS:n erva-alueella kaksi alinta tuloryhmää ei 2000-luvun taitteessa eronnut toisistaan.

HYKS:n erva-alueella HUS:n sairaanhoitopiirissä kahden alimman tuloryhmän välillä ei juuri ollut eroa tarkastelukauden alussa. Muuten sosioekonomiset erot olivat samansuuntaiset: mitä ylempi tuloluokka sitä vähemmän hoitojaksoja. Naisilla hoitojaksot vähenivät portaittaisesti alimmasta ylimpään tuloryhmään kaikissa sairaanhoitopiireissä. TAYS:n erva-alueella hoitojaksot vähenivät pääsääntöisesti portaittaisesti alimmasta tuloryhmästä ylimpään kaikissa sairaanhoitopiireissä sekä miehillä että naisilla koko tarkasteltavan ajanjakson ajan, vaikka tulos ei ollut kaikilta osin täysin systemaattinen. TYKS:n ja KYS:n erva-alueilla erot olivat molemmilla sukupuolilla samansuuntaiset sairaanhoitopiireittäin. OYS:n erva-alueella erot olivat sekä miehillä että naisilla samansuuntaiset kuin koko maassa kaikissa sairaanhoitopiireissä, vaikka erot eivät kaikissa tapauksissa olleet systemaattisia.

Myös *sydän- ja verisuonitaudeissa* (liitetaulukko 17) kaikilla alueilla todettiin selvä portaittainen väheneminen alimmasta ylimpään tuloryhmään molemmilla sukupuolilla, tosin miehillä kahden alimman tuloryhmän vastakkainen ero todettiin OYS:n ja HYKS:n erva-alueilla tarkastelujakson alussa ja puolivälissä.

HYKS:n erva-alueella erot olivat sekä miehillä että naisilla samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä, paitsi että alimpaan tuloluokkaan kuuluvien miesten luvut olivat pienempiä kuin toiseksi alimpaan kuuluvien tarkastelujakson alussa ja puolivälissä. Myös TAYS:n erva-alueella erot olivat miehillä samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä lukuun ottamatta Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriä tarkastelujakson alussa. Vuosina 2008-10 hoitojaksojen määrä aleni portaittain alimmasta ylimpään tuloryhmään kaikissa sairaanhoitopiireissä. Naisilla erot olivat samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä. TYKS:n ja KYS:n erva-alueilla erot olivat samansuuntaiset molemmissa sairaanhoitopiireissä sekä miehillä että naisilla lukuunottamatta Pohjois-Karjalaa, jossa kahden alimman tuloryhmän välinen ero oli käänteinen 2000-luvun taitteessa. OYS:n erva-alueella erot olivat miehillä samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä ja erot kahden alimman tuloryhmän välillä erityisen jyrkät Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirissä kahdella ensimmäisellä tarkastelujaksolla. Naisilla erot olivat myös samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä, ja alimman tuloryhmän hoitojaksojen määrä oli erityisen korkea Keski-Pohjanmaalla erityisesti tarkastelujakson alussa.

Ruoansulatuselinten taudeissa (liitetaulukko 18) tulokset olivat samansuuntaiset kaikilla erityisvastuualueilla. HYKS:n erva-alueella kahden alimman tuloluokan hoitojaksojen määrät eivät kuitenkaan miehillä eronneet toisistaan.

HYKS:n erva-alueella erot olivat miehillä samansuuntaiset HUS:n ja Etelä-Karjalan sairaanhoitopiireissä, Kymenlaakson sairaanhoitopiirissä hoitojaksot vähenivät alimmasta ylimpään tuloviidennekseen. Naisilla erot olivat samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä, vaikka erot eivät kaikissa olleet aivan systemaattiset. TAYS:n ja TYKS:n erva-alueilla erot olivat sekä miehillä että naisilla samansuuntaiset. KYS:n erityisvastuualueella erot olivat miehillä samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä. Naisilla erot olivat pääsääntöisesti samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä, mutta ylempien

tuloryhmien väliset erot olivat paikoin pieniä. OYS:n erityisvastuualueella erot olivat pääsääntöisesti samansuuruisia kaikissa sairaanhoitopiireissä vaikka kahden alimman tuloryhmän luvut eivät kaikissa tapauksissa poikenneet toisistaan.

Maksan ja haiman sairauksissa (liitetaulukko 19) kaikilla erityisvastuualueilla todettiin hoitojaksojen määrässä järjestelmällinen portaittainen väheneminen alemmista ylempiin tuloluokkiin, joskaan naisilla vierekkäisten tuloluokkien luvut eivät kaikissa tapauksissa eronneet toisistaan.

HYKS:n erva-alueella erot olivat miehillä samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä. Naisilla tuloryhmien väliset erot olivat samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä, ja Kymenlaakson sairaanhoitopiirissä alimman tuloryhmän luvut olivat huomattavan suuret 2000-luvun taitteesta vuosiin 2003-05. TAYS:n erva-alueella erot olivat samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä sekä miehillä että naisilla, vaikka erityisesti naisilla vierekkäisten tuloluokkien luvut eivät kaikissa tapauksissa eronneet toisistaan. TYKS:n erva-alueella sekä miehillä että naisilla tuloryhmittäiset erot olivat pääsääntöisesti samansuuntaisia kuin koko maassa, vaikka ylempien tuloryhmien luvut eivät erityisesti miehillä jakson loppupuolella juuri poikenneet toisistaan kummassakaan sairaanhoitopiirissä. KYS:n erva-alueella erot olivat sekä miehillä että naisilla samansuuntaiset, joskaan kummallakaan sukupuolella ylimpien tuloryhmien luvut eivät kaikissa sairaanhoitopiireissä eronneet toisistaan. OYS:n erva-alueella erot olivat pääsääntöisesti samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä sekä miehillä että naisilla.

Tuki- ja liikuntaelinten sairauksissa (liitetaulukko 20) sekä miehillä että naisilla kaikilla erityisvastuualueilla hoitojaksojen määrä väheni alemmista ylempiin tuloryhmiin, poikkeuksena alin tuloluokka, jossa hoitojaksoja oli toiseksi alinta vähemmän kaikilla erityisvastuualueilla, tosin naisilla 2008-10 tämä näkyi enää HYKS:n erityisvastuualueella ja TAYS:n erityisvastuualueella hoitojaksot vähenivät naisilla portaittain koko tarkastelujakson ajan.

Tuki- ja liikuntaelinten sairauksissa erot olivat HYKS:n erva-alueella sekä miehillä että naisilla samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä lukuun ottamatta Kymenlaaksoa, jossa naisilla hoitojaksot vähenivät portaittaisesti alemmista ylempiin tuloluokkiin. TAYS:n erva-alueella erot olivat miehillä samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä lukuun ottamatta Etelä-Pohjanmaata, jossa ei 2008-10 ollut juuri sosioekonomisia eroja. Naisilla erot olivat muuten samansuuntaiset kuin koko maassa, mutta Pirkanmaalla ja Päijät-Hämeessä ero kahden alimman tuloluokan välillä oli käänteinen tarkastelujakson alkupuolella. TYKS:n erva-alueella erot olivat samansuuntaiset sekä miehillä että naisilla sairaanhoitopiireittäin. KYS:n erva-alueella erot olivat miehillä samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä tarkastelujakson puolivälissä. Tarkastelujakson alussa alimpaan tuloryhmään kuuluvien miesten luvut olivat selvästi toiseksi alimpaan kuuluvia korkeampia vain Itä-Savon sairaanhoitopiirissä. Naisilla poikkeuksen muodosti Itä-Savo, jossa kahden alimman tuloluokan ero näkyi vielä 2008-10. OYS:n erva-alueella hoitojaksot vaihtelivat miehillä samalla tavalla kaikissa sairaanhoitopiireissä lukuunottamatta Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriä, jossa kahden alimman tuloryhmän käänteinen ero näkyi vielä 2008-10. Naisilla luvut vaihtelivat pääsääntöisesti samansuuntaisesti eri sairaanhoitopiireissä.

Sukuelinten sairauksissa (liitetaulukko 21) todettiin samanlainen toiseksi alimmasta ylimpään tuloluokkaan vähenevä hoitojaksojen määrä suhteessa väestöön ja alempi tai samansuuruinen hoitojaksojen määrä alimpaan tuloluokkaan kuuluvilla toiseksi alimpaan verrattuna sekä miehillä että naisilla. Naisilla erot vähenivät tarkastelujaksolla, eikä TYKS:n ja HYKS:n erva-alueella ollut vuosina 2008-10 selviä sosioekonomisia eroja.

HYKS:n erityisvastuualueella erot olivat samansuuntaiset joskaan eivät kaikilta osin systemaattiset kaikissa sairaanhoitopiireissä sekä miehillä että naisilla. TAYS:n erityisvastuualueella erot olivat miehillä ja naisilla pääpiirteissään samansuuntaiset kaikissa sairaanhoitopiireissä ja erot muuttuivat epäsäännölmäiseksi kohti tarkastelukauden loppua. Naisilla selviä sosioekonomisia eroja ei ollut Pirkanmaan ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiireissä koko tarkastellulla jaksolla. Miehillä erot hoitojaksojen määrässä olivat TYKS:n erityisvastuualueella pääosin samansuuntaiset molemmissa sairaanhoitopiireissä. Naisilla taas ei Satakunnan sairaanhoitopiirissä ollut selviä sosioekonomisia eroja erityisesti tarkastelujakson lopussa. KYS:n erityisvastuualueella erot eivät miehillä olleet täysin systemaattisia kaikissa sairaanhoitopiireissä. Naisilla erot olivat samansuuntaiset eikä systemaattisia eroja juuri löytynyt Pohjois-Karjalan eikä Keski-Suomen sairaanhoitopiirissä. OYS:n erityisvastuualueella erot olivat miehillä pääpiirteissään

samansuuntaiset sairaanhoitopiireittäin, mutta erityisesti Pohjois- ja Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiireissä alimpien tuloryhmien luvut eivät juuri eronneet toisistaan. Naisilla erot eivät olleet kaikilta osin systemaattisia ja niitä oli pääosin alimpien ja ylimpien tuloryhmien välillä.

Pohdinta

Raportissa tarkasteltiin alue-eroja sosioekonomisissa eroissa somaattisen erikoissairaanhoidon käytössä ja erojen kehitystä vuodesta 1998 vuoteen 2010. Koko maassa todettiin sekä somaattisessa erikoissairaanhoidossa olleiden osuuksissa että hoitojaksoissa useimmissa sairausryhmissä sekä useimmissa tarkastelluista elektiivisistä toimenpiteistä käänteinen yhteys sosioekonomisen aseman ja hoitojaksojen välillä: mitä alempi tuloryhmä sitä useammat olivat olleet sairaalahoidossa ja sitä suurempi hoitojaksojen ja toimenpiteiden määrä väestöön suhteutettuna. Poikkeuksen tästä portaittaisesta yhteydestä teki alin tuloryhmä, jolla hoitojaksoja oli useissa sairausryhmissä sekä toimenpiteissä vähemmän tai saman verran kuin toiseksi alimmalla. Tämä ero todettiin sekä miehillä että naisilla kirurgisissa hoitojaksoissa, revaskularisaatiotoimenpiteissä, polven ja lonkan tekonivelleikkauksissa sekä hoitojaksoissa TULE-sairauksien ja korva-, nenä- ja kurkkutautien takia sekä tarkastelujakson alussa sukuelinten tautien hoitojaksoissa ja miehillä sydän- ja verisuonitautien hoitojaksoissa. Käänteinen portaittainen yhteys sairaalahoidon ja tulojen välillä vastaa aiemmista tutkimuksista saatua kuvaa sairastavuudesta (esim. Mackenbach ym. 2008) ja vastaa aiempien tutkimusten tuloksia hoitoeroista erikoissairaanhoidossa (esim. Keskimäki 2003).

Aiemmissa sairaalapalvelujen käytön sosioekonomisia eroja koskevissa tutkimuksissa on raportoitu, että eräitä kirurgisia toimenpiteitä (mm. sepelvaltimotoimenpiteet ja lonkan tekonivelleikkaukset) tehtiin 1980- ja 1990-luvuilla enemmän varakkaimmille väestöryhmille (Keskimäki 2003). On myös todettu, että joidenkin elektiivisten toimenpiteiden jakauma tasoittui 1990-luvulta 2000-luvun alkuun (Manderbacka ym. 2009). Tuloryhmien väliset erot kirurgisten toimenpiteiden yleisyydessä näyttävät näiden tulosten perusteella edelleen tasoittuneen, jos kohta tuloksia tulkittaessa on tarpeen muistaa, että näiden tulosten avulla ei voida vielä arvioida jakautuiko erikoissairaanhoidon tarkastelukaudella tarpeen mukaan. Alimman tuloryhmän pienet luvut vastaavat aiemmin raportoitua sosiaalisen syrjäytymisen riskiä lisäävien tekijöiden, kuten tuloköyhyyden, työttömyyden ja yksinasumisen yhteyttä joidenkin kirurgisten toimenpiteiden käyttöön erityisesti miehillä (Manderbacka ym. 2008). Alimman tuloryhmän erikoissairaanhoidon käyttöä ja elektiivisten toimenpiteiden jakaumaa on tarpeen selvittää jatkossa myös muiden sosioekonomisen aseman eri ulottuvuuksia kuvaavien mittareiden avulla.

Sekä somaattisen erikoissairaanhoidon käytössä että eri sairauspääryhmittäisissä hoitojaksoissa ja toimenpiteissä oli paikoin suuriakin alueellisia eroja. Vaikka lukuja laskettaessa on otettu huomioon väestön ikärakenne, näiden tulosten valossa ei vielä voida varmuudella arvioida syitä, jotka ovat johtaneet palvelujen käytön alueellisiin eroihin. Aiemmat tutkimukset ovat osoittaneet sairastavuuteen ja ylipäättään terveyspalvelujen tarpeisiin liittymättömien tekijöiden, kuten eriävien hoitokäytäntöjen ja alueellisten voimavarojen vaikuttavan merkittävästi sairaalapalvelujen alueellisiin käyttöeroihin erityisesti ei-kiireellisissä, elektiivisissä hoidoissa. Onkin luultavaa, että tämän tyyppiset tekijät selittävät suuren osan myös tässä tutkimuksessa todetuista ei-kiireellisten hoitojaksojen ja toimenpiteiden alueellisista vaihteluista.

Sekä eri aikajaksojen välisiin muutoksiin että alueellisiin eroihin saattavat vähäisessä määrin vaikuttaa myös erilaiset tilastointikäytännöt (esim. päiväkirurgian, poliklinikkakäyntien ja vuodeosastojaksojen kesken), ja se, että siirtyminen avohoitopainotteisempaan toimintaan on tapahtunut eri tahdissa eri sairaanhoitopiireissä. Joissakin sairaanhoitopiireissä on pitkistä etäisyyksistä johtuen tarkoituksenmukaista hoitaa osastolla potilaita, joita joillain muilla alueilla on mahdollista hoitaa avohoidossa. Myös erityisvastuualueiden sisällä voi olla merkittäviä eroja sairastavuudessa; esim. HYKS:n erva-alueella on HUS maan terveintä aluetta (mikä heijastuu matalina palvelujen käyttölukuina tässä raportissa), mutta Kymenlaaksossa (Care) on sairastavuus huomattavan suurta.

Selvää on, että myös sairastavuuden alueelliset erot vaikuttavat sairaalapalvelujen alueellisiin käyttöeroihin. THL:n vuonna 2012 julkaisemien sairastavuusindeksien mukaan terveisin väestö manner-Suomessa on Helsingin ja Uudenmaan sekä Vaasan sairaanhoitopiireissä, ja sairain väestö Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiireissä (THL 2012). Koska sairastavuusindeksit on laskettu vain koko väestölle

alueittain, ei ole mahdollista verrata tuloryhmittäin sairaalapalvelujen käyttöä sairastavuusindeksillä arvioituun palvelujen tarpeeseen.

Sosioekonomiset erot vaihtelivat myös alueittain; eroja oli sekä erityisvastuualueiden välillä että sairaanhoitopiirien välillä kullakin erityisvastuualueella. Eroja tulkittaessa on tarpeen pitää mielessä, että sairaanhoitopiirit ovat erikokoisia ja luvut perustuvat hyvin erilaisiin tapausmääriin.

Tiedot somaattisesta erikoissairaanhoidosta poimittiin hoitoilmoitusrekisteristä, jonka tietojen luotettavuuden on tutkimuksissa arvioitu olevan kohtuullisen hyvä (Sund 2012). Tiedot sosiodemografisista tekijöistä taas poimittiin vuosittaisesta työvoimatilastosta, ja ne perustuvat mm. verotustietoihin. Tulomuuttujana käytettiin perheen hoitojaksoa edeltävän vuoden nettotuloja suhteuttaen ne perheen kokoon. Näin tulomuuttuja ei ole yhtä herkkä tulojen muuttumiselle sairastamisen takia ja näin ollen käänteiselle syytehtydelle kuin henkilön omat tulot. Tuloluokkien kvintiilirajat poimittiin koko väestöstä, ja tässä tarkastelussa 25-84 –vuotiaassa väestössä alimmat tuloluokat ovat jonkin verran ylempiä pienempiä, koska väestössä erityisesti lapsiperheet ja iäkkäät muodostavat tärkeän osan pienituloisista ja näistä osa jäi tämän tarkastelun ulkopuolelle. Tarkastelussa oli tarpeen yhdistää kolmen vuoden tiedot, koska lukumäärät eivät muutoin pienimmissä sairaanhoitopiireissä olisi riittäneet tuloryhmittäiseen tarkasteluun. Tästä huolimatta joissakin tapauksissa tapausmäärät jäivät niin pieniksi, ettei niitä voitu raportoida. Tuloksia tulkittaessa luottamusvälit antavat viitteitä siitä, miten suuria ovat erot kussakin sairaanhoitopiirissä.

Tutkimuksen tavoitteena on ollut antaa yleiskuva somaattisen sairaalahoidon sosioekonomisista ja alueellisista eroista. Tämän vuoksi palvelujen käytön kohdentumista ja sitä selittäviä tekijöitä ei ole tarkasteltu yksityiskohtaisesti. Monet tutkimuksen tulokset herättävätkin jatkokysymyksiä ja edellyttäisivät lisätutkimusta. Tällaisia havaintoja ovat muun muassa tulokset, joiden mukaan tuloryhmien väliset erot eräiden kirurgisten toimenpiteiden käytössä näyttäisivät jatkaneen kaventumista. Onko kyse palvelujen saatavuuden tasoittumisesta vai esimerkiksi väestöryhmittäisen sairastavuuden tai hoitokäytäntöjen muutoksista? Myös alimman tuloviidenneksen tuloryhmätrendiä vähäisempi joidenkin sairaalapalvelujen käyttö sekä sairaanhoitopiirien väliset erot tuloryhmittäisessä sairaalapalvelujen käytössä edellyttävät jatkoselvittelyä. Yleiskuvaluonteestaan huolimatta tutkimustulokset antavat mahdollisuuden tarkastella sairaalapalvelujen käytön sosioekonomisia eroja sairaanhoitopiireittäin ja täydentävät näin ollen tilastojen kuvaa erikoissairaanhoidon toiminnasta.

Kiitokset

Tämä tutkimus on saanut rahoitusta Suomen Akatemialta (projektinumerot 252250 ja 254121). Kiitämme Jenni Hämäläistä hänen kommenteistaan työpaperiin.

Lähteet

Allin S, Masseria C. 2009. Unmet need as an indicator of health care access. *Eurohealth* 15(3), 7-9.

Commission on Social Determinants of Health. 2008. *Closing the gap in a generation. Health equity through action on the social determinants of health*. Geneva. World Health Organisation.

Keskimäki I. 2003. How did Finland's economic recession in the early 1990s affect socio-economic equity in the use of hospital care? *Soc Sci Med* 2003; 56 (7): 1517-30.

Lumme S, Sund R, Leyland A, Keskimäki I. 2012. Socioeconomic equity in amenable mortality in Finland 1992-2008. *Soc Sci Med* 75, 905-913.

Mackenbach JP, Stirbu I, Roskam AJ, Schaap MM, Menvielle G, Leinsalu M, Kunst AE, European Union Working Group on Socioeconomic Inequalities in Health. 2008. Socioeconomic inequalities in health in 22 European countries. *N Engl J Med* 2008; 358: 2468-2481.

Manderbacka K, Arffman M, Leyland A, McCallum A, Keskimäki I. 2009. Change and persistence in healthcare inequities: Access to elective surgery in Finland in 1992-2003 *Scand J Public Health*. 2009(Jan 5); 37:131-8.

Manderbacka K, Arffman M, Karvonen S, Keskimäki I. 2008. Huono-osaisuus terveydenhuollossa. Sosioekonomiset erot elektiivisessä kirurgiassa. *Suomen Lääkärilehti* 63:2025-2031.

Nolte E, McKee M. 2004. *Does health care save lives? Avoidable mortality revisited*. Nuffield Trust. Saatavilla internetistä osoitteesta: <<http://www.nuffieldtrust.org.uk/ecomms/files/21404avoidablemortality2.pdf>> [17.10.2012].

OECD. 2011. *Health at a glance 2011: OECD indicators*. OECD Publications, 23 Nov.

OECD. 2012. *What are equivalence scales?* Saatavilla internetistä osoitteesta: <http://www.oecd.org/eco/growth/OECD-Note-EquivalenceScales.pdf>. [25.06.2013].

Sund R. Quality of the Finnish Hospital Discharge Register: a systematic review. *Scand J Public Health* 2012; 40: 505-515

THL. 2012. *THL:n sairastavuusindeksi*. saatavilla internetistä osoitteesta <http://www.terveytemme.fi/sairastavuusindeksi/> [14.3.2013]

Tarkiainen L, Martikainen P, Laaksonen M, Valkonen T. 2011. Trends in life expectancy by income from 1988 to 2007: Decomposition by age and cause of death. *J Epidemiol Community Health Online First*, Mar 4, 1-6.

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Sosioekonomiset erot somaattisen erikoissairaanhoidon käytössä (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 koko maassa miehillä (A) ja naisilla (B).

Liitetaulukko 2. Sosioekonomiset ja alue-erot sairaalapalvelujen käytössä (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

Liitetaulukko 3. Sosioekonomiset ja alue-erot ei-kirurgisissa hoitojaksoissa (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

Liitetaulukko 4. Sosioekonomiset ja alue-erot kirurgisissa hoitojaksoissa (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

Liitetaulukko 5. Sosioekonomiset ja alue-erot revaskularisaatiotoimenpiteissä (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

Liitetaulukko 6. Sosioekonomiset ja alue-erot lonkan primaareissa tekonivelleikkauksissa 1998-2010 koko maassa miehillä (A) ja naisilla (B).

Liitetaulukko 7. Sosioekonomiset ja alue-erot polven primaareissa tekonivelleikkauksissa (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 koko maassa miehillä (A) ja naisilla (B).

Liitetaulukko 8. Sosioekonomiset ja alue-erot eturauhastoimenpiteissä (/100 000 henkilövuotta) (A) ja kohdunpoistoissa (/100 000 henkilövuotta) (B) 1998-2010.

Liitetaulukko 9. Sosioekonomiset erot selän välilevytyrän poistoissa (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

Liitetaulukko 10. Sosioekonomiset ja alue-erot alaselän luudutusleikkauksissa (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

Liitetaulukko 11. Sosioekonomiset erot alaraajan amputaatioissa (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

Liitetaulukko 12. Sosioekonomiset ja alue-erot umpilisäkkeen toimenpiteissä (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

Liitetaulukko 13. Sosioekonomiset ja alue-erot hoitojaksoissa hermoston sairauksien takia (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

Liitetaulukko 14. Sosioekonomiset ja alue-erot hoitojaksoissa silmätautien takia (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

Liitetaulukko 15. Sosioekonomiset ja alue-erot hoitojaksoissa korva-, nenä- ja kurkkutautien takia (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

Liitetaulukko 16. Sosioekonomiset ja alue-erot hoitojaksoissa hengityselinten sairauksien takia (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

Liitetaulukko 17. Sosioekonomiset ja alue-erot hoitojaksoissa sydän- ja verisuonisairauksien takia (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

Liitetaulukko 18. Sosioekonomiset ja alue-erot hoitojaksoissa ruoansulatuselinten sairauksien takia (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

Liitetaulukko 19. Sosioekonomiset ja alue-erot hoitojaksoissa maksan ja haiman sairauksissa (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

Liitetaulukko 20. Sosioekonomiset ja alue-erot hoitojaksoissa tuki- ja liikuntaelimistön sairauksien takia (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

Liitetaulukko 21. Sosioekonomiset ja alue-erot hoitojaksoissa sukuelinten sairauksien takia (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

Liitetaulukko 1. Sosioekonomiset erot somaattisen erikoissairaanhoidon käytössä (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 koko maassa miehillä (A) ja naisilla (B).

1998-2000													2003-05													2008-10																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
		1		2		3		4		5		Kaikki	1		2		3		4		5		Kaikki	1		2		3		4		5		Kaikki																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
		osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI		osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI		osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
Sairaalahoidossa olleet	Miehet	15683	15576	15791	15149	15064	15233	13506	13426	13587	12216	12132	12301	10430	10342	10518	13214	13178	13250	14610	14514	14707	14346	14266	14426	12923	12848	12998	11568	11490	11645	10153	10073	10233	12528	12495	12561	14175	14087	14263	12865	12791	12939	11656	11589	11724	10703	10634	10772	9427	9357	9497	11531	11501	11561																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
	Naiset	16363	16267	16459	15380	15301	15458	13937	13863	14012	12809	12733	12886	11224	11141	11307	13930	13897	13962	15081	14993	15169	14192	14118	14266	12985	12916	13055	11784	11713	11855	10528	10450	10606	12899	12869	12930	14188	14107	14268	12380	12311	12449	11428	11365	11492	10510	10445	10574	9616	9545	9688	11557	11529	11585																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
	Naiset	17212	17097	17327	16033	15947	16119	13223	13141	13304	11284	11206	11381	9113	9022	9204	13083	13046	13119	14733	14634	14821	13374	13497	13651	10995	10924	11065	9216	9143	9290	7367	7292	7443	10871	10839	10902	13113	13027	13198	10545	10480	10611	8494	8426	8543	6962	6903	7021	5595	5535	5654	8577	8551	8603																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
Ei-kirurgiset jaksot	Miehet	13686	13597	13776	11865	11798	11932	9765	9702	9828	8386	8320	8453	7055	6982	7129	10096	10068	10124	11845	11767	11924	9920	9859	9980	8123	8068	8179	6902	6844	6960	5780	5717	5844	8451	8427	8476	10477	10408	10545	7669	7617	7722	6327	6279	6374	5329	5281	5378	4534	4480	4588	6758	6737	6779																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
	Naiset	18125	18048	18202	16518	16455	16581	14089	14027	14150	12600	12534	12634	10518	10451	10567	13411	13383	13456	15245	15167	15292	13741	13673	13798	11666	11598	11723	10073	10005	10128	8811	8743	8874	10541	10473	10604	12211	12143	12274	9711	9643	9774	8011	7943	8074	6611	6543	6674	5371	5303	5434	4431	4363	4494	3531	3463	3594	2831	2763	2894	2131	2063	2194	1431	1363	1494	1031	963	1094	733	665	796	573	505	636	403	335	466	293	225	356	193	125	256	103	36	167	64	3	134	50	1	151	58	10	162	65	12	18	25	32	39	46	53	60	67	74	81	88	95	102	109	116	123	130	137	144	151	158	165	172	179	186	193	200	207	214	221	228	235	242	249	256	263	270	277	284	291	298	305	312	319	326	333	340	347	354	361	368	375	382	389	396	403	410	417	424	431	438	445	452	459	466	473	480	487	494	501	508	515	522	529	536	543	550	557	564	571	578	585	592	599	606	613	620	627	634	641	648	655	662	669	676	683	690	697	704	711	718	725	732	739	746	753	760	767	774	781	788	795	802	809	816	823	830	837	844	851	858	865	872	879	886	893	900	907	914	921	928	935	942	949	956	963	970	977	984	991	998	1005	1012	1019	1026	1033	1040	1047	1054	1061	1068	1075	1082	1089	1096	1103	1110	1117	1124	1131	1138	1145	1152	1159	1166	1173	1180	1187	1194	1201	1208	1215	1222	1229	1236	1243	1250	1257	1264	1271	1278	1285	1292	1299	1306	1313	1320	1327	1334	1341	1348	1355	1362	1369	1376	1383	1390	1397	1404	1411	1418	1425	1432	1439	1446	1453	1460	1467	1474	1481	1488	1495	1502	1509	1516	1523	1530	1537	1544	1551	1558	1565	1572	1579	1586	1593	1600	1607	1614	1621	1628	1635	1642	1649	1656	1663	1670	1677	1684	1691	1698	1705	1712	1719	1726	1733	1740	1747	1754	1761	1768	1775	1782	1789	1796	1803	1810	1817	1824	1831	1838	1845	1852	1859	1866	1873	1880	1887	1894	1901	1908	1915	1922	1929	1936	1943	1950	1957	1964	1971	1978	1985	1992	1999	2006	2013	2020	2027	2034	2041	2048	2055	2062	2069	2076	2083	2090	2097	2104	2111	2118	2125	2132	2139	2146	2153	2160	2167	2174	2181	2188	2195	2202	2209	2216	2223	2230	2237	2244	2251	2258	2265	2272	2279	2286	2293	2300	2307	2314	2321	2328	2335	2342	2349	2356	2363	2370	2377	2384	2391	2398	2405	2412	2419	2426	2433	2440	2447	2454	2461	2468	2475	2482	2489	2496	2503	2510	2517	2524	2531	2538	2545	2552	2559	2566	2573	2580	2587	2594	2601	2608	2615	2622	2629	2636	2643	2650	2657	2664	2671	2678	2685	2692	2699	2706	2713	2720	2727	2734	2741	2748	2755	2762	2769	2776	2783	2790	2797	2804	2811	2818	2825	2832	2839	2846	2853	2860	2867	2874	2881	2888	2895	2902	2909	2916	2923	2930	2937	2944	2951	2958	2965	2972	2979	2986	2993	3000	3007	3014	3021	3028	3035	3042	3049	3056	3063	3070	3077	3084	3091	3098	3105	3112	3119	3126	3133	3140	3147	3154	3161	3168	3175	3182	3189	3196	3203	3210	3217	3224	3231	3238	3245	3252	3259	3266	3273	3280	3287	3294	3301	3308	3315	3322	3329	3336	3343	3350	3357	3364	3371	3378	3385	3392	3399	3406	3413	3420	3427	3434	3441	3448	3455	3462	3469	3476	3483	3490	3497	3504	3511	3518	3525	3532	3539	3546	3553	3560	3567	3574	3581	3588	3595	3602	3609	3616	3623	3630	3637	3644	3651	3658	3665	3672	3679	3686	3693	3700	3707	3714	3721	3728	3735	3742	3749	3756	3763	3770	3777	3784	3791	3798	3805	3812	3819	3826	3833	3840	3847	3854	3861	3868	3875	3882	3889	3896	3903	3910	3917	3924	3931	3938	3945	3952	3959	3966	3973	3980	3987	3994	4001	4008	4015	4022	4029	4036	4043	4050	4057	4064	4071	4078	4085	4092	4099	4106	4113	4120	4127	4134	4141	4148	4155	4162	4169	4176	4183	4190	4197	4204	4211	4218	4225	4232	4239	4246	4253	4260	4267	4274	4281	4288	4295	4302	4309	4316	4323	4330	4337	4344	4351	4358	4365	4372	4379	4386	4393	4400	4407	4414	4421	4428	4435	4442	4449	4456	4463	4470	4477	4484	4491	4498	4505	4512	4519	4526	4533	4540	4547	4554	4561	4568	4575	4582	4589	4596	4603	4610	4617	4624	4631	4638	4645	4652	4659	4666	4673	4680	4687	4694	4701	4708	4715	4722	4729	4736	4743	4750	4757	4764	4771	4778	4785	4792	4799	4806	4813	4820	4827	4834	4841	4848	4855	4862	4869	4876	4883	4890	4897	4904	4911	4918	4925	4932	4939	4946	4953	4960	4967	4974	4981	4988	4995	5002	5009	5016	5023	5030	5037	5044	5051	5058	5065	5072	5079	5086	5093	5100	5107	5114	5121	5128	5135	5142	5149	5156	5163	5170	5177	5184	5191	5198	5205	5212	5219	5226	5233	5240	5247	5254	5261	5268	5275	5282	5289	5296	5303	5310	5317	5324	5331	5338	5345	5352	5359	5366	5373	5380	5387	5394	5401	5408	5415	5422	5429	5436	5443	5450	5457	5464	5471	5478	5485	5492	5499	5506	5513	5520	5527	5534	5541	5548	5555	5562	5569	5576	5583	5590	5597	5604	5611	5618	5625	5632	5639	5646	5653	5660	5667	5674	5681	5688	5695	5702	5709	5716	5723	5730	5737	5744	5751	5758	5765	5772	5779	5786	5793	5800	5807	5814	5821	5828	5835	5842	5849	5856	5863	5870	5877	5884	5891	5898	5905	5912	5919	5926	5933	5940	5947	5954	5961	5968	5975	5982	5989	5996	6003	6010	6017	6024	6031	6038	6045	6052	6059	6066	6073	6080	6087	6094	6101	6108	6115	6122	6129	6136	6143	6150	6157	6164	6171	6178	6185	6192	6199	6206	6213	6220	6227	6234	6241	6248	6255	6262	6269	6276	6283	6290	6297	6304	6311	6318	6325	6332	6339	6346	6353	6360	6367	6374	6381	6388	6395	6402	6409	6416

Liitetaulukko 2. Sosioekonomiset ja alue-erot sairaalapalvelujen käytössä (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

[illegible]

Liitetaulukko 3. Sosioekonomiset ja alue-erot ei-kirurgisissa hoitajaksoissa (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

	Tuloluokka	1998-2000										2003-05										2008-10																																		
		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5																						
		osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI																					
(A)Miehet	TAYS	17127	16895	17359	15551	15385	15719	12869	12707	13030	11049	10869	11228	8889	8680	9099	12962	12889	13036	14356	14157	14556	13158	13008	13308	10696	10556	10836	8875	8722	9027	7373	7199	7547	10729	10666	10792	12427	12256	12597	9967	9840	10093	8213	8096	8330	6919	6794	7044	5948	5806	6089	8445	8393	8498	
	TAYS	18707	18376	19038	17547	17302	17792	14165	13943	14386	12259	12017	12501	10827	10547	11106	14382	14281	14484	16373	16087	16659	14815	14599	15303	12390	12092	12487	10384	10175	10594	8615	8389	8841	12268	12179	12356	14867	14612	15133	11801	11610	11991	9519	9352	9686	8048	7878	8219	6673	6486	6860	9688	9614	9763	
	KYS	17183	16956	17410	15942	15758	16127	13536	13341	13731	11775	11554	12006	9611	9338	9884	13887	13799	13974	15153	14951	15354	13969	13799	14139	11438	11269	11608	9767	9571	9964	8206	7970	8442	11875	11798	11952	14376	14191	14561	11017	10868	11165	9223	9079	9367	7440	7286	7594	6537	6351	6723	9761	9695	9827	
	OYS	18273	17987	18560	16706	16493	16920	14834	14603	15066	12656	12374	12939	10763	10396	11131	14862	14757	14967	16042	16148	16655	14239	14045	14433	12116	11921	12310	10747	10520	10975	8821	8524	9117	12571	12480	12661	14530	14311	14749	11721	11550	11892	957	9356	9678	8166	7984	8348	6910	6682	7138	10179	10103	10235	
	HYKS	15655	15389	15922	15106	14925	15287	11955	11808	12102	10244	10103	10385	8162	8036	8287	11195	11130	11259	12520	12323	12737	12215	12526	9742	9617	9868	8058	7940	8175	6380	6277	6483	8966	8913	9020	10857	10685	11029	9241	9114	9367	7234	7133	7335	5842	5750	5933	4544	4465	4622	6790	6747	6833		
	Hyvinkään sh-alue	16347	15419	17275	13893	13344	14442	11938	11467	12410	9838	9340	10346	7536	7450	8020	8071	1111	10893	11330	14389	13613	15165	12633	12141	13126	9547	9144	9948	8194	7922	8610	8959	8432	7485	9570	9382	9757	13069	12405	13733	10119	9700	10538	7795	7467	8123	6652	6325	6979	5498	5122	5874	7686	7535	7837
	Lohjan sh-alue	16478	15495	17461	13133	13479	14790	11425	10801	12050	11748	10969	12527	9036	8198	8874	11785	11554	12066	14927	14097	15847	12644	12041	13247	10410	9853	10966	8835	8276	9618	8958	8499	9421	10059	10259	10106	10501	11158	10811	12252	9227	8738	9715	7489	6469	6467	6012	6161	6580	7474	7341	7555	7827		
	Länsi-Uusimaaen sh	14795	13483	16017	14766	13790	15742	11469	10679	12259	8186	7437	8936	8385	7470	9300	11151	10949	11509	12897	10866	13107	10778	10007	11549	8917	8222	9612	6828	5934	7322	6700	5909	7491	8747	8441	9052	12269	11190	13348	9229	8562	9896	7298	6910	9451	4905	5997	4536	3901	5171	7584	7301	7858		
	Porvoon sh-alue	12774	11942	13606	11796	11194	12398	9997	9395	10598	8144	7553	8745	7840	7171	8156	9003	9649	10516	11935	11197	12673	11079	10516	11643	9625	8099	10162	8598	8004	9196	7221	6583	7858	9148	8923	9374	11904	11212	12596	10294	9757	10831	8477	8007	8943	6758	6294	7222	5881	5293	6038	7948	7751	8145	
	HYKS sh-alue	15334	14844	15824	16436	16138	16713	12414	12200	12628	10413	10228	10597	8094	7950	8239	10958	10869	11047	10854	10535	11173	11751	11515	11987	9213	9040	9387	7617	7468	7766	7590	6853	6065	7934	7865	8003	8318	8084	8552	7698	7522	7874	6251	6117	6386	5276	5164	5389	4043	3977	4149	5527	5474	5579	
	HUS	15169	14841	15498	15162	14943	15381	12065	11892	12228	10188	10030	10346	8113	7979	8246	10965	10891	11038	11915	11666	12163	11824	11642	12006	9335	9193	9478	7800	7671	7930	6194	6086	6302	8412	8352	8471	9760	9562	9958	8512	8368	8657	6717	6604	6830	5509	5707	4349	4268	4430	6167	6121	6214		
	Pirkanmaa	16127	15070	16555	14074	14684	12563	11907	11649	12165	10556	10266	10846	8482	8148	8816	12071	11849	12193	14253	13891	14616	13354	13094	13613	10946	10611	11081	8816	8563	9070	7230	6949	7510	10566	10459	10673	12578	12272	12885	10124	9907	10382	8101	7907	8295	7334	7192	7455	5713	5489	5936	8343	8254	8431	
	Päijät-Häme	15024	14514	15534	14578	14199	14957	11957	11589	12326	9816	9421	10211	8640	8172	9108	12031	11863	12200	13543	13013	13983	12158	12180	12496	9701	9381	10020	8004	7643	8375	6661	6272	7050	9826	9683	9970	12707	12313	13300	10375	10073	10678	8296	8031	8579	6474	6193	6755	6001	5680	6231	8612	8485	8796	
	Satakunta	19060	18529	19591	16771	17278	18064	14041	13673	14408	12536	12106	12966	11899	11307	12149	14802	14625	14974	16344	15975	16893	14567	14224	14901	12064	11731	12395	10041	9673	10408	8245	7826	8665	12180	12061	12358	15207	14999	15640	11235	10930	11541	8911	8639	9183	8131	7830	8346	6332	7036	9670	6445	6877		
	Varsinais-Suomi	18501	18077	18925	17474	17160	17787	14243	13965	14521	12125	11832	12418	10431	10113	10749	14515	14029	14281	16393	16025	16761	14977	14699	15255	12468	12220	12716	10580	10324	10836	8765	8494	9033	12311	12200	12481	14748	14424	15077	12172	11928	12417	8990	8677	10103	8022	7814	8229	6666	6445	6887	9217	9629	9814	
	Kanta-Häme	17899	17256	18542	17137	16658	17166	13549	13108	13989	11342	10879	11805	9011	8496	9526	13616	13417	13816	17410	16798	18023	14719	14286	1551	11606	12212	11990	9716	9318	10131	8114	7669	8560	12400	11828	12140	14128	13627	14628	10776	10419	11133	8776	8458	9095	7297	6960	7634	6119	5819	6540	9040	8895	9184	
	Kymenlaakso	18123	17451	18796	16162	15705	16620	12778	12397	13159	11381	10966	11796	9116	8591	9642	12777	12597	12958	14541	14080	15075	14358	13946	14771	11985	11628	12341	9781	9417	10145	8388	7924	8852	11596	11433	11760	14589	14041	15077	11250	10905	11595	9510	9204	9815	7345	7028	7663	6620	6227	7012	9523	9831	9665	
	Keski-Suomi	16220	15785	16655	15318	14975	16361	12383	12047	12719	10245	9863	10627	8895	8434	9356	12819	12663	12975	14033	12680	13404	12656	12349	12963	9980	9991	10270	8652	8327	8977	7318	6935	7700	10319	10187	10450	13801	13460	14611	10362	10092	10633	8564	8312	8815	7240	6970	7510	6149	5823	6475	9022	8906	9138	
	Pohjois-Savo	17873	17404	18305	17231	16874	17588	14947	14583	15365	13704	13218	14191	10623	10035	11210	14925	14756	15099	17153	16752	17553	16079	15738	16420	13087	12749	13424	11586	11176	11996	9121	8659	9583	13553	13440	13706	15620	15258	15982	12034	11746	12321	10363	10079	10676	7825	7534	8115	6970	6618	7322	10612	10484	10707	
	Etelä-Savo	17297	16675	17919	15427	14917	15937	13151	12629	13672	10897	10332	11462	9130	8464	9796	13459	13311	13798	14734	13836	14911	13150	12692	13608	10738	10291	11186	8867	8365	9699	7944	7320	8568	11134	10928	11340	13324	12821	13818	9877	9482	10271	8506	8119	8693	7216	6790	7642	6442	5940	6945	9098	8919	9277	
	Itä-Savo	18784	17994	19574	16260	15635	16885	14213	13495	14932	12703	11910	13496	10319	9175	11103	14955	14643	15267	16116	15411	16825	12577	13695	11655	11056	12255	9742	9037	10446	7918	7065	8770	12077	11808	12347	13838	13212	14464	10533	10033	10122	8614	8638	7947	7354	8540	7205	6513	7897</						

Liitetaulukko 4. Sosioekonomiset ja alue-erot kirurgisissa hoitotajaksissa (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

	Tuloluokka	1998-2000										2003-05										2008-10																																		
		1		2		3		4		5		1		2		3		4		5		1		2		3		4		5																										
		osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI																									
(A)Miehet	TAYS	7571	7421	7722	8006	7884	8129	7433	7315	7552	6907	6779	7036	6212	6059	6365	7231	7178	7284	7920	7742	8066	8587	8463	8712	8128	8009	8247	7634	7505	7762	6816	6671	6961	7835	7782	7888	8458	8318	8598	8516	8395	8636	8250	8135	8366	7981	7859	8104	7252	7115	7389	8011	8654	8166	
	KYS	9010	8786	9234	9598	9414	9782	9169	8995	9343	8551	8366	8785	7867	7662	8071	8848	8771	8925	8647	8442	8852	9535	9356	9711	9213	9064	9401	8697	8522	8871	8244	8046	8441	8888	8814	8961	9572	9367	9707	9602	9436	9778	9238	9074	9402	8913	8746	9080	8305	8123	8487	8967	8896	9139	
	TVS	7967	7815	8119	8055	7921	8185	7639	7499	7779	7229	7067	7392	6453	6258	6648	7585	7522	7648	8514	8364	8664	9057	8918	9196	8711	8568	8855	8061	7901	8220	7054	6865	7242	8414	8350	8477	8778	8633	8922	8729	8593	8865	8202	8067	8373	7967	7820	8151	7187	7011	7362	8218	8158	8278	
	OYS	8885	8690	9080	8893	8737	9050	8724	8556	8892	8185	7982	8387	7349	7081	7616	8479	8403	8556	8721	8539	8903	9445	9285	9605	9055	8893	9217	8213	8036	8390	7928	7684	8173	8778	8705	8852	9009	8838	9181	8998	8845	9151	8863	8710	9106	8392	8224	8586	7632	7427	7836	8659	8590	8728	
	HYvinkään sh-alue	7917	7736	8098	8704	8567	8842	8081	7964	8199	7669	7556	7782	6777	6676	6878	7617	7567	7668	7935	7776	8095	8726	8595	8857	8535	8420	8650	7876	7698	7983	7244	7146	7342	7885	7837	7933	8096	7951	8240	8658	8534	8783	8191	8212	8426	7896	7996	7640	7433	7494	7911	7867	7956		
	Lohjan sh-alue	8842	8196	9488	9234	8783	9685	8229	7856	8601	7721	7315	8126	6759	6535	7023	7882	7710	8054	8737	8159	9316	9657	9219	10005	8790	8421	9159	8090	7700	8480	6918	6505	7313	8244	8081	8407	8944	8416	9471	9072	8673	9471	8819	8477	9161	8721	8379	9062	7614	7239	7988	8053	8352	8653	
	Länsi-Uusimaan sh	7913	6941	8886	9198	8422	9975	8692	8006	9379	8168	7471	8865	7209	6380	7759	8323	7932	8535	8443	7494	9391	9015	8270	9760	9400	7586	8999	7317	6569	8093	8364	8069	8659	8851	8058	9094	8584	7875	9292	7840	7181	8414	7753	7117	8389	7501	6736	8265	8016	7735	8297				
	Keski-Suomi	7837	7201	8473	8022	7916	8528	8130	7616	8644	7055	6561	7549	6386	5888	7557	7347	7767	8127	7531	8724	8732	8220	9244	8369	7899	8107	8607	8060	9155	6864	6358	7369	8170	7963	8376	8882	8283	9482	8696	8188	9204	8212	7156	6067	7204	8175	7963	7771	8155						
	HYKS sh-alue	8156	7813	8499	9022	8805	9239	8329	8157	8501	7813	7663	7964	6827	6709	6946	7638	7568	7708	7894	7634	8154	8634	8434	8833	8562	8398	8725	7789	7649	7929	7261	7147	7376	7763	7698	7828	7658	7443	7878	8324	8340	8709	8182	8030	8334	7833	7652	7914	7230	7214	7427	7694	7634	7753	
	HUS	8073	7844	8302	8899	8733	9066	8313	8173	8452	7821	7693	7950	6817	6709	6925	7702	7644	7760	8054	7857	8251	8789	8632	8945	8621	8487	8754	9211	7799	8042	7256	7152	7360	7891	7836	7945	8035	7862	8207	8578	8432	8724	8422	8118	8365	7913	7800	8023	7371	7274	7467	7832	7782		
	Pirkanmaa	7306	7028	7583	7766	7555	7978	7119	6926	7312	6641	6436	6847	6080	5833	6227	6926	6838	7015	7870	7608	8132	9102	8821	9312	8333	8132	8535	7819	7606	8032	7132	6894	7639	8028	7938	8118	9021	8673	9278	9102	8887	9317	8716	8518	8914	8442	8234	8650	7365	7148	7582	8479	8391	8566	
	Päijät-Häme	7781	7422	8181	8271	8422	9001	7880	7587	8174	7613	7282	7945	6593	6230	6596	7671	7629	7893	8116	7779	8453	8982	8598	8115	8562	8271	8853	8121	7730	8452	7046	6702	7389	8181	8053	8310	8314	7997	8631	8412	8135	8690	8366	8085	8467	8075	7783	8366	7297	6974	7619	8110	8067	8312	
	Satakunta	8631	8281	8982	9208	8919	9497	8560	8282	8839	8119	7889	8429	7583	7187	7979	8467	8314	8593	8184	7862	8065	9055	8972	9359	8725	8450	9000	8034	7743	8235	7852	7496	8209	8451	8310	8573	6409	8975	9381	9093	9696	8786	8517	9055	8382	8095	8685	8052	7717	8386	8869	8748	8990		
	Varsinais-Suomi	9260	8969	9551	9852	9612	10313	10092	9522	9299	9745	8772	8542	7090	6756	7327	9063	8965	9160	8935	8668	9021	9833	9602	10063	9513	9300	9725	9028	8088	7404	6405	8054	8168	8642	9128	9035	9221	9566	9034	9827	9749	9525	9972	9499	9292	9706	9167	8961	9347	8045	8188	8623	9179	9021	9268
	Kanta-Häme	7530	7115	7945	8372	8027	8717	7630	7311	7950	6912	6587	7237	6198	5825	6554	7331	7189	7473	7120	6736	7505	7688	7539	8197	7635	7330	7940	7380	7085	7705	6420	6074	6766	7269	7134	7409	7819	8384	8283	7956	8611	7899	7600	8199	7438	7138	7738	7199	6854	7544	7758	7625	7989		
	Kymenlaakso	7542	7123	7961	8196	7869	8524	7334	7052	7616	6975	6672	7278	6223	5879	6550	7206	7075	7338	8396	7999	8793	9299	8959	9640	9056	8746	9366	8110	7800	8491	7303	6938	7696	8504	8366	8642	8477	8106	8848	8920	8594	9245	8629	8336	8923	7834	7534	8134	7398	7056	7741	8307	8175	8439	
	Keski-Suomi	6913	6635	7190	7372	7134	7611	6630	6391	6869	6529	6246	6812	5829	5504	6155	6744	6634	6853	7676	7400	7952	8250	8800	8500	7657	8399	6783	7158	6384	6035	6693	7443	7334	7552	7394	7199	7649	7341	7110	7571	6867	6644	7090	6757	6007	5903	6167	6189	6803	6703	6903				
	Pohjois-Savo	8864	8565	9163	9834	8575	9092	8603	8328	8877	8336	8012	8660	7252	6871	7634	8488	8365	8611	9694	9395	9994	10690	10407	10972	10115	10024	10606	9714	9389	10038	8354	7971	8738	9908	9780	10036	9775	9488	10062	9515	9250	9780	9410	9143	9678	8847	8565	9130	7858	7524	8192	9184	9065	9303	
	Etelä-Savo	7026	6637	7416	7253	6900	7607	7002	6636	7367	6322	5914	6729	5677	5275	6259	6814	6649	6980	8980	8557	8404	8760	8342	8766	9144	8744	8349	9140	7941	7495	8387	6740	6251	7238	8401	8223	8578	9292	8876	9077	9607	9199	10016	9273	7893	8654	8168	7742	8596	7726	7212	8627	8457	8174	
	Itä-Savo	8959	8416	9503	8482	8020	8943	8853	8305	9400	7697	7131	8262	7106	6388	7824	8388	8155	8515	8514	8064	9083	8471	8007	8341	8567	8058	9075	8564	7961	9168	7647	6925	8369	8406	8182	8630	9631	8978	10165	9272	8770	9774	8551	8005	8458	8563	8011	7414	7816	7168	8464	8495	8716	9174	
	Etelä-Karjala	8071	7593	8550	8502	8124	8881	7752	7410	8094	7230	6859	7601	6691	6245	7317	7726	7564	7887	7137	7273	7552	7958	7600	8316	7347	7018	7676	7099	7339	7460	6766	6255	7236	7256	7105	7407	8150	7374	8563	9176	8790	9562	8880	8333	9027	7865	7514	8217	7833	7372	8194	8413	8257	8570	
	Pohjois-Karjala	8185	7881	8509	8153	7868	8439	7660	7343	7978	7131	6755	7507	6562	6245	7032	7671	7530	7812	7732	7431	8034	8348	8062	8635	7636	7722	8350	7327	6966	7686	6176	5711	6641	7222	7585	7858	8515	8314	8916	8857	8559	9154	8356	8500	8663	8379	7990	8681	7887	7447	8327	8470	8332	8607	
	Pohjois-Pohjanmaa	9177	8893	9461	10297	9506	9524	9286	9028	9543	8537	8243	8830	7539	7166	7912	8813	8700	8925	9317	9045	9588	9699	9728	10211	9																														

Liitetaulukko 5. Sosioekonomiset ja alue-erot revaskularisaatiotoimenpiteissä (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

	1998-2000										2003-05										2008-10																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
(A)Miehet																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							</

Liitetaulukko 6. Sosioekonomiset ja alue-erot lonkan primaareissa tekonivelleikkauksissa 1998-2010 koko maassa miehillä (A) ja naisilla (B).

[illegible]

Liitetaulukko 7. Sosioekonomiset ja alue-erot polven primaareissa tekonivelleikkauksissa (/100 000 henki-lövuotta) 1998-2010 koko maassa miehillä (A) ja naisilla (B).

[illegible]

Liitetaulukko 8. Sosioekonomiset ja alue-erot eturauhastoimenpiteissä (/100 000 henkilövuotta) (A) ja kohdunpoistoissa (/100 000 henkilövuotta) (B) 1998-2010.

	Tuloluokka	1998-2000										2003-05										2008-10																																		
		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki																				
		osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI																					
(A)Miehet	TAYS	374	338	409	367	343	391	351	324	378	326	294	358	309	269	349	354	342	367	366	333	398	355	332	378	350	325	375	369	336	402	332	294	369	356	345	368	333	305	362	321	300	342	352	328	376	334	306	361	307	275	339	338	328	349	
	TYKS	461	408	514	426	391	461	384	346	421	352	307	396	323	268	419	401	383	418	324	282	366	360	328	393	353	320	387	308	273	344	325	280	369	340	325	355	341	301	380	342	313	371	303	274	333	326	291	361	297	260	335	330	317	344	
	KYS	327	295	360	328	303	353	286	258	314	301	262	340	223	182	264	311	297	325	308	278	338	294	271	317	317	289	346	299	264	335	239	198	280	340	301	288	313	264	239	200	211	192	229	214	193	236	201	176	226	199	166	232	221	211	230
	OYS	499	449	548	458	424	492	452	410	493	447	390	505	379	302	456	455	436	475	401	360	442	392	361	423	377	341	412	323	280	366	295	241	310	366	350	382	278	247	309	277	252	302	242	216	268	268	301	268	220	316	270	257	282		
	HYKS	383	337	429	381	353	408	343	318	368	327	301	354	293	269	318	342	331	354	318	282	354	360	335	385	360	336	384	352	327	378	343	319	367	356	345	367	302	271	333	277	256	298	296	276	316	299	278	320	307	287	328	299	290	308	
	Hyvinkään sh-alue	403	246	560	558	455	661	449	354	544	304	209	399	339	219	128	310	423	377	469	391	252	529	434	345	523	486	391	581	372	275	470	401	263	539	421	379	462	489	353	625	339	268	410	420	343	497	404	325	484	385	276	495	396	361	430
	Lohjan sh-alue	256	129	384	481	363	600	343	226	461	269	169	368	319	167	471	366	314	417	374	227	521	442	332	551	268	182	353	456	318	595	293	198	387	375	328	421	241	134	247	213	142	285	204	139	269	292	199	386	266	172	359	252	118	286	
	Länsi-Uusimaan sh-alue	429	173	686	456	304	609	285	166	404	437	251	623	186	59	312	376	310	443	535	269	800	364	227	501	330	200	461	366	177	555	246	108	384	346	284	407	-	-	208	100	315	232	129	336	235	111	360	289	149	428	241	193	288		
	Porvoon sh-alue	463	303	624	276	193	359	320	199	440	197	91	304	140	36	245	280	234	325	378	248	509	348	255	442	343	238	447	340	201	478	258	125	390	326	282	371	336	214	458	223	148	298	268	188	348	210	132	287	233	144	322	244	209	278	
	HYKS sh-alue	337	254	420	360	316	404	355	319	392	362	326	398	299	272	327	336	320	352	281	222	339	346	307	385	372	337	406	363	330	396	356	327	384	358	343	373	271	224	318	305	271	340	314	285	344	317	289	346	319	295	343	314	301	327	
	HUS	373	316	431	399	365	434	356	326	386	343	312	374	285	260	310	346	332	359	337	290	383	367	336	398	374	345	402	363	334	392	349	323	374	364	351	377	304	265	342	285	260	311	314	289	338	318	294	342	317	295	339	311	301	322	
	Pirkanmaa	300	328	362	350	308	393	360	316	403	315	266	365	316	302	322	399	340	319	361	355	295	415	398	354	441	352	310	394	400	345	455	375	312	438	378	357	398	354	424	407	365	450	419	368	470	355	300	410	398	379	418				
	Päijät-Häme	240	168	311	297	248	366	287	228	346	253	185	320	344	250	438	291	263	318	215	156	274	212	171	253	250	197	303	195	136	253	253	170	335	220	198	242	191	142	240	212	174	250	234	188	280	204	160	249	232	174	291	230	210	251	
	Satakunta	409	329	489	322	274	369	277	225	329	262	193	330	299	198	400	314	288	341	353	281	425	340	289	390	326	272	380	244	197	301	357	266	447	316	292	340	357	293	420	339	293	385	309	259	359	330	266	393	326	249	403	341	318	365	
	Varsinais-Suomi	494	424	565	494	445	543	444	393	494	397	340	454	390	324	456	449	426	472	303	252	353	374	331	416	368	326	411	342	296	387	311	261	362	354	305	373	331	281	382	345	308	383	302	266	338	324	283	365	286	243	329	325	308	342	
	Kanta-Häme	243	165	322	309	246	373	272	213	331	271	197	346	198	123	274	266	237	294	180	117	243	173	131	215	223	170	277	183	123	242	202	129	274	196	173	218	318	240	395	270	217	324	360	297	424	303	241	364	295	224	366	319	292	346	
	Kymenlaakso	452	342	562	348	287	410	326	266	386	265	200	331	329	231	426	341	311	372	253	180	326	308	252	364	333	276	390	294	228	360	292	219	364	314	287	342	301	226	377	205	164	247	222	178	267	220	165	275	191	131	251	227	205	248	
	Keski-Suomi	186	138	234	230	190	269	184	141	227	228	164	293	101	61	142	196	176	216	200	152	248	199	164	234	217	174	259	203	153	253	218	152	284	213	193	232	145	108	182	125	99	152	121	91	151	108	76	139	134	82	186	130	116	144	
	Pohjois-Savo	442	372	511	393	342	444	397	333	461	383	300	466	303	222	384	407	378	436	358	297	419	325	278	371	313	259	375	295	235	228	362	191	123	259	310	286	334	274	226	323	230	193	267	239	196	281	224	174	275	226	162	289	240	221	260
	Etelä-Savo	280	203	357	262	200	323	234	170	298	219	131	306	244	119	369	256	223	290	242	171	314	274	213	335	356	275	437	330	231	400	169	101	238	292	259	326	265	197	332	236	180	291	238	177	298	234	157	311	218	131	205	245	216	274	
	Itä-Savo	320	214	425	374	287	460	266	173	360	189	106	271	274	110	439	324	277	371	260	174	345	254	185	324	249	362	335	349	205	404	353	146	560	278	237	319	319	230	409	258	189	328	246	160	332	198	108	389	248	115	381	252	216	288	
	Etelä-Karjala	364	252	477	344	277	411	294	225	363	276	188	364	452	269	634	320	284	355	318	227	409	397	327	467	312	244	379	329	241	417	307	181	432	346	312	381	307	223	391	311	269	392	290	230	351	228	163	293	293	202	385	302	272	332	
	Pohjois-Karjala	366	294	439	393	333	453	332	264	400	414	311	518	259	142	376	370	337	403	422	349	494	405	398	427	468	398	558	429	323	534	279	324	523	428	394	341	360	297	423	264	219	308	298	240	357	294	227	362	242	157	328	295	270	321	
	Pohjois-Pohjanmaa	569	493	644	491	428	544	502	437	567	486	400	572	324	228	421	494	465	524	444	381	507																																		

Liitetaulukko 9. Sosioekonomiset erot selän välilevytyrän poistoissa (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

	Tuloluokka	1998-2000										2003-05										2008-10																																		
		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki																				
		osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI																					
(A)Miehet	TAYS	82	69	95	99	85	113	123	109	137	107	96	119	102	90	115	106	100	112	57	46	68	90	77	104	88	76	100	74	64	84	80	69	91	79	74	84	53	42	64	71	60	83	73	63	84	64	54	73	66	56	76	66	62	71	
	TYKS	82	63	100	113	93	134	127	108	146	102	86	118	107	90	125	108	101	116	82	64	99	90	72	109	121	102	139	92	77	107	99	83	115	98	91	105	66	50	82	109	89	130	92	76	108	74	60	87	80	66	95	83	76	89	
	KYS	130	113	147	172	152	192	172	153	191	152	133	171	150	130	171	156	147	164	100	85	116	144	125	163	147	129	165	115	100	131	121	99	144	124	116	131	96	81	111	140	121	159	138	121	156	132	115	149	111	94	128	124	116	131	
	OYS	114	96	131	156	136	177	178	156	199	142	123	160	135	114	156	148	139	157	97	80	114	104	86	121	135	117	154	117	100	133	95	79	111	111	103	119	101	84	118	110	92	127	122	104	140	114	98	131	114	95	134	113	105	121	
	HYKS	72	59	85	89	76	102	99	87	111	108	98	119	96	88	104	96	91	101	46	37	55	79	67	91	95	83	106	90	80	93	83	76	91	81	77	85	50	41	59	70	59	82	72	62	81	80	71	88	76	68	83	71	67	75	
	Hyvinkään sh-alue	102	54	149	100	58	143	100	63	137	123	75	172	93	70	116	106	90	123	83	43	123	125	76	175	123	84	162	88	57	119	92	56	128	98	83	113	120	70	170	114	66	161	91	60	122	120	88	152	84	59	108	102	87	116	
	Lohtjan sh-alue	107	35	178	99	40	157	-	-	-	117	65	170	67	38	97	84	65	103	-	-	-	-	-	73	34	113	84	47	121	109	70	148	85	66	104	-	-	-	100	43	157	119	72	167	61	30	92	99	59	138	95	76	115		
	Länsi-Uusimaan sh	-	-	-	154	60	248	-	-	-	-	-	-	-	-	-	84	56	112	-	-	-	-	-	-	190	90	290	116	50	183	-	-	-	-	111	79	144	-	-	-	-	-	-	-	-	-	79	51	107						
	Porvoon sh-alue	-	-	-	151	78	225	117	60	173	157	105	209	135	90	180	129	106	153	-	-	-	-	-	-	141	83	200	99	58	140	90	54	127	97	118	-	-	-	-	-	58	19	97	89	40	139	109	58	159	75	57	92			
	HYKS sh-alue	62	46	77	75	57	92	89	72	105	104	90	118	97	87	107	93	87	99	32	23	42	77	60	94	82	67	97	91	78	104	80	71	89	77	72	83	34	25	44	42	30	54	64	51	76	70	59	80	73	65	82	62	58	67	
	HUS	68	54	81	89	74	104	90	77	103	109	96	121	97	88	106	95	90	101	43	33	53	84	70	99	95	82	108	91	80	101	83	74	91	82	77	87	47	37	57	62	49	74	71	60	82	77	68	87	77	69	85	70	66	74	
	Pirkanmaa	86	62	111	117	91	143	143	117	168	113	93	133	105	85	125	116	105	126	51	34	69	69	49	90	80	61	99	72	56	89	70	54	86	69	62	77	52	34	70	55	37	73	64	47	80	53	39	66	54	40	67	56	50	63	
	Päijät-Häme	83	54	112	87	56	118	142	107	178	127	95	158	118	88	148	118	103	133	88	54	121	124	87	162	159	121	198	107	78	136	118	86	151	120	105	135	62	36	89	109	74	143	104	74	135	95	68	123	93	64	122	95	82	108	
	Satakunta	84	55	112	104	72	135	124	93	154	97	72	122	109	81	136	109	96	122	55	31	79	77	48	107	113	83	143	87	62	112	95	66	124	87	75	99	80	50	110	108	74	143	78	52	104	85	59	111	70	45	95	81	70	93	
	Varsinais-Suomi	82	57	107	119	92	146	128	104	152	105	85	125	106	85	127	108	99	118	97	72	122	98	74	122	126	102	149	95	77	114	101	82	120	104	95	113	58	39	76	112	86	138	100	79	121	69	54	84	85	67	103	84	75	92	
	Kanta-Häme	93	51	134	112	70	153	119	83	156	127	94	161	111	76	147	113	98	129	-	-	-	-	79	45	114	95	62	128	64	39	90	92	61	123	78	64	91	62	27	96	81	45	116	72	44	101	87	59	115	69	46	92	77	64	90
	Kymenlaakso	77	40	113	81	47	115	127	90	164	92	65	119	71	49	93	92	78	105	50	22	77	75	42	108	80	50	111	93	65	120	85	58	112	80	67	93	73	41	105	89	52	125	60	35	85	81	49	113	64	41	87	71	59	83	
	Keski-Suomi	124	92	155	148	113	182	144	112	176	142	112	172	167	125	209	143	129	157	106	75	136	118	87	149	143	111	174	111	85	137	112	81	143	119	106	132	50	30	69	77	52	102	106	79	133	84	61	107	86	59	113	82	71	92	
	Pohjois-Savo	120	91	150	194	156	233	195	158	232	184	142	225	114	84	144	166	151	182	115	85	146	192	150	233	174	138	211	144	111	177	159	100	218	150	134	165	158	122	195	213	169	256	165	130	201	196	158	235	146	112	181	176	160	193	
	Etelä-Savo	101	60	142	105	61	149	115	71	159	143	91	195	128	79	178	122	101	142	88	48	127	162	103	221	180	123	237	92	53	131	118	66	170	129	107	151	128	78	179	153	93	213	140	89	190	66	31	101	97	48	147	112	91	133	
	Itä-Savo	133	75	190	202	124	279	155	90	219	186	113	259	221	126	316	174	143	205	169	93	245	172	99	246	163	94	231	167	96	237	110	42	177	158	126	189	-	-	-	136	65	207	182	104	260	132	65	200	136	59	212	129	99	159	
	Etelä-Karjala	75	29	121	93	52	133	127	86	168	136	89	183	130	86	175	112	94	131	64	30	99	-	-	110	68	151	77	45	110	94	46	141	74	60	89	55	22	87	104	59	149	94	58	131	104	68	140	65	37	93	86	70	102		
	Pohjois-Karjala	166	123	208	198	153	244	219	172	266	109	74	145	168	119	217	172	152	191	64	35	92	96	61	130	84	55	114	80	50	110	89	44	135	80	67	94	69	42	96	125	87	164	135	96	174	155	114	197	107	66	147	119	102	136	
	Pohjois-Pohjanmaa	113	89	137	179	147	211	194	161	226	150	122	177	148	114	182	158	145	171	134	104	163	124	97	151	159	131	187	120	97	143	106	83	129	127	116	139	114	89	139	122	96	148	127	102	152	128	104	152	131	104	158	125	114	137	
	Keski-Pohjanmaa	126	63	188	142	84	200	155	97	213	204	133	276	104	49	159	153	125	181	-	-	-	-	112	56	168	122	68	176	176	113	239	78	33	123	120	95	145	85	32	137	101	48	155	72	31	113	62	25	99	130	57	202	89	67	111
	Vaasa	65	30	100	68	37	109	69	43	96	51	31	71	67	43	91	63	52	75	-	-	-	-	6																																

Liitetaulukko 10. Sosioekonomiset ja alue-erot alaselän luudutusleikkauksissa (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

	Tuloluokka	1998-2000										2003-05										2008-10																																	
		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki																			
		osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI																				
(A)Miehet	TAYS	41	30	52	66	54	77	42	33	51	46	36	57	38	27	49	47	43	52	33	23	43	52	43	62	51	42	61	52	41	63	55	41	69	48	44	52	49	38	61	62	52	73	67	57	78	63	53	74	68	54	83	61	56	65
	TYKS	52	35	70	81	64	98	81	65	97	73	54	92	74	55	93	75	67	82	68	50	86	76	60	91	92	75	108	76	59	94	61	43	73	73	66	80	60	44	76	79	64	94	88	72	104	63	49	77	89	67	111	76	69	82
	KYS	66	51	80	79	66	92	91	75	107	79	61	97	62	42	83	74	67	80	67	54	80	94	80	108	87	73	101	82	67	104	75	134	83	77	89	91	76	106	122	106	138	115	99	131	118	99	137	110	87	132	108	102	115	
	OYS	50	35	66	56	43	68	61	46	76	49	34	63	58	37	78	55	48	61	58	42	73	74	60	89	77	63	92	53	39	68	45	29	60	64	58	70	93	75	111	94	79	110	103	87	120	76	57	95	95	88	103			
	HYKS	34	21	46	53	43	64	58	47	68	58	48	69	65	54	76	54	50	58	53	40	66	81	68	94	84	73	96	71	61	81	89	78	101	75	71	80	71	57	85	97	83	110	106	94	83	105	96	85	108	89	85	94		
	Hyvinkään sh-alue	-	-	-	-	86	45	127	69	36	103	-	-	-	42	19	65	56	41	70	-	-	-	51	20	82	73	40	107	41	16	66	56	22	90	53	40	66	-	-	74	37	111	45	20	69	84	53	114	58	30	86	60	48	73
	Lohjan sh-alue	-	-	-	-	-	-	-	-	-	71	25	118	-	-	-	48	30	66	-	-	-	68	24	111	63	16	110	50	18	81	124	45	203	66	48	85	-	-	-	113	51	174	109	59	158	102	48	155	83	42	124	87	67	106
	Länsi-Uusimaan sh	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	37	17	57	-	-	-	194	74	314	115	40	190	77	15	139	-	-	-	109	75	143	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	95	65	125					
	Porvoon sh-alue	-	-	-	-	-	-	-	-	78	35	122	62	30	95	64	46	82	-	-	-	58	20	95	75	31	118	104	36	172	69	24	114	79	59	99	-	-	-	100	43	156	154	93	215	135	68	203	97	40	154	108	85	131	
	HYKS sh-alue	41	12	70	55	38	72	54	40	68	55	42	69	67	55	80	56	50	62	57	36	78	80	60	100	88	70	105	69	56	83	91	77	105	76	70	83	68	47	89	79	60	97	105	88	123	81	68	95	97	83	111	84	78	91
	HUS	34	18	50	58	45	72	57	45	68	57	45	68	65	53	76	55	50	60	61	44	78	77	62	92	84	71	98	68	56	79	89	76	102	74	68	79	64	48	80	84	69	99	101	87	115	87	75	99	94	82	107	83	78	89
	Pirkanmaa	35	15	54	60	41	79	39	24	55	48	30	67	37	15	60	44	36	51	22	8	36	42	27	56	41	27	55	39	25	53	49	29	70	40	34	47	40	23	57	54	38	70	58	42	75	48	32	64	65	41	89	53	46	60
	Päijät-Häme	87	50	124	115	80	150	79	52	107	91	58	124	76	43	110	92	78	107	75	41	109	114	82	147	105	74	137	106	64	147	97	54	140	98	84	112	59	31	86	85	56	113	79	53	106	65	41	89	67	40	95	72	61	83
	Satakunta	-	-	-	39	20	58	46	26	66	20	8	32	24	11	38	33	25	40	37	15	59	44	25	64	61	38	83	58	32	85	48	20	75	49	40	58	36	16	57	64	41	86	99	70	127	48	27	69	106	58	154	68	58	79
	Varsinais-Suomi	82	53	110	108	83	133	101	79	123	100	73	127	94	68	120	98	88	109	87	61	113	96	73	118	109	86	132	86	63	108	66	43	89	87	78	96	75	52	99	88	68	109	84	64	103	70	52	89	82	58	106	80	72	89
	Kanta-Häme	-	-	-	52	23	80	46	22	70	-	-	25	7	44	33	24	42	-	-	-	50	22	79	38	17	60	53	23	84	60	22	99	39	29	49	67	31	102	78	44	112	88	57	119	101	66	136	94	50	138	80	66	93	
	Kymenlaakso	-	-	-	33	13	54	63	37	89	57	28	87	43	18	68	48	37	58	-	-	87	55	119	69	43	95	101	69	133	84	51	116	62	69	96	90	50	130	112	76	148	87	58	116	131	88	174	87	56	117	102	87	116	
	Keski-Suomi	40	16	64	79	53	105	107	74	139	66	38	94	54	23	85	68	56	79	74	46	102	76	52	99	75	51	99	46	27	64	82	36	127	65	55	76	58	35	81	59	39	79	84	60	107	90	58	122	55	28	81	60	58	78
	Pohjois-Savo	51	27	75	59	39	79	83	54	111	63	35	92	42	16	68	61	51	72	96	65	127	152	119	186	114	84	144	104	73	134	150	83	128	117	103	131	141	106	175	192	155	229	163	128	198	149	111	187	158	117	200	163	147	178
	Etelä-Savo	75	35	116	44	16	72	70	31	110	-	-	-	-	-	55	39	70	48	19	78	61	27	95	105	62	148	85	35	135	89	20	158	77	60	94	61	27	94	139	87	192	129	81	177	103	57	149	72	121	96	78	115		
	Itä-Savo	-	-	-	87	40	133	-	-	-	-	-	220	60	381	73	51	94	74	30	117	93	46	139	74	30	119	133	63	202	128	32	225	98	74	121	121	61	181	110	57	164	70	30	111	97	42	151	139	35	243	99	76	122	
	Etelä-Karjala	-	-	-	55	27	83	52	24	81	76	38	113	108	24	192	60	45	74	-	-	89	53	125	107	67	146	57	27	87	74	40	109	80	65	96	105	58	152	141	93	190	178	129	227	123	79	167	118	69	168	134	114	153	
	Pohjois-Karjala	122	80	164	119	84	154	102	70	135	141	85	197	58	26	89	112	95	129	32	12	52	60	36	84	57	30	84	81	47	114	60	21	99	58	46	69	76	47	105	110	77	142	105	70	139	133	85	182	145	65	225	102	87	117
	Pohjois-Pohjanmaa	63	37	88	51	34	68	65	42	88	45	25	66	72	34	110	56	47	66	62	38	85	78	56	101	76	55	97	57	37	76	41	22	60	66	56	75	95	69	121	98	75	121	119	94	145	107	79	134	85	54	116	102	91	113
	Keski-Pohjanmaa	-	-	-	88	39	137	106	43	169	107	49	165	102	42	162	100	75	124	-	-	86	40	133	131	72	190	74	0	149	-	-	-	-	81	59	102	104	44	164	98	47	149	96	48	143	-	-	55	22	87	89	68	111	
	Vaasa	-	-	-	26	8	43	-	-	-	-	-	-	-	-	18	11	24	-	-	-	-	-	31	12	50	28	5	50	-	-	-	-	-	22	15	29	-	-	-	29	11	48	40	19	61	36	16	57	39	7	72	34	25	42
	Etelä-Pohjanmaa	-	-	-	69	44	94	36	17	55	59	33	85	33	11	56	48	38	59	34	11	57	37	19	55	41	20	61	44	23	64	61	3	119	42	32	51	54	30	79	70	45	96	82	54	110	88	54	123	89	48	130	73	61	85

Liitetaulukko 11. Sosioekonomiset erot alaraajan amputaatioissa (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

	Tuloluokka	1998-2000										2003-05										2008-10																																			
		1		2		3		4		5		Kaikki	1		2		3		4		5		Kaikki	1		2		3		4		5		Kaikki																							
		osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI		osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI		osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI		osuus	95% CI																					
(A)Miehet	TAYS	90	73	106	76	65	88	55	44	66	37	25	50	32	17	47	57	52	62	101	84	119	67	56	77	54	44	64	30	22	38	20	11	30	54	49	58	101	85	117	60	51	70	44	35	53	30	22	38	25	13	36	48	44	52		
	TYKS	99	75	123	107	88	126	54	41	68	47	31	62	31	15	47	68	61	75	91	68	114	77	61	93	52	39	66	30	19	40	29	14	44	52	46	58	110	91	136	101	83	118	67	53	81	42	30	53	38	23	53	69	63	76		
	KYS	116	97	136	88	74	102	59	45	73	44	29	59	18	10	26	71	65	78	119	101	138	92	78	105	62	49	75	47	33	60	27	12	43	73	67	79	110	93	126	83	70	95	60	48	71	46	33	59	27	14	40	67	61	72		
	OYS	106	83	128	77	63	91	58	44	72	39	23	54	17	4	31	63	56	70	91	71	111	58	45	70	61	46	76	32	18	45	30	6	54	54	48	61	84	66	101	70	57	83	51	39	62	32	21	43	22	7	37	53	47	58		
	HYKS	84	63	105	112	96	128	74	62	85	43	33	52	23	16	30	59	54	64	84	66	102	77	64	89	59	50	69	36	28	44	30	22	37	49	45	53	99	82	116	80	68	92	45	37	53	40	32	48	32	25	39	49	45	53		
	Hyvinkään sh-alue	128	43	213	140	81	199	84	44	124	-	-	-	-	-	-	75	56	95	-	-	-	-	115	68	163	67	35	99	-	-	-	117	3	231	66	49	83	101	43	159	98	56	141	41	18	65	40	13	68	49	1	97	52	39	64	
	Lohjan sh-alue	-	-	-	113	53	173	68	25	111	-	-	-	-	-	-	69	48	90	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	41	25	58	166	79	252	56	26	87	-	-	-	-	-	-	56	40	73					
	Länsi-Uusimaan sh	-	-	-	108	31	186	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60	34	87	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40	20	60	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	57	33	80						
	Porvoon sh-alue	-	-	-	107	47	166	-	-	-	-	-	-	-	-	-	59	39	79	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	41	26	57	144	63	224	42	11	74	-	-	-	-	-	-	40	26	54					
	HYKS sh-alue	93	53	133	121	95	148	84	66	101	45	32	58	26	17	35	56	50	63	93	61	124	92	70	114	57	44	71	41	30	52	29	21	37	49	43	54	98	71	125	93	73	113	47	35	59	45	35	56	30	22	38	48	43	53		
	HUS	95	67	123	122	101	142	78	64	91	44	33	55	24	17	32	60	54	65	82	61	104	85	69	101	60	49	71	38	28	47	30	22	37	49	45	54	107	86	129	88	73	103	43	34	52	40	31	49	32	24	40	49	44	53		
	Pirkanmaa	101	67	134	106	81	131	64	45	83	36	15	57	31	7	55	62	53	71	79	50	108	75	55	95	64	46	83	27	15	40	-	-	-	50	43	57	114	84	145	76	57	95	43	29	58	36	21	51	28	10	47	54	47	61		
	Päijät-Häme	113	69	157	68	42	93	50	26	75	74	27	121	-	-	-	59	47	71	153	101	206	88	60	115	65	37	93	38	9	68	-	-	-	70	58	83	114	78	151	53	32	74	26	11	41	25	10	41	-	-	47	37	56			
	Satakunta	108	67	148	111	78	144	38	20	56	36	19	54	-	-	-	63	51	74	81	47	114	88	62	115	59	36	83	-	-	-	-	-	45	9	81	61	50	72	118	81	155	80	56	105	64	41	87	52	27	78	50	14	87	70	59	80
	Varsinais-Suomi	93	63	123	104	81	128	63	44	82	51	30	71	37	16	58	70	61	80	98	68	129	70	50	90	48	33	64	34	20	49	22	8	36	47	40	54	109	81	138	113	89	136	69	51	86	37	24	49	33	18	49	69	62	77		
	Kanta-Häme	102	52	152	68	39	98	74	41	107	-	-	-	-	-	-	61	47	75	87	44	130	82	49	114	48	23	73	35	15	56	-	-	-	55	43	68	111	65	158	84	54	114	71	42	100	47	16	78	-	-	60	49	72			
	Kymenlaakso	-	-	-	100	65	134	62	36	87	55	24	86	-	-	-	63	50	77	100	54	147	53	28	78	68	41	94	38	16	61	-	-	-	50	40	61	56	26	86	35	17	52	35	17	53	30	11	49	-	-	35	27	44			
	Keski-Suomi	131	92	171	77	53	100	69	41	96	-	-	-	-	-	-	66	54	78	101	67	135	83	59	108	79	51	106	44	20	68	-	-	-	67	56	78	97	66	127	81	58	104	74	50	98	46	21	70	-	-	63	54	73			
	Pohjois-Savo	104	71	138	76	53	100	35	18	52	46	17	75	-	-	-	63	52	74	128	92	164	108	81	136	71	44	97	42	22	63	-	-	-	84	72	97	100	71	129	80	57	102	60	38	81	48	23	73	-	-	65	55	75			
	Etelä-Savo	103	55	151	97	59	136	65	31	99	-	-	-	-	-	-	78	59	96	161	100	222	60	30	89	48	18	78	-	-	-	-	-	-	66	50	82	114	69	160	72	40	104	-	-	-	-	-	-	58	44	72					
	Itä-Savo	153	77	229	90	42	139	92	31	153	-	-	-	-	-	-	90	65	115	120	60	179	112	64	159	-	-	-	-	-	-	-	-	-	82	60	104	167	99	235	99	55	143	67	25	110	-	-	-	-	88	66	109				
Etelä-Karjala	-	-	-	74	39	109	69	32	106	-	-	-	-	-	-	49	36	63	83	36	129	63	35	92	43	19	66	-	-	-	-	-	-	48	36	60	122	70	174	99	61	137	74	41	106	54	26	82	-	-	73	59	88				
Pohjois-Karjala	107	68	147	115	80	150	61	27	96	-	-	-	-	-	-	77	62	93	102	66	139	91	62	119	44	22	67	47	16	78	-	-	-	68	54	81	115	80	150	87	60	113	54	31	78	-	-	-	-	73	60	85					
Pohjois-Pohjanmaa	124	88	161	81	59	103	89	63	116	46	26	65	-	-	-	74	63	85	103	72	135	59	40	78	73	49	97	34	14	54	54	10	98	62	53	72	94	67	121	68	49	87	64	45	84	35	20	50	32	5	58	59	50	67			
Keski-Pohjanmaa	89	22	155	74	30	117	-	-	-	-	-	-	-	-	-	51	31	70	110	35	185	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	48	30	65	108	45	171	58	20	96	-	-	-	-	-	-	51	35	68						
Vaasa	27	2	52	38	16	60	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	20	38	65	30	101	24	11	37	38	17	59	-	-	-	-	-	-	30	22	38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	13	26						
Etelä-Pohjanmaa	82	52	111	74	50	97	59	29	89	-	-	-	-	-	-	64	52	77	109	74	143	55	34	75	41	21	60	41	9	72	52	11	92	63	51	74	96	64	129	54	33	74	50	26	73	33	12	54	-	-	54	44	64				
Kainuu	76	31	121	88	48	127	-	-	-	-	-	-	-	-	-	67	47	87	-	-	-	-	-	79	40	118	-	-	-	-	-	-	-	50	33	66	69	31	108	73	34	112	-	-	-	-	-	50	35	65							
Länsi-Pohja	128	35	222	83	30	135	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50	31	69	-	-	-	-	-	62	23	101	-	-																													

Liitetaulukko 12. Sosioekonomiset ja alue-erot umpilisäkkeen toimenpiteissä (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

(A)Miehet

1998-2000										2003-05										2008-10																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
Tuloluokka	1		2		3		4		5		Kaikki	1		2		3		4		5		Kaikki	1		2		3		4		5		Kaikki																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
	osuus	%Kk	osuus	%Kk	osuus	%Kk	osuus	%Kk	osuus	%Kk		osuus	%Kk	osuus	%Kk	osuus	%Kk	osuus	%Kk	osuus	%Kk		osuus	%Kk	osuus	%Kk	osuus	%Kk	osuus	%Kk	osuus	%Kk																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
TAYS	157	136	178	171	155	190	161	145	178	131	116	147	122	104	139	148	141	155	118	102	134	138	122	155	127	113	142	113	142	113	101	126	108	95	121	122	116	128	125	108	141	130	114	146	122	108	136	122	109	136	104	91	116	121	115	127																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																			
TKYS	159	131	187	170	145	195	160	138	182	118	100	137	122	101	142	143	134	152	129	106	153	164	139	188	154	130	133	176	135	117	153	108	90	126	139	130	148	107	86	129	115	94	135	118	99	136	134	115	152	106	89	124	115	107	123																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
KYS	149	130	169	172	152	191	163	144	183	139	120	158	125	104	147	152	143	160	146	127	165	181	161	202	172	152	192	155	134	175	119	99	138	155	147	164	127	110	149	147	128	166	113	97	129	108	93	124	122	110	142	129																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
OYS	137	115	159	168	116	155	160	139	181	124	104	144	114	90	139	135	126	144	111	119	163	148	127	168	118	100	135	127	108	146	124	97	151	131	122	139	112	94	120	120	160	111	94	128	120	101	138	103	86	121	118	110	126																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
Lohjan sh-alue	129	110	149	162	143	180	167	151	180	153	130	166	131	119	142	145	129	151	133	126	134	117	150	122	119	146	126	115	138	116	107	126	124	119	128	122	134	124	114	135	115	146	123	121	115	126	131	115	126																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
Hyytiälän sh-alue	162	187	236	198	135	261	164	115	213	184	309	238	126	83	169	155	133	176	136	67	205	147	91	206	188	137	239	128	93	163	106	79	134	133	115	151	146	80	211	147	93	201	140	85	182	116	131	137	109																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
Lohjan sh-alue	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-	201	251	225	145	106	44	168	176	-

Liitetaulukko 13. Sosioekonomiset ja alue-erot hoitajaksissa hermoston sairauksien takia (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

	Tuloluokka	1998-2000										2003-05										2008-10																																		
		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki																				
		osuu	% CI	osuu	% CI	osuu	% CI	osuu	% CI	osuu	% CI	osuu	% CI	osuu	% CI	osuu	% CI	osuu	% CI	osuu	% CI	osuu	% CI	osuu	% CI	osuu	% CI	osuu	% CI	osuu	% CI	osuu	% CI	osuu	% CI																					
(A)Miehet	TAYS	1942	1865	2019	1816	1758	1875	1431	1377	1485	1265	1206	1325	1051	978	1124	1461	1437	1486	1943	1870	2016	1682	1627	1736	1436	1385	1486	1146	1094	1199	986	925	1046	1391	1369	1414	1821	1756	1887	1548	1497	1599	1258	1212	1304	1189	1138	1240	973	918	1029	1302	1281	1322	
	TKYS	1883	1780	1986	1897	1815	1979	1437	1366	1507	1305	1227	1384	1129	1036	1222	1464	1432	1496	2098	1995	2201	1793	1716	1870	1430	1363	1497	1234	1162	1307	1009	930	1087	1437	1407	1467	2111	2015	2207	1675	1601	1749	1476	1410	1542	1174	1109	1239	996	925	1067	1393	1365	1421	
	KYS	2116	2037	2195	1888	1824	1952	1692	1623	1761	1455	1375	1535	1323	1221	1425	1695	1665	1726	2235	2158	2312	2029	1963	2094	1731	1665	1797	1534	1459	1610	1146	1061	1231	1734	1704	1763	2398	2322	2473	1831	1769	1893	1581	1521	1640	1309	1246	1372	1066	993	1140	1631	1604	1658	
	OYS	2368	2266	2471	2198	2120	2276	1959	1876	2042	1745	1642	1848	1481	1341	1622	1916	1879	1953	2387	2291	2483	2049	1974	2123	1847	1773	1921	1535	1454	1616	1268	1158	1377	1812	1778	1845	2275	2189	2361	1871	1801	1942	1671	1604	1738	1400	1328	1472	1250	1156	1344	1656	1625	1686	
	HYKS	2005	1910	2101	1796	1734	1829	1479	1428	1531	1304	1254	1355	1030	985	1076	1372	1349	1394	1546	1474	1618	1611	1555	1667	1304	1259	1390	1083	1129	932	892	972	1184	1165	1203	1532	1468	1596	1382	1332	1431	1157	1116	1197	969	932	1005	839	806	873	1073	1056	1090		
	Hyvinkään sh-alue	2262	1915	2609	1690	1497	1882	1741	1559	1923	1502	1302	1702	1057	951	1262	1496	1415	1576	1792	1515	2070	1590	1413	1767	1111	977	1245	979	841	1117	864	690	1037	1166	1101	1231	1795	1553	2037	1542	1377	1708	1164	1040	1287	1097	971	1224	921	774	1089	1183	1126	1241	
	Lohjan sh-alue	2250	1896	2604	1731	1499	1963	1243	1036	1451	1443	1144	1741	1275	941	1609	1422	1324	1520	2125	1806	2445	1866	1639	2093	1682	1456	1098	1173	962	1384	1021	795	1247	1514	1222	1606	1606	1344	1868	1368	1179	1556	1227	1055	1399	985	809	1161	899	763	1095	1133	1061	1206	
	Länsi-Uusimaa sh	1291	869	1713	1712	1376	2047	1366	1086	1646	1149	862	1347	1072	738	1406	1223	1106	1340	1177	811	1543	1496	1188	1803	1163	916	1409	937	688	1185	1164	812	1517	1104	996	1212	1413	853	1463	1555	1255	1856	1240	993	1486	1197	950	1443	896	644	1148	1246	1135	1357	
	Porvoon sh-alue	2017	1678	2357	1199	1003	1394	926	753	1098	1101	894	1308	940	699	1181	1166	1081	1252	1471	1215	1728	1542	1328	1756	1383	1182	1583	1372	1157	1587	886	668	1103	1281	1198	1365	1652	1395	1909	1549	1335	1763	1487	1290	1685	967	802	1131	1044	854	1234	1247	1170	1324	
	HYKS sh-alue	1882	1707	2057	1966	1863	2069	1546	1471	1622	1312	1246	1377	1014	963	1066	1345	1314	1376	1289	1181	1397	1460	1377	1544	1200	1138	1262	1057	1001	1112	891	846	936	1051	1026	1076	1191	1104	1277	1178	1109	1248	1082	1026	1138	893	847	939	788	750	826	928	906	949	
	HUS	1920	1803	2038	1790	1715	1865	1489	1429	1550	1312	1255	1368	1028	980	1076	1346	1320	1372	1450	1364	1536	1523	1457	1588	1227	1176	1279	1079	1031	1127	908	866	950	1113	1092	1135	1343	1271	1414	1296	1239	1353	1136	1098	1183	938	898	978	828	788	859	1006	1088	1025	
	Pirkanmaa	1643	1510	1776	1599	1503	1664	1286	1202	1371	1074	985	1162	940	833	1047	1263	1234	1302	1931	1778	2044	1737	1640	1383	1285	1204	1365	1075	1251	942	850	1033	1334	1296	1371	1633	1523	1474	1296	1420	1593	1219	1144	1294	1199	1115	1284	888	805	971	1230	1196	1263		
	Päijät-Häme	2042	1855	2229	1945	1805	2085	1500	1366	1635	1233	1092	1374	1162	970	1353	1543	1482	1604	2109	1936	2282	1776	1646	1906	1573	1448	1599	1168	1039	1297	959	812	1105	1466	1411	1521	2214	2051	2378	1865	1733	1997	1637	1512	1672	1399	1267	1531	1014	883	1145	1070	1516	1624	
	Satakunta	1894	1731	2057	1850	1719	1980	1439	1323	1556	1206	1078	1335	1275	1065	1486	1470	1416	1524	2208	2108	2452	1804	1679	1928	1439	1308	1659	1355	1216	944	972	830	1115	1497	1445	1589	2398	2231	2655	1965	1832	2098	1582	1467	1697	1295	1177	1413	1037	907	1167	1589	1538	1641	
	Varsinais-Suomi	1881	1748	2015	1931	1824	2037	1432	1344	1521	1355	1256	1453	1083	939	1187	1462	1421	1502	1989	1861	2118	1788	1690	1887	1437	1353	1521	1177	1093	1262	1024	929	1118	1407	1370	1444	1968	1849	2089	1590	1421	1597	1421	1340	1502	1116	1039	1194	977	892	1061	1293	1260	1327	
	Kanta-Häme	2133	1951	2351	1942	1778	2107	1576	1427	1735	1457	1296	1619	1111	874	1287	1604	1536	1672	2218	2001	2435	1797	1645	1949	1538	1398	1678	1117	903	1242	1175	967	1352	1495	1434	1557	2024	1833	2314	1619	1476	1753	1339	1215	1463	1110	984	1232	1366	1110	955	1265	1380	1323	1436
	Kymenlaakso	2481	2234	2728	1763	1630	1937	1446	1319	1572	1335	1191	1479	1044	855	1233	1475	1414	1536	1935	1742	2127	1833	1684	1982	1655	1520	1789	1209	1083	1335	1215	1029	1400	1496	1438	1554	2095	1909	2281	1593	1461	1724	1266	1156	1377	1160	1034	1285	907	762	1052	1350	1297	1404	
	Keski-Suomi	1883	1736	2026	1868	1555	1782	1432	1321	1544	1216	1086	1345	921	787	1055	1458	1406	1510	2117	1971	2263	1816	1698	1935	1597	1396	1618	1318	1196	1440	972	843	1102	1519	1469	1569	2421	2275	2567	1814	1700	2328	1506	1402	1611	1142	1037	1247	891	779	1003	1532	1484	1580	
	Pohjois-Savo	2117	1968	2269	1662	1746	1798	1765	1633	1898	1667	1499	1836	1582	1349	1814	1748	1689	1803	2348	2202	2495	2244	2115	2373	1962	1832	2093	1836	1676	1996	1207	1048	1366	914	1857	1971	2493	2348	2639	1954	1834	2078	1734	1628	1859	1351	1233	1468	1205	1058	1352	1372	1680	1783	
	Itä-Savo	2320	2092	2548	2302	2102	2502	2095	1880	2310	1531	1332	1729	1468	1345	1950	1973	1882	2065	2546	2316	2776	2121	1937	2304	1942	1749	2135	1563	1356	1770	1382	1136	1632	1800	1806	1975	2374	2164	2583	1920	1642	1998	1622	1455	1789	1529	1333	1726	1371	1139	1603	1683	1606	1760	
	Etä-Savo	2284	2014	2555	2235	1999	2471	2124	1839	2409	1523	1247	1880	1358	986	1725	1938	1826	2051	2023	1677	2279	1880	1670	2091	1621	1404	1839	1590	1295	1885	1118	781	1456	1632	1534	1730	2298	2038	2559	1537	1335	1739	1301	1108	1493	1433	1194	1672	1164	872	1456	107	1451	1600	
	Etä-Karjala	2031	1784	2279	1872	1697	2047	14																																																

Liitetaulukko 14. Sosioekonomiset ja alue-erot hoitojaksoissa silmätautien takia (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

(A)Miehet	1998-2000														2003-05														2008-10																										
	Tuloluokka		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki						
	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI							
TAYS	1143	1085	1202	1047	1006	1089	993	945	1040	876	818	934	751	682	820	962	941	983	1256	1198	1313	1212	1170	1254	1041	996	1085	984	927	1042	846	779	912	1078	1057	1098	1363	1307	1419	1228	1188	1268	1049	1007	1091	979	927	1032	898	837	960	1112	1093	1131	
TYKS	1385	1297	1473	1356	1292	1420	1117	1051	1183	1026	946	1107	911	821	1001	1169	1139	1200	1366	1284	1448	1292	1234	1349	1141	1079	1203	1112	1033	1190	1099	1001	1198	1187	1129	1216	1563	1481	1646	1384	1325	1442	1150	1092	1208	1158	1088	1227	1108	1023	1193	1253	1226	1280	
KYS	1318	1256	1381	1221	1172	1270	1011	954	1068	994	914	1074	909	812	1007	1111	1085	1137	1482	1420	1544	1360	1331	1409	1179	1123	1205	1021	949	1093	988	897	1078	1252	1226	1278	1384	1327	1440	1257	1211	1303	1086	1036	1136	975	915	1035	1072	987	1157	1171	1148	1194	
OYS	1351	1273	1429	1245	1189	1301	1053	1034	1172	1021	929	1113	1008	867	1149	1163	1132	1195	1252	1183	1321	1223	1169	1277	1063	1003	1123	929	855	1033	997	878	1116	1121	1093	1149	1367	1300	1434	1159	1109	1209	1133	1077	1190	1038	968	1107	918	827	1010	1144	1118	1170	
HYKS	1239	1159	1318	1185	1137	1233	1055	1010	1099	944	897	992	926	878	974	1033	1012	1054	1395	1323	1467	1380	1331	1429	1235	1279	1371	1181	1232	1163	1114	1212	1259	1238	1280	1588	1519	1656	1503	1455	1551	1349	1306	1392	1310	1264	1356	1289	1243	1335	1362	1342	1381		
Hyvinkään sh-alue	1455	1170	1741	1223	1066	1381	929	793	1065	960	761	1159	918	679	1157	1051	1475	1218	1373	1731	1513	1349	1676	1179	1409	1035	1323	1273	1076	1469	819	650	987	1243	1170	1316	1891	1629	2153	1541	1392	1689	1357	1216	1497	1475	1308	1643	1174	988	1329	1440	1372	1509	
Lohjan sh-alue	1116	852	1380	1228	1053	1403	953	756	1150	1462	1145	1778	805	516	1094	1111	1018	1023	1415	1148	1681	1449	1262	1635	1129	1134	1646	1451	1160	1743	1411	1028	1795	1394	1433	1250	1435	1742	1460	2023	1428	1555	1601	1373	1188	1558	1430	1201	1660	1008	788	1259	1470	1287	1453
Länsi-Uusimaa sh	757	437	1077	806	621	990	1020	773	1268	638	414	862	844	554	1133	850	748	951	1641	1215	2067	1156	925	1386	1215	957	1473	985	695	1276	912	573	1250	1118	1007	1228	1624	1216	2031	1265	1022	1507	1032	1065	1559	1072	801	1342	1185	796	1573	1211	1392	1322	
Porvoon sh-alue	1369	1089	1648	1028	865	1192	911	726	1097	775	558	992	558	395	721	958	876	1040	1349	1106	1591	1310	961	1300	959	795	1123	1133	887	1378	1032	773	1290	1086	1005	1167	1435	1198	1672	1414	1227	1596	1019	860	1177	1371	1152	1589	1065	825	1304	1217	1139	1295	
HYKS sh-alue	1446	1274	1618	1387	1305	1469	1180	1114	1246	1052	989	1116	1001	944	1058	1134	1103	1165	1454	1327	1581	1574	1493	1656	1544	1474	1613	1299	1234	1363	1243	1185	1300	1384	1354	1415	1556	1447	1665	1668	1590	1746	1479	1415	1542	1409	1347	1471	1392	1337	1448	1452	1424	1481	
HUS	1326	1222	1431	1269	1229	1328	1112	1059	1166	1026	971	1081	970	918	1022	1093	1068	1118	1477	1385	1570	1475	1415	1536	1429	1373	1484	1273	1216	1329	1204	1151	1256	1331	1306	1356	1633	1547	1718	1577	1518	1635	1409	1358	1459	1403	1350	1456	1343	1293	1393	1418	1395	1442	
Pirkanmaa	1234	1117	1351	1219	1139	1268	1077	996	1146	886	848	1046	886	763	1009	1060	1022	1098	1366	1426	1466	1380	1492	1459	1354	1243	1176	1306	943	1129	933	819	1047	1154	1118	1191	1500	1392	1609	1264	1194	1335	1103	1032	1174	984	897	1070	878	974	1140	1106	1173		
Päijät-Häme	1257	1109	1404	1095	997	1193	963	850	1076	880	736	1025	624	470	777	900	938	1042	1227	1279	1566	1396	1291	1500	1191	1076	1306	1145	984	1307	790	650	929	1238	1185	1291	1801	1659	1961	1600	1498	1703	1349	1234	1465	1221	1084	1358	1065	903	1227	1448	1395	1501	
Satakunta	1190	1059	1321	1278	1176	1379	939	835	1042	819	690	949	849	672	1062	1042	993	1090	1362	1233	1490	1305	1212	1399	1050	949	1152	1114	984	1238	1060	876	1243	1194	1146	1242	1534	1404	1664	1384	1286	1481	1175	1076	1274	1102	984	1220	1088	930	1245	1263	1217	1308	
Varsinais-Suomi	1514	1396	1632	1402	1319	1484	1211	1126	1296	1129	1027	1232	937	811	1403	1240	1201	1279	1365	1258	1472	1286	1213	1360	1189	1111	1267	1107	1011	1234	1104	1113	997	1229	1184	1418	1299	1589	1481	1696	1386	1312	1460	1134	1063	1206	1184	1097	1270	1112	1012	1213	1250	1217	1284
Kanta-Häme	1047	891	1022	1014	900	1129	935	813	1056	739	602	875	611	468	754	861	809	914	1043	988	1187	995	890	1100	999	884	1113	939	793	1086	893	725	1060	964	913	1015	1057	920	1195	1017	916	1118	846	748	945	703	594	813	713	584	841	877	831	922	
Kymenlaakso	843	694	993	864	764	963	727	635	819	586	480	692	601	437	765	713	668	759	1248	1091	1406	1153	1045	1262	1007	903	1111	707	598	815	762	602	922	998	948	1047	1052	1342	1661	1389	1279	1499	1251	1145	1357	878	761	996	894	741	1047	1217	1166	1268	
Keski-Suomi	1106	993	1220	1051	964	1137	806	713	899	773	649	897	853	688	1018	931	887	956	1232	1026	1238	1147	1062	1233	870	782	958	842	728	955	896	748	1043	1002	960	1044	1038	944	1132	1042	963	1121	997	909	1085	950	840	1060	896	755	1036	981	942	1020	
Pohjois-Savo	1349	1230	1467	1261	1169	1353	1189	1073	1305	1306	1133	1478	980	786	1173	1205	1155	1259	1393	1762	2024	1764	1660	1869	1547	1428	1667	1290	1140	1440	1239	1052	1425	1617	1563	1671	1715	1597	1832	1332	1243	1420	1267	1167	1367	977	871	1083	1176	1009	1344	1320	1274	1366	
Etelä-Savo	1018	869	1166	1075	946	1166	956	656	922	675	502	848	618	416	820	895	830	959	1314	1159	1469	1310	1173	1447	1041	901	1180	898	706	1090	910	671	1149	1133	1066	1200	1574	1411	1737	1548	1405	1691	1396	958	1234	1170	1331	1353	1265	1400					
Itä-Savo	1323	1118	1528	839	707	971	844	658	1030	956	671	1240	970	600	1341	966	883	1049	1504	1295	1713	1254	1100	1408	1186	987	1385	1299	1003	1594	781	501	1060	1256	1169	1343	1102	931	1273	1149	999	1300	911	751	1071	793	603	983	912	657	1166	1026	951	1100	
Etelä-Karjala	1402	1192	1612	1211	1082	1340	1139	996	1281	679																																													

Liitetaulukko 15. Sosioekonomiset ja alue-erot hoitojaksoissa korva-, nenä- ja kurkkutautien takia (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

	Tuloluokka	1998-2000										2003-05										2008-10																																	
		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki																			
		osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI																				
(A)Miehet	TAYS	1347	1285	1410	1278	1226	1329	1225	1178	1272	1150	1103	1197	1124	1067	1180	1207	1186	1228	994	944	1044	1033	988	1077	1029	987	1070	971	930	1012	889	842	936	971	953	990	900	855	945	919	877	961	842	836	879	818	783	853	706	670	743	825	809	841
	TYKS	1863	1762	1965	2068	1978	2156	2111	2029	2194	2058	1978	2138	1790	1710	1870	1988	1952	2023	1764	1671	1856	1790	1709	1871	1890	1816	1965	1787	1716	1857	1758	1680	1836	1803	1771	1836	1624	1540	1707	1660	1582	1737	1484	1418	1550	1412	1349	1474	1259	1195	1323	1446	1418	1475
	KYS	1367	1306	1429	1517	1457	1576	1463	1403	1523	1335	1272	1398	1304	1226	1383	1407	1380	1423	1269	1154	1264	1363	1306	1419	1426	1189	1296	1184	1127	1241	1130	1062	1198	1234	1210	1258	1115	1063	1166	1036	987	1085	982	935	1028	926	878	973	808	755	860	973	952	994
	OYS	1299	1228	1371	1511	1445	1576	1536	1468	1603	1488	1412	1564	1338	1257	1419	1485	1454	1515	1187	1123	1252	1365	1302	1427	1234	1176	1293	1272	1209	1335	1158	1087	1230	1260	1233	1287	979	924	1034	972	920	1024	889	841	937	885	834	936	781	726	836	902	880	924
	HYKS	1161	1098	1223	1389	1332	1445	1384	1336	1432	1362	1319	1405	1223	1187	1258	1290	1270	1309	1013	961	1064	1127	1079	1176	1120	1078	1116	1091	1056	1127	960	930	989	1041	1025	1057	771	730	812	820	780	860	745	713	777	692	665	720	619	596	642	697	684	710
	Hyvinkään sh-alue	1362	1144	1581	1794	1592	1996	1850	1679	2022	1672	1518	1826	1419	1281	1557	1613	1544	1682	1499	1280	1718	1470	1297	1644	1448	1301	1595	1417	1290	1544	1360	1163	1557	1372	1311	1433	1182	1005	1358	962	828	1096	858	754	962	830	734	926	761	696	854	892	845	938
	Lohjan sh-alue	1202	947	1456	1402	1179	1626	1410	1207	1613	1317	1123	1510	1083	921	1244	1294	1210	1377	1667	1384	1950	1331	1120	1542	1154	984	1325	1545	1354	1735	1169	1021	1318	1414	1263	1420	841	657	1025	1083	900	1266	952	804	1101	924	789	1060	836	716	957	915	853	976
	Länsi-Uusimaa sh	866	532	1140	1281	963	1598	1182	923	1442	1016	815	1218	1003	789	1217	1092	985	1198	888	590	1187	905	656	1155	789	587	997	737	548	926	811	639	983	842	750	934	653	417	889	602	402	801	560	393	727	685	500	780	585	410	761	611	533	690
	Porvoon sh-alue	1069	833	1304	1379	1150	1608	1527	1319	1736	1067	911	1222	1181	1016	1347	1256	1176	1336	704	539	870	1000	816	1184	811	669	954	813	674	951	767	656	953	793	921	552	406	699	695	543	846	579	463	694	433	340	526	567	441	694	547	497	596	
	HYKS sh-alue	1171	1066	1276	1485	1396	1574	1442	1371	1513	1470	1140	1529	1251	1207	1294	1331	1305	1358	957	883	1031	1084	1013	1156	1148	1088	1209	1037	990	1083	921	886	955	995	973	1016	732	674	790	780	723	837	669	625	713	653	618	689	576	549	602	637	621	653
	HUS	1160	1085	1235	1496	1425	1566	1492	1434	1551	1447	1397	1497	1261	1222	1300	1349	1327	1371	1058	995	1121	1140	1082	1198	1145	1097	1194	1099	1059	1139	962	931	994	1049	1031	1067	777	729	826	805	759	851	710	674	746	684	653	715	610	586	635	680	666	694
	Pirkanmaa	1132	1027	1236	1208	1120	1297	1109	1033	1185	1034	962	1107	1056	967	1145	1083	1050	1117	857	778	937	841	773	910	864	800	927	766	713	639	741	671	811	798	770	825	862	788	937	818	646	990	775	717	834	781	724	838	612	559	666	772	747	798
	Päijät-Häme	1376	1231	1520	1373	1250	1496	1333	1218	1448	1374	1251	1497	1380	1232	1528	1349	1296	1401	1089	970	1208	1205	1092	1319	1224	1117	1332	1175	1071	1280	1127	1004	1251	1165	1118	1212	894	791	997	1065	958	1172	1079	997	1178	1160	1060	1260	962	862	1062	1031	988	1074
	Satakunta	1779	1621	1938	1974	1835	2114	1935	1807	2063	1890	1758	2022	1654	1511	1798	1861	1803	1918	1574	1430	1718	1606	1482	1730	1468	1357	1579	1296	1192	1400	1293	1173	1412	1455	1405	1505	1603	1464	1742	1424	1306	1542	1141	1044	1238	1094	993	1194	967	861	1072	1209	1164	1254
	Varsinais-Suomi	1920	1788	2053	2134	2016	2252	2214	2107	2321	2145	2045	2246	1849	1753	1945	2058	2013	2103	1872	1752	1991	1903	1797	2009	2132	2033	2231	2038	1945	2130	1957	1858	2056	1989	1947	2032	1629	1524	1734	1799	1697	1901	1676	1589	1764	1566	1487	1646	1384	1304	1463	1567	1531	1604
	Kanta-Häme	1318	1151	1486	1312	1169	1454	1121	1000	1242	1075	961	1188	934	819	1049	1165	1109	1220	1449	1088	1409	1314	1175	1452	1244	1121	1368	1273	1152	1394	982	860	1104	1202	1148	1255	951	821	1081	742	638	845	799	703	894	819	723	914	705	610	799	783	741	825
	Kymenlaakso	1143	986	1300	1098	969	1226	1154	1040	1267	1128	1019	1238	961	849	1073	1100	1050	1149	1052	914	1190	1286	1151	1420	1291	1173	1409	1232	1121	1343	997	889	1105	1176	1126	1226	865	749	982	932	821	1044	1043	938	1147	890	795	984	830	715	924	912	868	956
	Keski-Suomi	1285	1165	1404	1437	1327	1546	1247	1147	1347	1248	1136	1359	1253	1114	1392	1292	1246	1339	1260	1154	1367	1286	1154	1360	1421	1317	1524	1332	1224	1439	1293	1169	1418	1388	1342	1434	1004	911	1097	902	818	986	810	734	886	762	685	829	752	658	846	829	795	864
	Pohjois-Savo	1437	1318	1556	1511	1401	1621	1469	1358	1580	1352	1232	1471	1235	1081	1388	1409	1360	1458	1213	1110	1315	1261	1159	1362	1237	1137	1337	1167	1066	1268	1138	1011	1266	1208	1164	1252	1266	1163	1369	1175	1078	1272	1100	1008	1191	1124	1028	1121	892	791	992	1115	1074	1156
	Etelä-Savo	1189	1035	1343	1265	1101	1419	1292	1135	1450	964	827	1101	1032	873	1191	1187	1119	1409	1237	1081	1392	1049	912	1186	1019	868	1171	1132	937	1327	1116	1051	1181	1111	962	1259	1093	945	1241	989	853	1124	1054	917	1191	901	755	1048	1038	976	1100			
	Itä-Savo	1385	1174	1595	1724	1505	1943	1727	1488	1966	1288	1076	1501	1460	1144	1776	1507	1411	1603	1213	1022	1404	1240	1049	1430	1030	857	1202	946	765	1127	796	573	979	1098	1016	1179	1065	880	1251	894	731	1058	917	752	1082	874	751	896	919	843	993			
	Etelä-Karjala	1058	885	1230	1148	1007	1289	997	875	1119	948	814	1081	999	838	1161	1014	957	1072	965	543	787	911	782	1040	680	594	798	813	704	923	861	712	1010	783	735	832	619	507	732	775														

Liitetaulukko 16. Sosioekonomiset ja alue-erot hoitajaksoissa hengityselinten sairauksien takia (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

	Tuloluokka	1998-2000										2003-05										2008-10																																		
		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki																				
		osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI																					
(A)Miehet	TAYS	3012	2913	3111	2600	2533	2666	1941	1877	2005	1552	1478	1625	1038	960	1116	2051	2021	2080	2319	2237	2401	2116	2058	2174	1637	1581	1692	1230	1170	1291	837	774	900	1650	1625	1675	2061	1991	2130	1660	1610	1710	1229	1183	1275	994	944	1044	712	661	763	1314	1293	1335	
	TYKS	3175	3036	3313	3001	2905	3097	2165	2077	2252	1656	1561	1751	1353	1250	1457	2294	2253	2336	2795	2675	2916	2626	2539	2713	1963	1882	2043	1463	1380	1546	1028	944	1112	2004	1968	2041	2498	2392	2603	1914	1842	1987	1508	1441	1574	1099	1033	1165	827	760	895	1530	1501	1560	
	KYS	2962	2865	3059	2619	2546	2692	2018	1941	2095	1445	1362	1529	1173	1064	1282	2153	2118	2188	2348	2268	2429	1975	1913	2036	1539	1475	1603	1256	1183	1340	877	792	963	1667	1638	1696	2007	1938	2076	1508	1455	1561	1127	1076	1178	864	810	918	724	659	789	1282	1258	1306	
	OYS	3257	3133	3380	2799	2713	2885	2227	2134	2319	1692	1582	1802	1314	1168	1461	2362	2319	2405	2837	2728	2946	2165	2092	2238	1754	1678	1830	1498	1407	1589	1024	922	1125	1926	1889	1962	2453	2362	2544	1804	1739	1868	1340	1279	1401	1108	1038	1179	816	735	897	1546	1156	1576	
	HYKS	2793	2676	2911	2692	2617	2767	1805	1748	1863	1339	1287	1392	1002	955	1049	1733	1707	1760	2063	2075	2212	1318	1245	1415	1037	965	1073	1048	1317	784	746	862	1364	1343	1385	2047	1971	2124	1517	1467	1567	1153	1113	1193	891	855	928	598	568	627	1096	1078	1113		
	Hyvinkään sh-alue	2824	2413	3234	2912	2663	3160	1717	1966	2388	1776	1534	2019	1091	837	1344	2037	1937	2137	2789	2427	2510	2362	2146	2577	1579	1415	1743	1233	1063	1403	694	549	839	1564	1485	1642	2671	2359	2984	1826	1654	1997	1187	1061	1313	1060	923	1197	877	713	1041	1315	1251	1379	
	Lohjan sh-alue	2238	1862	2614	3150	2844	3456	1570	1346	1793	1498	1202	1794	1110	815	1044	1961	1842	2080	2438	2082	2793	2026	1792	2261	1152	967	1337	1193	1057	1424	1293	934	1651	1485	1389	1580	2242	1925	2558	1192	1025	1360	951	800	1101	1041	839	1243	945	720	1171	1139	1064	1214	
	Länsi-Uusimaa sh	2144	1648	2640	2826	2387	3264	1402	1122	1682	1312	987	1637	908	609	1207	1674	1532	1816	1633	2114	2052	1698	1420	1975	887	668	1105	731	495	967	705	452	957	1193	1079	1307	2453	1959	2489	1639	1381	1896	1187	946	1429	535	357	713	635	365	905	1235	1125	1346	
	Porvoon sh-alue	2002	1671	2332	2456	2192	2719	1424	1650	2198	1578	1296	1859	1046	770	1322	1844	1731	1957	2435	2095	2775	1898	1674	2122	1703	1470	1935	1323	1072	1574	1187	881	1493	1557	1462	1652	2024	1735	2312	1700	1489	1923	1402	1213	1590	1387	1167	1607	722	518	926	1307	1227	1388	
	HYKS sh-alue	2904	2679	3128	2920	2797	3044	1874	1791	1957	1328	1260	1395	1006	952	1061	1657	1621	1693	1963	1821	2106	2019	1922	2117	1388	1321	1455	1031	976	1087	737	695	779	1022	1174	1229	1591	1484	1698	1379	1305	1453	1065	1010	1120	807	763	852	529	497	561	891	870	913	
	HUS	2621	2478	2763	2866	2772	2959	1876	1808	1945	1378	1318	1438	1017	967	1068	1292	1258	1348	1878	1722	2365	2678	2104	1966	2116	1398	1343	1454	1071	1022	1120	766	726	805	1293	1269	1317	1882	1791	1972	1476	1416	1535	1096	1051	1141	871	831	910	577	546	608	1004	985	1023
	Pirkanmaa	2773	2590	2856	2332	2224	2440	1658	1651	1754	1457	1340	1574	962	837	1087	1829	1780	1878	2522	2365	2678	2104	1966	2116	1398	1343	1454	1071	1022	1120	766	726	805	1009	1700	1657	1744	2294	2161	2428	1789	1701	1876	1295	1217	1372	1018	934	1102	694	617	771	1388	1352	1425
	Päijät-Häme	2338	2127	2548	2465	2313	2616	1692	1551	1834	1262	1113	1411	893	733	1052	1803	1736	1871	2054	1875	2233	1879	1753	2006	1348	1228	1469	1148	1002	1293	678	555	800	1449	1393	1505	1824	1673	1974	1654	1538	1770	1214	1091	1230	750	650	850	740	607	873	1223	1175	1271	
	Satakunta	3253	3031	3476	3151	2993	3309	2169	2023	2316	1828	1649	2007	1366	1152	1579	2431	2359	2503	2635	2450	2820	2609	2471	2748	1989	1904	2074	1416	1269	1563	999	833	1164	1996	1935	2056	2488	2291	2626	1730	1620	1840	1325	1220	1430	1246	1122	1371	868	737	998	1515	1465	1565	
	Varsinais-Suomi	3121	2944	3298	2894	2773	3015	2156	2046	2265	1573	1461	1684	1357	1237	1477	2217	2166	2268	2908	2749	3066	2631	2519	2743	1989	1888	2090	1487	1386	1588	1042	944	1139	2009	1963	2054	2532	2395	2670	2026	1930	2122	1606	1520	1692	1035	957	1113	812	734	891	1540	1503	1577	
	Kanta-Häme	3266	2987	3546	2984	2788	3179	2073	1900	2246	1564	1376	1753	1160	962	1357	2188	2107	2270	2670	2691	2453	2309	2236	2072	2400	1644	1499	1788	1118	974	1263	713	573	854	1685	1618	1752	2128	1933	2322	1585	1451	1720	1065	955	1176	1133	986	1280	850	706	994	1271	1217	1326
	Kymenlaakso	2903	2626	3179	2123	1966	2281	1608	1472	1745	1146	1014	1278	910	731	1088	1649	1583	1751	2224	2108	2429	2030	1877	2183	1556	1430	1682	1196	1062	1330	848	701	995	1551	1490	1611	2281	2085	2476	1514	1393	1636	1358	1245	1472	991	870	1113	730	588	871	1323	1270	1376	
	Keski-Suomi	3095	2900	3291	3004	2857	3151	2360	2210	2509	1398	1257	1540	1224	1020	1427	2339	2271	2408	2108	1873	2162	1785	1675	1895	1425	1432	1310	1537	1075	954	1391	855	706	1004	1476	1425	1527	2066	1909	2182	1301	1208	1393	1106	1016	1197	869	707	967	721	603	839	1183	1141	1225
	Pohjois-Savo	2998	2816	3180	2625	2488	2762	2107	1958	2227	1393	1228	1559	1227	1019	1435	2141	2076	2207	2631	2473	2789	2220	2096	2343	1648	1527	1770	1474	1326	1622	842	696	989	1843	1786	1900	2060	1929	2191	1563	1463	1664	1191	1094	1288	886	785	948	866	656	777	1322	1277	1368	
	Etelä-Savo	2708	2462	2954	1932	1761	2102	1524	1340	1708	1300	1199	1491	1088	851	1326	1829	1740	1918	2051	1846	2256	1803	1640	1966	1438	1268	1607	1114	933	1295	1026	773	1279	1542	1464	1619	1723	1547	1898	1365	1227	1502	999	866	1133	891	735	1047	826	632	1020	1194	1129	1258	
	Itä-Savo	3455	3113	3796	3029	2765	3292	1931	1661	2201	2054	1727	2382	1023	701	1366	2451	2325	2578	3147	2826	3468	2095	1877	2312	1743	1503	1983	1050	809	1290	770	409	1041	1879	1771	1987	1960	1731	2189	1785	1582	1988	1174	990	1358	838	640	1317	908	640	1176	1408	1320	1497	
	Etelä-Karjala	3462	3128	3797	2665																																																			

Liitetaulukko 17. Sosioekonomiset ja alue-erot hoitojaksoissa sydän- ja verisuonisairauksien takia (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

	Tuloluokka	1998-2000										2003-05										2008-10																																	
		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki																			
		osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI																				
(A)Miehet	TAYS	4614	4491	4738	4610	4519	4701	4017	3927	4108	3610	3506	3715	2869	2747	2990	3942	3901	3983	3917	3811	4023	3881	3801	3961	3394	3315	3473	2817	2731	2904	2487	2382	2591	3315	3280	3351	3337	3247	3426	2904	2838	2970	2466	2402	2530	2176	2105	2246	1885	1805	1966	2540	2511	2569
	TYKS	4470	4598	4943	4570	4469	4693	3869	3752	3986	3493	3362	3624	2937	2789	3005	3888	3835	3942	3744	3604	3855	3585	3482	3689	2999	2901	3098	2605	2499	2711	2113	1999	2227	3025	2980	3069	3500	3375	3625	2954	2862	3045	2550	2464	2636	2211	2120	2301	1805	1706	1904	2538	2500	2577
	KYS	4827	4704	4950	4819	4719	4920	4255	4145	4364	3858	3742	3993	3160	3004	3316	4274	4225	4323	4438	4239	4458	3335	3240	4425	3763	3666	3860	3264	3151	3378	2615	2518	2788	3782	3768	3629	3939	3843	4036	3600	3518	3681	3034	2952	3117	2628	2534	2721	2121	2022	2229	3137	3100	3174
	OYS	5130	4947	5286	5208	5088	5328	4641	4511	4771	3851	3693	4008	3216	3020	3412	4521	4462	4580	4430	4294	4566	4521	4412	4629	4018	3904	4131	3439	3305	3572	3063	2879	3248	3922	3871	3973	4069	3951	4187	3706	3612	3801	3216	3123	3310	2847	2738	2957	2269	2135	2404	3621	3218	3305
	HYKS	3997	3856	4137	4638	4537	4378	3833	4002	3372	32.90	345.4	264.7	25.75	27.19	35.48	35.11	35.85	32.84	31.72	33.96	35.25	34.43	36.07	29.51	28.83	30.20	25.33	24.66	26.00	19.21	18.65	19.78	26.91	26.61	27.20	27.22	26.20	25.54	26.86	20.58	20.05	21.12	17.18	16.67	17.69	14.14	13.69	14.59	19.61	19.64	19.90			
	Hyvinkään sh-alue	4349	384.9	484.8	420.2	390.1	450.4	395.6	368.2	423.0	29.76	27.00	32.51	25.39	22.15	28.64	35.06	33.80	36.32	38.47	34.21	42.73	38.73	36.06	41.41	30.59	28.33	32.85	27.91	25.25	30.57	24.51	21.15	27.68	30.61	29.52	31.91	31.68	28.28	35.08	29.53	27.30	31.75	23.75	21.93	25.57	19.04	17.21	20.88	18.53	16.14	20.92	22.90	22.90	23.75
	Lojhan sh-alue	4715	417.3	525.7	416.4	380.8	452.0	415.5	378.5	45.25	38.21	34.01	42.40	26.93	22.46	31.39	37.69	36.09	39.29	34.63	30.25	39.00	36.63	35.30	39.77	31.39	30.00	36.38	27.58	24.16	31.01	29.61	24.54	34.68	30.57	29.52	31.91	31.68	27.87	35.50	24.50	22.07	26.92	21.06	18.78	23.34	22.00	19.28	24.71	22.93	19.39	26.48	22.29	21.26	23.33
	Länsi-Uusimaa sh	3471	279.8	403.6	510.0	452.5	56.75	38.00	29.52	38.09	25.90	21.73	30.07	29.59	23.72	35.46	34.79	32.78	36.80	32.67	26.76	38.59	26.70	23.16	30.24	31.31	28.89	37.30	25.93	24.34	30.23	16.06	12.26	18.87	26.99	25.29	28.68	33.92	28.35	35.62	27.11	23.60	30.62	20.04	16.90	23.19	16.45	13.27	19.63	15.51	11.41	19.61	22.07	20.62	23.58
	Porvoon sh-alue	31.70	27.41	35.99	29.96	26.98	32.25	26.25	23.21	29.29	23.56	20.43	26.69	28.56	23.57	33.55	27.63	26.27	28.98	29.31	25.79	33.53	33.18	30.18	36.19	28.09	25.27	30.91	27.04	23.86	30.42	17.00	14.67	22.92	27.75	26.28	28.77	31.93	28.21	35.52	24.41	22.03	26.79	23.30	20.85	25.75	16.32	14.10	18.54	16.38	13.71	19.06	22.07	21.02	23.12
	HYKS sh-alue	3719	346.9	397.0	503.4	486.7	520.1	412.1	399.6	42.45	34.65	33.58	35.73	26.30	25.47	27.12	34.95	34.44	35.46	30.81	29.00	32.63	33.47	32.21	34.73	27.01	26.08	27.95	23.62	22.78	24.45	18.09	17.46	18.73	23.88	23.50	24.27	21.08	19.83	22.33	22.30	21.36	23.25	17.37	16.67	18.08	19.59	15.72	16.54	12.28	11.80	12.77	16.08	15.78	16.37
	HUS	3381	370.6	405.6	45.85	44.62	47.06	39.62	38.63	40.52	33.90	32.33	25.57	27.10	34.58	34.16	35.00	32.89	31.01	33.76	34.18	32.21	35.15	28.23	27.45	29.01	24.60	23.87	25.74	18.85	18.26	19.45	25.56	25.22	25.89	25.41	24.35	26.47	24.12	23.37	24.88	19.06	18.45	19.66	16.72	16.16	17.27	13.41	12.95	13.88	18.04	17.79	18.30		
	Pirkanmaa	431.4	40.66	45.43	431.7	41.62	44.73	36.27	34.84	37.70	31.91	30.31	33.52	27.80	25.98	35.78	35.11	36.46	38.50	36.56	40.44	38.80	37.43	40.17	38.56	36.42	27.16	25.74	28.57	25.24	23.57	26.91	32.16	32.16	33.36	33.69	33.07	35.30	29.82	28.66	30.97	25.10	24.03	26.17	23.09	21.88	24.90	19.63	18.29	20.98	25.64	25.15	26.14		
	Päijät-Häme	41.01	38.22	43.81	43.83	41.78	45.87	39.28	37.10	41.45	31.49	29.15	33.84	29.28	26.55	33.01	37.50	35.64	38.46	34.01	31.72	36.29	34.31	32.56	36.06	33.71	29.48	33.14	24.22	22.12	22.25	19.96	24.54	29.18	28.39	29.97	30.85	28.88	32.38	25.85	24.41	27.30	20.02	18.64	21.40	16.50	15.05	17.95	15.83	14.14	17.51	21.76	21.12	22.40	
	Satakunta	47.59	44.83	50.35	46.03	44.06	48.00	38.82	36.85	40.78	34.65	32.35	36.95	33.60	30.44	36.75	39.77	38.86	40.67	37.26	35.04	34.98	34.58	32.96	36.21	29.78	28.11	31.45	25.40	23.59	27.21	21.21	18.92	23.28	30.24	29.50	30.39	33.30	31.35	35.25	36.25	24.95	27.75	23.43	20.25	24.81	21.56	20.00	23.12	17.82	15.96	19.67	24.49	23.85	25.12
	Varsinais-Suomi	47.72	45.51	49.93	45.68	44.09	47.28	38.61	37.16	40.07	35.12	33.51	36.73	27.74	26.07	29.41	38.40	37.74	39.07	37.65	35.84	39.45	36.64	35.30	37.98	30.17	28.94	31.39	26.37	25.07	27.68	21.10	19.76	22.44	30.25	29.69	30.80	36.18	34.55	37.82	31.51	30.31	32.72	26.75	25.64	27.85	22.35	21.24	23.47	18.09	16.92	19.26	25.90	25.42	26.38
	Kanta-Häme	40.41	37.30	43.52	49.53	46.98	52.08	40.63	38.22	43.05	35.40	32.72	38.08	26.06	23.23	28.89	38.84	37.76	39.91	39.76	36.84	42.67	40.38	38.19	42.58	30.56	28.59	32.53	27.72	25.55	29.90	21.64	19.27	24.00	32.59	31.66	33.51	34.01	36.99	27.94	26.20	29.68	23.04	21.42	24.67	20.20	18.37	22.02	17.26	15.41	19.11	24.51	23.76	25.26	
	Kymenlaakso	42.69	39.34	46.04	50.31	47.66	52.59	40.91	38.75	43.06	36.71	34.30	39.13	26.44	23.56	29.32	39.74	38.71	40.72	36.86	30.25	34.47	39.66	37.55	41.76	35.87	33.93	37.80	29.36	27.27	31.46	23.54	21.07	26.01	32.50	31.62	33.37	29.71	27.51	31.92	29.85	28.14	31.55	25.30	27.34	26.86	19.08	17.45	20.71	19.98	17.82	22.13	24.77	24.05	25.49
	Keski-Suomi	46.76	44.37	49.16	44.62	42.78	46.46	36.16	34.35	37.97	33.56	31.24	35.88	30.74	27.97	33.51	38.46	37.59	39.32	32.85	35.45	38.49	35.83	34.22	37.42	31.01	29.39	32.62	29.71	27.73	31.69	22.25	20.10	24.40	31.42	30.68	32.15	35.23	34.35	37.02	34.65	29.30	25.46	23.83	27.10	19.81	17.92	21.80	28.81	28.15	29.47				
	Pohjois-Savo	45.81	43.58	48.40	46.76	44.91	48.62	44.67	42.53	46.80	41.24	38.68	43.80	33.11	29.94	36.27	42.62	41.70	43.53	49.37	47.18	51.57	51.00	49.11	52.89	44.82	42.86	46.78	37.58	35.33	39.82	31.59	29.89	34.29	40.21	44.96	43.64	41.74	45.55	36.93	35.40	38.45	33.26	31.65	34.87	28.59	26.78	30.41	21.54	19.57	23.52	36.96	32.94	34.38	
	Etelä-Savo	52.88	49.37	56.40	51.24	48.30	54.18	45.19	42.22	48.17	39.26	35.78	41.24	31.36	27.35	35.38	45.29	43.90	46.67	46.25	49.75	45.58</																																	

Liitetaulukko 18. Sosioekonomiset ja alue-erot hoitojaksoissa ruoansulatuselinten sairauksien takia (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

	Tuloluokka	1998-2000										2003-05										2008-10																																		
		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki																				
		osuuks	95% CI	osuuks	95% CI	osuuks	95% CI	osuuks	95% CI	osuuks	95% CI	osuuks	95% CI	osuuks	95% CI	osuuks	95% CI	osuuks	95% CI	osuuks	95% CI	osuuks	95% CI	osuuks	95% CI	osuuks	95% CI	osuuks	95% CI	osuuks	95% CI	osuuks	95% CI	osuuks	95% CI																					
(A)Miehet	TAYS	3094	2997	3191	2762	2690	2833	2447	2378	2516	2215	2140	2289	1876	1786	1965	2450	2419	2407	2917	2643	2574	2712	2315	2251	2379	2041	1973	2110	1764	1689	1839	2279	2251	2308	2435	2360	2510	2102	2042	2162	2037	1979	2095	1791	1733	1850	1589	1525	1654	1057	1032	1983			
	TYKS	3449	3308	3590	3187	3081	3293	2771	2675	2867	2458	2354	2565	2285	2166	2404	2763	2720	2807	2841	2773	2958	2863	2766	2960	2541	2452	2630	2341	2245	2437	2224	2113	2335	2504	2465	2544	2837	2725	2949	2441	2352	2529	2112	2034	2191	1913	1833	1993	1720	1633	1807	2124	2089	2159	
	KYS	2950	2856	3043	2662	2586	2738	2232	2243	2401	2073	1983	2163	1862	1753	1970	2399	2363	2435	2814	2727	2901	2675	2599	2751	2296	2222	2370	1982	1900	2064	1816	1717	1915	2342	2308	2376	2540	2462	2618	2109	2042	2176	1870	1806	1935	1723	1652	1794	1523	1443	1603	1949	1920	1979	
	OYS	3524	3400	3648	3019	2928	3110	2793	2694	2891	2548	2429	2666	2066	1921	2212	2814	2769	2858	3001	2894	3108	2875	2786	2963	2442	2357	2526	2244	2148	2340	2002	1873	2132	2532	2492	2572	2586	2494	2678	2321	2244	2399	2030	1956	2104	1881	1799	1963	1617	1521	1713	2102	2068	2136	
	HYKS	2870	2760	2981	2808	2770	2887	2449	2384	2515	2122	2061	2182	1900	1845	1955	2279	2251	2307	2627	2535	2719	2607	2534	2679	2302	2242	2362	2021	1968	2075	1746	1698	1795	2128	2103	2153	2227	2251	2304	2205	2142	2269	1896	1844	1948	1683	1637	1729	1484	1444	1525	1781	1608	1802	
	Hyvinkään sh-alue	2873	2503	3243	2913	2654	3173	2412	2205	2619	2159	1926	2392	1633	1410	1856	2243	2149	2330	2089	2476	3141	2540	2229	2671	2128	1949	2308	1937	1741	2133	1571	1418	1724	2079	1997	2161	2126	1956	2476	2097	1903	2290	1800	1654	1966	1748	1594	1902	1485	1317	1653	1748	1680	1816	
	Lohjan sh-alue	2973	2638	3379	2955	2638	3272	2683	2374	2991	2676	2328	3023	2039	1707	2370	2505	2381	2630	2778	2405	3150	2640	2358	2922	2382	2125	2639	1907	1647	2166	1955	1643	2266	2261	2150	2372	2088	1793	2383	2219	1971	2466	1938	1722	2153	1570	1373	1767	1512	1299	1726	1782			
	Länsi-Uusimaa sh	3371	2735	4006	3110	2665	3594	2437	2071	2803	2138	1778	2499	2168	1760	2576	2526	2358	2694	2398	1905	2891	2355	1982	2727	2529	2161	1898	1651	2034	1962	2310	1855	2765	2191	2040	2343	2326	1849	2803	2146	1799	2494	1600	1326	1875	1949	1655	2243	1624	1241	1908	1762	2034		
	Porvoon sh-alue	2427	2071	2783	2165	1904	2426	2163	2087	2440	1626	1392	1859	1659	1403	1916	1980	1871	2089	2667	2191	3015	2567	2282	2853	2189	2141	2437	1976	1715	2327	1631	1396	1866	2127	2232	2313	2340	1889	2392	1790	1574	2006	1676	1467	1885	1703	1405	2062	1793	1701	1885				
	HYKS sh-alue	2615	2425	2805	2827	2705	2949	2479	2385	2574	2118	2039	2198	1931	1867	1996	2226	2187	2264	2280	2143	2416	2477	2368	2586	2256	2171	2341	2039	1967	2111	1719	1663	1776	1994	1961	2027	1927	1819	2035	2080	1988	2172	1819	1746	1892	1632	1572	1692	1442	1395	1488	1657	1629	1685	
	HUS	2682	2551	2813	2775	2681	2869	2454	2377	2531	2116	2048	2184	1914	1856	1973	2240	2208	2272	2461	2353	2570	2481	2396	2565	2249	2180	2317	1995	1934	2056	1741	1690	1793	2039	2011	2067	1997	1912	2083	2091	2019	2164	1813	1754	1872	1652	1601	1702	1456	1414	1499	1691	1668	1715	
	Pirkanmaa	2976	2797	3156	2630	2507	2753	2207	2098	2315	2136	2011	2262	1789	1651	1927	2260	2187	2320	2498	2350	2646	2572	2455	2689	2243	2138	2349	1963	1854	2072	1599	1488	1711	2157	2110	2204	2432	2296	2565	2112	2010	2215	1991	1895	2086	1845	1745	1944	1479	1381	1577	1920	1878	1962	
	Päijät-Häme	2607	2394	2820	2279	2127	2430	2194	2038	2350	1951	1784	2117	1939	1544	1934	2145	2075	2215	2756	2562	2951	2474	2319	2629	2111	1964	2257	2014	1834	2195	1586	1408	1763	2125	2059	2190	2548	2373	2721	2119	1977	2260	2099	1958	2240	1771	1638	1903	1753	1952	1915	2041	1980	2102	
	Satakunta	3637	3406	3867	3377	3199	3555	2717	2560	2874	2559	2374	2743	2579	2038	2851	2469	2794	2943	2829	2647	3017	2826	2607	2982	2686	2532	2680	2480	2283	2117	2450	1961	1785	2317	2532	2464	2599	3133	2941	3325	2051	2352	2650	2140	2006	2274	1909	1774	2043	1763	1608	1917	2232	2171	2292
	Varsinais-Suomi	3338	3159	3517	3056	2925	3187	2880	2687	2930	2408	2281	2535	2188	2055	2321	2708	2654	2762	2861	2709	3013	2888	2763	3013	2459	2350	2568	2374	2256	2493	2322	2184	2461	2492	2443	2541	2672	2534	2810	2044	2294	2514	2100	2003	2197	1915	1816	2014	1696	1591	1806	2702	2030	2114	
	Kanta-Häme	3434	3157	3710	3282	3067	3497	2581	2393	2769	2167	1986	2348	1914	1689	2139	2655	2568	2742	3556	3268	3843	2937	2734	3141	2079	2526	2882	2048	1788	2218	2193	1976	2409	2508	2429	2588	2678	2457	2899	2292	2119	2465	2280	2118	2442	1859	1707	2012	1685	1517	1852	2088	2020	2157	
	Kymenlaakso	3504	3210	3797	3176	2969	3383	2667	2493	2842	2259	2086	2432	1896	1675	2116	2540	2461	2619	3450	3192	3707	3143	2947	3338	2621	2453	2788	2317	2153	2480	1804	1625	1983	2660	2583	2738	3106	2879	3333	2605	2429	2780	2172	2025	2319	1885	1734	2036	1692	1514	1870	2194	2127	2262	
	Keski-Suomi	2283	2123	2443	2225	2093	2357	1882	1753	2011	1773	1624	1922	1659	1470	1848	1979	1919	2039	3223	3073	3737	3207	2079	2335	1796	1675	1916	1591	1461	1722	1523	1359	1687	1858	1803	1913	2337	2193	2481	1847	1732	1963	1565	1459	1671	1522	1401	1644	1276	1147	1405	1691	1641	1740	
	Pohjois-Savo	3294	3109	3478	3110	2956	3246	2622	2464	2780	2493	2299	2687	2032	1826	2238	2710	2640	2781	3308	3133	3483	3167	3012	3322	2776	2626	2926	2492	2482	2138	2666	2178	1980	2307	2802	2734	2871	2797	2620	2507	2380	2653	2355	2221	2489	2030	2242	2302	2424	2302	2423	2362			
	Etelä-Savo	2980	2721	3239	2825	2606	3045	2602	2604	2030	2086	2513	1901	1677	2125	1736	1459	2013	2707	2608	2506	2626	2935	2857	2554	2348	2759	2279	2077	2047	1846	1626	2065	1810	1685	2167	2251	2159	2343	2791	2661	2642	2780	2017	2040	1660	2020	1655	1456	1854	1523	1307	1739	1917	1834	1999
	Itä-Savo	3241	2907	3575	2577	2326	2828	2859	2546	3172	2141	1852	2430	2345	1923	2767	2683	2551	2814	2910	2606	3215	2455	2205	2520	2241	2800	1863	1577	2140	1561	2320	2338	2220	2456	2523	2253	2794	1922	1701	2142	1671	1450	1893	1748	1474	2022	1529	1235	1824						

Liitetaulukko 19. Sosioekonomiset ja alue-erot hoitojaksoissa maksan ja haiman sairauksissa (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

	Tuloluokka	1998-2000										2003-05										2008-10																																					
		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki																							
		osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI																								
(A)Miehet	TAYS	1050	994	1105	826	787	865	674	636	711	596	558	634	486	442	530	710	693	727	1026	973	1078	860	819	900	702	666	737	590	553	626	495	454	537	698	683	714	1022	973	1071	684	650	719	590	559	621	505	474	537	465	427	502	616	602	630				
	TYKS	1059	984	1134	865	808	922	743	694	793	662	610	714	522	464	580	740	717	762	1196	1121	1272	841	788	895	686	640	733	598	549	647	572	516	627	725	704	746	1280	1206	1355	867	814	921	600	558	642	551	508	594	434	394	474	687	667	707				
	KYS	885	835	935	716	676	755	634	593	675	519	476	562	486	425	547	659	641	678	950	900	999	819	777	860	719	677	761	562	517	606	368	331	405	699	681	717	1074	1024	1125	718	679	757	624	586	661	501	463	539	487	438	536	673	656	691				
	OYS	1025	957	1092	751	705	797	727	678	776	548	496	600	543	470	616	720	697	742	1055	993	1118	852	804	900	730	682	777	615	565	665	510	455	566	769	747	791	991	934	1047	753	708	797	582	543	622	487	443	532	541	480	602	653	634	673				
	HYKS	1057	995	1119	885	840	931	681	646	715	635	603	667	493	466	520	668	653	682	1104	1047	1160	908	863	952	723	690	757	609	579	638	500	474	525	669	655	683	961	912	1009	827	787	867	643	612	674	513	489	538	392	372	413	489	576	601				
	Hyvinkään sh-alue	1135	916	1355	869	729	1010	613	527	736	578	469	687	519	404	633	692	640	743	1177	994	1360	831	703	959	707	603	811	581	497	664	476	384	567	693	647	739	1124	940	1307	981	843	1119	681	584	779	561	482	640	385	315	460	642	601	682				
	Lohjan sh-alue	1120	869	1371	796	633	959	608	465	751	588	443	732	655	476	834	695	630	760	1289	1026	1552	933	757	1109	777	628	926	690	549	832	340	268	412	712	653	772	865	671	1059	797	646	947	695	567	824	598	472	725	522	384	456	623	571	675				
	Länsi-Uusimaa sh	571	335	807	760	531	988	673	481	866	582	383	781	411	212	609	560	481	639	735	463	1007	1128	854	1402	658	479	836	430	273	588	366	183	548	645	563	728	1215	867	1564	671	467	875	379	245	513	440	293	586	280	179	381	634	471	616				
	Porvoon sh-alue	824	628	1020	613	472	754	482	356	609	668	493	842	411	274	548	573	515	632	1078	861	1294	723	572	874	684	546	823	661	510	881	578	429	728	690	630	750	999	798	1201	1008	828	1187	702	569	834	516	397	634	513	391	631	544	610	719				
	HYKS sh-alue	1130	1017	1243	888	817	958	744	691	796	665	622	708	487	455	518	657	637	677	1071	984	1159	899	831	967	786	734	838	608	569	647	489	459	519	634	616	653	896	826	965	720	713	828	625	582	669	502	469	535	371	348	395	533	518	549				
	HUS	1073	994	1151	843	790	896	690	649	731	641	605	677	494	465	523	655	638	672	1088	1021	1156	894	842	947	753	713	793	609	576	642	488	461	515	652	636	667	930	874	987	820	774	868	634	599	669	512	485	540	387	365	408	564	550	577				
	Pirkanmaa	959	869	1061	823	753	892	656	597	716	550	449	605	429	416	561	670	648	698	922	840	1160	824	756	892	658	601	715	337	481	468	637	612	662	784	703	859	688	628	748	558	577	609	505	452	559	431	374	488	558	536	581							
	Päijät-Häme	1259	1115	1403	839	747	931	504	434	574	539	450	639	398	318	478	692	653	731	1331	1199	1463	884	790	978	706	621	792	652	564	740	535	423	627	786	747	826	1400	1269	1531	835	747	923	669	590	748	505	429	580	522	437	606	736	699	772				
	Satakunta	1038	919	1157	1002	904	1101	771	686	857	635	549	722	618	494	741	805	766	844	1055	943	1168	873	785	961	694	615	772	704	605	803	688	568	809	740	704	776	1440	1308	1571	968	874	1063	525	459	591	518	445	590	512	426	598	724	690	758				
	Varsinais-Suomi	1073	976	1171	775	706	843	725	664	786	674	609	739	481	416	545	702	675	729	1284	1183	1385	822	754	889	683	625	740	549	494	605	526	464	588	718	692	744	1188	1097	1279	806	741	870	646	591	701	569	516	622	405	360	450	667	643	691				
	Kanta-Häme	1142	984	1299	927	814	1040	932	816	1049	804	691	917	690	554	826	844	795	892	1206	1045	1367	971	854	1088	767	669	865	652	554	750	556	462	670	756	712	799	1370	1211	1529	793	694	893	688	599	777	561	475	647	615	499	731	724	683	764				
	Kymenlaakso	1197	1034	1359	1182	1050	1314	724	634	813	682	585	779	461	381	541	782	739	825	1185	1037	1333	993	880	1106	715	630	801	691	600	783	644	540	748	786	745	828	995	870	1120	808	708	907	680	598	761	497	424	570	446	362	530	659	622	696				
	Keski-Suomi	813	719	906	702	628	775	598	524	673	486	411	562	405	326	484	618	584	651	858	768	948	754	677	831	671	597	746	545	468	621	313	258	369	630	598	602	1012	919	1105	636	568	704	544	481	607	492	423	561	492	402	581	608	578	638				
	Pohjois-Savo	856	764	947	733	659	807	560	576	725	420	359	482	332	654	644	610	678	1083	983	1183	860	780	939	725	647	803	580	495	664	350	283	418	736	701	771	1187	1086	1288	828	750	906	658	587	729	504	435	573	513	420	606	723	689	756					
	Etelä-Savo	840	703	977	798	679	918	725	605	846	595	465	725	511	361	660	698	644	752	781	656	906	814	695	933	661	550	772	586	473	699	311	216	406	465	596	695	794	669	818	678	576	781	579	477	680	359	276	442	441	310	572	729	534	624				
	Itä-Savo	873	708	1038	747	610	884	487	370	604	509	376	642	445	298	592	638	576	701	837	678	997	732	592	873	691	550	831	598	436	381	598	466	761	612	423	285	562	658	596	720	938	777	1100	550	436	664	752	602	903	466	336	595	335	214	455	634	574	693
	Etelä-Karjala	1012	860	1165	707	596	818	578	481	676	520	421	619	470	353	586	623	578	669	1061	907	1214	886	760	1011	544	455	634	488	397	579	427	330	524	655	610	700	1153	999	1307	896	776	1017	667	570	764	547	457	637	399	311	487	714	669	760				
	Pohjois-Karjala	1040	927	1153	648	567	728	655	561	749	660	535	784	703	509	897	724	680	767	1019	911	1126	893	801	986	835	733	938	535	415	654	508	399	617	796	752	840	1200	1089	1311	779	674	845	684	597	770	630	527	732	557	430	685	776	734	817				
	Pohjois-Poh																																																										

Liitetaulukko 20. Sosioekonomiset ja alue-erot hoitajaksoissa tuki- ja liikuntaelimestön sairauksien takia (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

(A)Miehet	1998-2000													2003-05													2008-10																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
	1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI	osuus	95% CI																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
TAYS	3193	3089	3288	3552	3467	3636	3351	3273	3428	3065	2988	3142	2733	2643	2823	3169	3135	3203	3037	2948	3125	3427	3346	3508	3272	3198	3435	3009	3014	3164	2776	2693	2859	3119	3086	3152	3067	2983	3151	3314	3236	3393	3299	3226	3371	3264	3191	3336	3041	2961	3121	3205	3173	3237																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
TKYS	3780	3638	3922	4207	4081	4333	4029	3916	4142	3777	3665	3889	3515	3403	3635	3829	3780	3878	3423	3297	3550	3951	3833	4070	3984	3876	4095	3780	3672	3887	3526	3413	3650	3570	3703	3977	3446	3324	3567	3717	3605	3837	3809	3703	3914	3675	3575	3751	3501	3386	3645	3600	3690																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
KYS	3527	3428	3622	4068	3877	4579	3919	3711	4478	3663	3934	3292	3495	2816	2705	2927	3437	3396	3478	3393	3297	3450	3761	3657	3842	3714	3622	3806	3474	3377	3571	3238	3117	3630	3517	3477	3558	3521	3428	3613	3655	3603	3477	3581	3492	3670	3519	3427	3611	3191	3386	3299	3484	3526																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
OYS	3681	3559	3802	3718	3674	3881	3830	3724	3937	3509	3934	3624	3034	3143	3465	3623	3575	3671	3486	3735	3597	3845	3741	3949	3605	3671	3968	3585	3474	3688	3306	3169	3443	3658	3612	3704	3580	3473	3686	3736	3634	3877	3727	3628	3825	3576	3473	3680	3429	3130	3360	3160	3566	3654																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
HYKS	2973	2872	3075	3255	3170	3339	2970	2900	3039	2950	2988	3014	2564	2508	2610	2842	2813	2871	2757	2668	2845	3170	3089	3250	3191	3111	3261	2878	2818	2838	2600	2636	2744	2807	2843	2898	3405	2666	2825	3050	2973	3126	3175	3343	3241	3031	2972	3008	2854	2804	2904	2956	3269	3195																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
Varsinais-uusimaa	3161	3119	2967	2711	3222	2802	2595	3009	2867	2653	3080	2808	2600	2515	2727	2758	2881	2714	2719	2909	3444	3175	3684	3321	3191	3099	3531	2994	2786	3201	2697	2449	2938	3075	2883	3046	3075	3448	3283	3334	3288	3033	3447	3285	3461	3668	3050	3118	3022	3195																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
Lohjan sh-alue	2014	2994	3825	3002	2770	3415	3341	3024	3658	3677	3310	4045	2526	2329	2813	3111	2981	3240	2500	2158	2840	3111	2792	3404	3537	3229	3845	2721	2458	2954	2812	2530	3074	2953	2833	3072	2659	2393	2985	3090	2784	3937	2943	2684	3208	2754	3263	2743	2499	2926	2814	3037																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
Uusni-Uusimaa sh	2869	2310	3428	3258	2792	3724	3461	3031	3890	3187	2772	3602	2508	2134	2881	3072																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	</

Liitetaulukko 21. Sosioekonomiset ja alue-erot hoitokaskeissa sukuelinten sairauksien takia (/100 000 henkilövuotta) 1998-2010 miehillä (A) ja naisilla (B).

(A)Miehet	Tuloluokka	1998-2000										2003-05										2008-10																																			
		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki		1		2		3		4		5		Kaikki																					
		osuu	%	osuu	%	osuu	%	osuu	%	osuu	%	osuu	%	osuu	%	osuu	%	osuu	%	osuu	%	osuu	%	osuu	%	osuu	%	osuu	%	osuu	%	osuu	%	osuu	%																						
	TAYS	1008	953	1064	1091	1049	1133	989	945	1034	830	781	879	847	782	913	973	953	993	893	843	943	947	908	986	806	768	844	771	726	815	682	631	734	833	815	850	819	776	862	783	748	817	741	707	776	675	637	714	621	576	666	732	717	748		
	TYKS	1482	1390	1575	1499	1430	1567	1305	1239	1372	1141	1065	1218	1220	1123	1317	1325	1293	1356	1084	1010	1158	1156	1097	1215	1054	997	1111	897	837	957	873	803	943	1024	998	1049	938	874	1003	897	847	948	808	761	856	794	741	847	686	630	742	826	804	848		
	KYS	850	800	900	834	794	875	750	705	796	717	657	777	570	506	633	779	758	800	742	697	787	755	716	793	766	722	810	662	610	714	687	521	653	714	695	733	613	574	651	519	487	550	486	453	518	436	400	473	424	378	469	501	486	516		
	OYS	1210	1136	1284	1114	1060	1167	1160	1095	1226	1132	1044	1220	941	836	1047	1121	1091	1150	1013	949	1078	1027	976	1079	1019	963	1075	852	789	914	730	655	804	962	937	987	740	690	789	776	733	819	642	600	683	599	550	647	563	500	627	677	657	696		
	HYVINK	1069	996	1142	1055	1000	1120	972	930	1014	843	800	885	757	718	797	904	885	923	863	806	919	924	884	965	837	801	873	778	741	816	726	691	760	812	796	828	719	674	764	688	655	722	660	630	689	595	566	624	575	547	602	634	621	647		
	Hyvinkään sh-alue	933	713	1154	1113	990	1277	892	765	1018	632	510	754	488	367	610	862	800	924	966	765	1167	1144	997	1292	928	804	1051	715	595	834	764	663	1084	877	821	933	1084	892	1275	688	585	790	689	687	891	794	689	898	666	530	802	758	712	804		
	Lohjan sh-alue	842	624	1061	1129	953	1305	846	666	1025	657	495	819	734	490	979	877	870	954	837	629	1044	943	761	1086	673	539	608	650	490	617	459	778	732	669	795	655	487	824	716	580	852	510	407	613	580	445	705	517	404	630	593	582	541	644		
	Länsi-Uusimaa sh	1952	1434	2470	1662	1352	1972	1283	1025	1541	1429	1080	1778	616	377	854	1355	1229	1482	1304	910	1699	848	637	1058	899	679	1118	925	622	1229	575	370	780	853	757	949	790	500	1080	675	484	867	571	403	739	388	235	541	596	394	739	593	501	657		
	Porvoon sh-alue	1222	967	1477	1070	909	1230	1028	819	1236	766	556	976	561	366	755	926	847	1005	1029	811	1248	1278	1093	1462	901	742	1060	1073	843	1302	791	565	1016	979	904	1053	1020	817	1223	852	697	1007	794	656	931	650	519	780	718	544	892	755	695	815		
	HYKS sh-alue	952	820	1083	974	904	1044	962	1086	883	827	939	781	735	827	881	855	905	865	765	964	903	841	966	822	771	873	772	724	821	821	725	685	765	797	774	819	645	575	715	629	581	677	628	586	669	567	530	604	562	530	594	599	582	617		
	HUS	1032	941	1123	1064	1009	1119	1000	949	1050	858	810	906	751	710	793	903	881	925	885	813	956	957	907	1007	838	795	880	781	738	823	728	691	765	815	796	833	720	665	776	656	617	694	655	621	689	599	567	631	578	549	608	625	610	640		
	Pirkanmaa	881	781	981	1093	1019	1168	1022	947	1096	795	719	870	888	775	1091	961	926	996	937	841	1032	1044	974	1114	833	769	897	831	754	908	750	665	835	889	858	920	893	811	975	849	788	910	775	716	834	747	681	813	690	614	766	791	764	819		
	Päijät-Häme	712	603	822	1004	908	1100	885	785	965	770	660	887	914	759	1069	867	821	912	665	567	763	644	567	721	634	552	717	472	387	557	607	481	732	593	557	628	536	455	617	565	498	632	615	539	691	510	436	585	540	449	632	570	538	603		
	Satakunta	1506	1819	1560	1449	1671	1373	1258	1488	1400	1095	965	1221	1375	1164	1587	1409	1354	1463	1140	1017	1264	1088	995	1181	885	796	974	823	722	924	879	754	1005	962	921	1004	1021	913	1129	938	852	1025	811	730	891	735	642	829	702	595	809	844	806	881		
	Varsinais-Suomi	1366	1251	1481	1456	1370	1543	1273	1192	1355	1162	1067	1257	1165	1056	1275	1278	1240	1317	1063	970	1143	1063	970	1156	1210	1133	1287	1152	1078	1227	937	862	1012	869	785	953	1063	1030	1095	902	821	882	819	944	811	752	871	823	758	887	681	615	746	821	795	848
	Kanta-Häme	943	796	1089	1114	994	1234	1051	931	1172	850	727	972	754	613	896	952	900	1005	566	462	670	781	682	879	634	547	721	604	504	705	504	403	606	636	595	676	867	744	989	852	750	954	859	762	956	690	594	786	835	485	682	767	725	809		
	Kymenlaakso	1275	1094	1457	1088	975	1201	942	839	1045	820	702	939	845	693	996	958	908	1009	876	742	1010	907	806	1009	942	844	1041	852	746	958	781	655	906	883	838	928	766	652	881	745	654	836	661	583	740	583	498	669	565	461	669	666	628	703		
	Keski-Suomi	539	460	618	535	475	595	481	413	548	504	405	604	407	312	503	499	467	530	463	391	534	451	397	505	483	420	546	417	342	491	440	343	538	446	418	473	418	357	479	341	294	388	331	283	380	285	233	337	267	203	330	336	314	359		
	Pohjois-Savo	1123	1017	1229	1117	1028	1206	1076	973	1178	948	816	1080	803	653	953	1055	1009	1101	945	850	1040	941	860	1021	874	785	962	759	655	863	627	498	757	857	818	896	676	600	752	543	484	602	511	449	574	454	383	526	465	374	556	529	500	557		
	Etä-Savo	927	788	1066	759	652	866	720	603	837	750	594	906	570	401	739	780	722	838	711	592	831	797	686	909	824	704	945	922	754	1090	418	291	546	763	709	817	588	484	692	528	439	618	532	438	626	510	400	620	484	352	616	533	490	576		
	Itä-Savo	901	728	1075	1005	861	1149	687	527	846	545	400	690	703	449	957	871	794	947	647	506	788	814	680	948	752	600	904	958	750	564	958	506	1068	710	1427	758	890	825	633	506	760	628	493	711	551	423	678	591	438	744	593	388	799	600	543	658
	Etä-Karjala	1039	854	1225	994	875	1113	866	751	981	734	586	882	752	542	961	851	795	907	894	750	1039	857	749	965	713	610	815	648	530	765	571	417	726	760	710	810	749	623	675	917	801	1034	745	647	844	606	503	709	536	422	649	736	689	782		
	Pohjois-Karjala	3736	3162	4311	3088	2863	3894	3411	309	843	732																																														